

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1479. usque ad annum 1494

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1768

VD18 90118340

Liber CXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66444)

HISTORIÆ
ECCLESIASTICÆ
LIBER CXVI.

INNOCENTIUS VIII. PAPA.
FRIDERICUS III. OCCIDENT.
IMPERATOR.

§. I.

*Leopoldi Austriæ Marchionis
Canonisatio.*

Cum Leopoldus olim Austriæ Mar- **Sæcul. XV.**
chio, cognomento *Pius*, die decima **A.C. 1485.**
quinta Novembris Anno Christi
millesimo centesimo trigesimo sexto, vel **Raynald.**
juxta alios trigesimo primo sanctitate jux- **Ann. Eccl.**
ta ac miraculis clarus obiisset, Pontifi- **ad ann. 1485.**
num. 54.
cum

Sæcul. XV.
A. C. 1485.

Nauclet.

gener. 50.

pag. 503.

Onuphr. in

vit. Innoc.

VIII.

Bullar. to. 3.

Surius 15.

Novembr.

tom. 6.

cum complures illum Sanctorum factis adscribere decreverant; sæpius tamen la cra hæc cura interrupta, tandem a Sixto IV. resumpta, promotaque est in Hungariam Cardinale S. Marci, qui vitam ac Leopoldi miracula inquirent simulque dabatur negotium Portuensi pifcopo S. R. E. Vicecancellario, necnon Epifcopo Præneftino, ut uterque tette hanc in rem exciperent. Interueniente tamen Sixti Pontificis obitu, Innocentius VIII. ejusdem Succelfor, in fpectu probatisque Delegatorum testimonis focrum Cardinalium Senatam coegit, quo Francifcus Patavinus cauffarum Confiftorialium Actor vitæ fanctitatem luculenta miracula, quæ Deus per Leopoldi merita operari dignatus eft, elegantiffima oratione celebrabat. Innocentius his teftibus, necnon Friderico qui genus ex Leopoldo ducebat, perhibitus permotus, die fexta Januarii Anno Domini millefimo quadringentefimo octogefimo quinto Canonifationis diplomam promulgavit.

§. II.

Principes Chriftiani ab Innocentio bellum in Turcas excitati.

Interim Italia compertis ingentibus Turcarum progressibus maximo terrore percellit

Sæcul. XV.
A. C. 1485.

percelleretur; pertimescebant enim omnes, ne Bajazethes Imperator, protensis imperii sui finibus, hanc quoque Provinciam subjugare moliretur, mutuis Christianorum Principum diffidiis, bellisque potissimum hostilem Barbarorum audaciam adjuvantibus. Igitur summus Pontifex, ut imminens hocce malum præverteret, datis ad Principes literis impense eos adhortatur, ut compositis dissensionibus adversus Christiani nominis hostem foederibus juncti propriam Jesu Christi causam defenderent. In epistola, quam Papa ad Ferdinandum Neapolis Regem perscripsit, significat, se crebris Orientalium nunciis de formidando Bajazethis apparatu adversus Italiam fuisse edoctum, ac propterea frequentes Cardinalium, atque Oratorum Principum conventus habuisse, communique consilio decretum, sexaginta triremium, & viginti grandiorum navium classem ad tuenda Status Ecclesiastici littora esse instruendam: postea eundem de sumptuum, qui a singulis foederatis Italiae Principibus conferendi essent, æqua & rata portione certiorum fecit, simulque declaravit, quod ipse quoque non aurum modo, sed & cruorem pro communi totius Ecclesie causa alacriter profundere paratus esset. Data est hæc

*Onuphr. in
vita Innoc.
VIII.*

Sæcul. XV. hæc Epistola Romæ die undecima Fe-
 A.C. 1485. bruarii.

§. III.

*Belli auxilia a Principibus Italiae
 promissa.*

Raynald. ad
 hunc ann.
 1485.

Haud segniori fervore ceteros quoque
 Italiæ Principes incitabat, nec in-
 prorsus conatu; quippe Hercules Dux
 rariensis octo millia aureorum, totidem
 que Senenses, Marchio autem Mantua-
 nus sex millia, Montisferratensis duo
 millia, nec pauciora Lucenses suppedita-
 re polliciti sunt: Florentini vero, quibus
 Papa triginta sex millium aureorum sub-
 sidia imponebat, sub variis prætextibus
 sese eximere nitebantur, maxime ex
 stam Genuensi bello Rempublicam con-
 sati; hac tamen eorum excusatione
 minime probata, Innocentius eisdem
 oculos ponebat, non jam de exiguo
 gnobilique oppido, sed de totius Italiae
 salute, ipsaque religione agi; eosdem
 nim casus, ni mature infideles propulsi
 rentur, cum aliis Italis & ipsos quoque
 subituros, *Potens est*, inquit Pontifex
*Respublica vestra, hoc onus perserte pro
 gloria Dei, pro Christiano nomine, &
 pro conservatione rerum vestrarum, etiam
 alieno bello occupati sitis, quamquam nihil
 prater*

*prætermittimus, quin dissensiones eæ e me- Sæcul. XV.
dio tollantur, quod celerius faciendum ju- A.C. 1485.
dicamus.*

§. IV.

*Alia Pontificis consilia de bello
Turcico.*

Nec defuit Papæ promissis fidei con- *Id. num. 5.*
stantia; quippe ad pacem Florenti-
nos inter & Genuenses protinus conci-
liandam Mediolanensis Ducis operam
implorabat, eo fine, ut universæ Italiæ
vires ad communis hostis impetus retun-
dendos jungerentur: hæc tamen con-
cordia non nisi anno proximo restituta
est. Interea summus Pontifex Ferdinan-
dum & Isabellam Arragoniæ & Castel-
læ Reges admonuit, quatenus validam
classem in Siciliam mitterent, ut hoc Re-
gnum a Barbarorum incursionibus defen-
di posset; Toletanum quoque Cardina-
lem, qui in Hispania plurimum gratia &
auctoritate pollebat, ut Regem Catholi-
cum ad tam pium opus permoveret, Pa-
pa sollicitabat; cum autem tanto stu-
dio ceteros Principes ad tuenda sua pro-
vocaret, ipse maritimæ suis in ditio-
nibus oræ, quantum poterat, munien-
dæ non defuit, deditque mandata Joan-
ni Baptistæ Ursino Apostolicæ Sedis Le-
gato,

Sæcul. XV. gato, ut Marchiam Anconitanam pro
 A.C. 1485. fidiis fortissimis, & abundanti commo-
 tu instrueret.

§. V.

*Chienses pro auxilio adversus Turcos
 Pontifici supplices.*

Interea Chiensis Insulæ cives, cum eo-
 tibus Turcarum grassationibus læse-
 riti, totius suæ ditionis periculum præ-
 sentirent, auxilia ab Innocentio Pontifice
 postulabant: Hic vero cum ad descen-
 dendam Italiam adversus imminente
 hostium incursus totum se impendere co-
 geretur, vehementer dolebat, quod
 rendæ opi impar esset, præsertim cum
 ærarium ob contracta nomina ferme ex-
 haustum nosset. Eggit nihilominus cum
 Petro Aluffonio magno Rhodiorum Ma-
 gistro, ut suscepto Chiensium patro-
 nio Bajazethæ ab ejusmodi incur-
 bus revocaret; cumque Aluffonii aucto-
 ritas apud hunc Sultanium haud in-
 mo esset loco, ipseque cum eo foedus
 pepigisset, facile ejus precibus datum est
 ut hi Insulani turcicis vexationibus libe-
 rarentur; Ipsi vero tanti beneficii me-
 mores, Aluffonio vas ingens argenteum
 politissimo artis ingenio elaboratum do-
 no dederunt, in quo insculptum visibe-

*Bosius hist.
 Equit. afe-
 rosol. l. 14.*

tur Magistri hujus Nomen, ejusdemque Sæcul. XV.
 in illos merita, hac epigraphe expressa: A.C. 1485.
Dominorum Chii Reverendissimo Petro
d'Aubusson Magistro Rhodi de se optime
merito. Verum nec hic stetit Albusonii
 stadium, quo fœderis initi fiducia fretus
 Bajazethis ferociam a Christianis averte-
 re conabatur; nam insuper auctoritate,
 suisque consiliis Sultanum cohibuit, ne
 ex Helesponti freto in excidium Italiæ
 erumperet.

§. VI.

Albusonii Legatio ad Papam.

Magnus ille Rhodiorum Magister de *Bosius ibid.*
 tam felici successu Innocentium cer- *part. 2. lib. 14*
 tiorem fecit, misso hanc in rem Guiliel-
 mo Caturicensi Equite, qui in publico Pa-
 trum Senatu præsentibus cunctis Cardi-
 nalibus perhonorifice exceptus, admo-
 dum prolixam declamabat orationem,
 qua Rhodiorum merita Christianæ Rei-
 publicæ impensa fufius deprædicabat,
 nec non commissa feliciter ab Equitibus
 cum Turcis post captam Constantinopo-
 lim prælia commemorabat, fractosque
 de Italia invadenda Barbarorum cona-
 tus describebat, tandem subjungens,
 Achmetem Bassam e vivis sublatum, e-
 jusque obitum plurimorum saluti fuisse.
 Denique Pontifici Rhodiorum Insulam,
Hist. Eccles. Tom. XXX. Q cum

Sæcul. XV. cum Patrem ejus genuisset, impense con-
 mendans orationi suæ finem imposuit.
 A.C. 1485. Innocentius Legatum dilaudatis eju-
 dem obsequiis perbenigne dimisit, eju-
 dem literas die vigesima tertia (*) Apud
 præsentis anni datas tradidit, quas ad
 busonium magnum Rhodiorum Ma-
 gistrum deferret.

§. VII.

*Alia Legationes ad eundem
Papam.*

*Onuphr. in
Innoc. VIII.* Non modo Rhodii hoc anno Inno-
 centio VIII. obedientiam deferebant, sed
 etiam Franciæ, Angliæ, & Daniæ Re-
 ges, Mediolani & Britanniæ Duces, Ber-
 tholdus Moguntiæ, & Joannes Tre-
 vis Archiepiscopi, ambo S. R. Imperii
 lectores, necnon Genuensium Respubli-
 ca hanc in rem Oratores decernebant.
 Hos omnes summus Pontifex haud
 minus benignis benevolentiae signis excipiens,
 mutuam concordiam hortabatur, summa
 que innumera bellorum incommoda
 proponens dicebat: *In bellis violantur tem-
 pla, summi Dei cultus intermittitur, vi-
 bes diripiuntur, & virgines suprantur, &c.*
 & ejusmodi, inquit Onuphrius, sæpe rep-
 tetur.

(*) Apud Raynaldum data legitur
 litera die 22. Aprilis.

tebat Pontifex. Postea ardentissimum, Sæcul. XV. A.C. 1485.
 quo flagrabat, monstravit desiderium, ut
 cunctis Principibus artissimo fœdere jun-
 ctis, sacra Crucis Dominicæ vexilla ad-
 versus Religionis hostes attolli & circum-
 ferri possent. Obstabant tamen omni-
 bus hisce ferventissimis hortationibus
 bella, quæ præcipue inter Matthiam
 Hungariæ Regem, & Fridericum Impe-
 ratorem, necnon inter Albertum Bran-
 deburgensem & Othonem Bavarum e-
 rant oborta, quamvis horum arma ad
 refringendos Turcarum progressus oppi-
 do necessaria fuissent: Cum autem Gre-
 gorius Bavariz Dux inter eos se pacis
 conciliatorem futurum exhiberet, pia
 illius studia summus Pontifex literis ad
 eum datis plurimum laudavit, illumque, ut
 strenuam cæptis daret operam, adhor-
 tatus est. Data est hæc Pontificis epi-
 stola Romæ die vigesima octava Se-
 ptembris.

§. VIII.

*Bellum Hungariæ Regis in Au-
 stria: Vienna ab eo ob-
 sessa.*

Sedatum quidem bellum Bavaricum Bonfin. dec. 4. l. 6.
 est: Austriacum vero magis accen-
 sum; quippe Viennam Matthias Hunga- Naucner. ge-
 ner. 50. vol. 2
 riæ Rex, postquam cum Turcis inducias
 pepige-

Sæcul. XV
A.C. 1485.

Bonfin. 14.
dec 9.

pepigerat, post semestrem, eamque ætiffimam obsidionem ad deditorem compulit. Capta est hæc Metropolis die prima Junii, cujus jacturam Fredericus tam æquo tulit animo, perinde ac rei alienæ damnum fecisset. Quapropter adeo non urbi huic, etsi amplissima Provinciæ facile inter ceteras nobilissimum caput esset, auxilium ferre festinabat, etiam illam Victoris arbitrio impune relinqueret, utque adversæ fortunæ se parum moveri testificaretur, eodem tempore in Belgio Maximilianum Filium suum invisit, frequenter hac sententia usus: *Rerum irrecuperabilium oblivio sua ma felicitas.* Sub idem tempus Antonius Bonfinius Matthiæ Regi obsequens studio librorum plurima, quæ nuper exederat, volumina detulit, quæ Rex per benigne acceptans, illorum Auctorem se avelli haud passus est, utpote quem elucubrandam Hungariæ Historiam seegerat, quam & Bonfinius postea Vladislao Bohemiæ Regi demum ad Hungariæ coronam everso nuncupabat.

§. IX.

*Cardinalis Balves Legatus in
Francia.*

Inter ceteros, quos Carolus VIII, Galliarum Rex ad deferenda Innocentio Pape

Sæcul. XV.
A.C. 1485.

pæ obsequia ablegaverat, non infimus erat Cardinalis Balves. Jam anno præcedente ante obitum Sixti IV, & post obitum Ludovici XI, a quo hunc diu in carcere detentum meminimus, Galliarum Regnum ingressus est; eo tempore in Francia moris erat, ut Legati, priusquam Legationis suæ munia exercerent, demandatæ potestatis literas a Rege approbandas Parlamento exhiberent, eo fine, ut in illis nihil Regni juribus, aut Gallicanæ Ecclesiæ libertatibus contrarium contineri innotesceret: Cum autem Balves hanc legem observare negligeret, Carolus VIII. Galliarum Rex hac Cardinalis imprudentia tantopere commovebatur, ut ei omnino prohiberetur, ne Legationis suæ insignibus uteretur. Inde captata occasione Joannes Nanterrus regius Procurator Generalis palam contestabatur, quod adversus omnia, quæcunque Pontifex movere posset, suam appellationem interponeret, simulque Papam insimulabat, quod jura Regis, regni que privilegia infringere moliretur; insuper querebatur, quod Papa Legatum a latere misisset, quamvis nulla subesset urgentis necessitatis causa, imo etsi, inquiebat ille, ejusmodi ratio adesset, *Virum tamen magis dignum ablegare debuisset, qui in semetipso Spiritum Dei, & præcepta ejus in conspectu suo*

Q 3

habe-

Sæcul. XV. *haberet, in quo esset sapientia, claritas*
A.C 1485. *legis scientia; Virum pacis, & iustitiam*
zelatorem, non vero turbatorem, & diffensionum studiosum. Hæc appellatio interposita est die vigesima Augusti; unde Curie Parisiensis Senatus Cardinali inhibuit, ne legationis juribus uteretur. In Sanctiori tamen Regis consilio, audita Balvis rationibus, ejusque submissionibus acceptatis permissus est, dignitate suæ munia libere exercere. Hic tamen paucos ibi dies commoratus, comperta Sixti IV. morte, confestim Romam repetiit, acceptis etiam a Rege mille aureis, quibus ei sumptus in itinere facti saltem ex parte compensarentur. Postquam ille postea ab Innocentio VIII. ad Albanensem sedem evectus, & Marchiæ abconitanæ Legatione honoratus.

§. X.

Epistola Innocentii Papæ ad Galliarum Regem.

Raynald.
hoc ann.
n. 36. 37.

Balves vix Romam redierat, dum summus Pontifex datis ad Galliarum Regem literis ei felix faustumque regni sui auspiciam gratulabatur, impense hortatus, ut acceptam a Majoribus defensionis Sædis Apostolicæ gloriam sollicitè tueretur. Hæc epistola data legitur die decima octava Aprilis. Exstat autem in titulo

itidem die decima octava Junii scripta, **Secul. XV.**
 in qua Pontifex apud eundem Regem **A.C 1485.**
 queritur, quod in Provincia, quæ nu-
 perrime Francorum imperio adjuncta
 fuerat, Ecclesiæ immunitates a Magistra-
 tibus infringantur, eoquod illi suis com-
 modis sub obtentu tuendæ Regiæ aucto-
 ritatis unice inserviant. Regem itaque ad-
 monuit Papa, ut remedio prompte adhi-
 bito hujusmodi corruptelis obviaret: cum
 vero Cleri Gallicani conventus ad primam
 Augusti indiceretur, atque haud temere
 suspicaretur Innocentius, in eo Pontifi-
 ciæ auctoritati detractum iri, eoquod
 plures abolitam Sanctionem pragmati-
 cam restaurari cuperent; hinc Carolum
 Regem, datis ad eum literis die vigesi-
 ma quinta Julii rogavit, ut juxta glorio-
 sa Majorum suorum exempla Sedem A-
 postolicam protegeret, nec improbis eo-
 rum, qui auctoritati Ecclesiasticæ insi-
 diarentur, consiliis sese irretiri pateretur.

§. XI.

*Bellum Pontificis adversus Ferdinan-
dum Neapolis Regem.*

Idem Pontifex Sacerdotalis Ordinis im-
 munitatem tanto studio defendendam
 suscepit, ut etiam bellum indixerit Fer-
 dinando Neapolis Regi, qui non solum
 clientelares Ecclesiæ subditos sæva ty-
 ran-

*Marian. hist.
 Hisp. lib. 25.
 c. 7.
 Comms. lib. 74
 c. 1.*

Q 4

Sæcul. XV.

A. C. 1485.

rannide premebat, sed etiam pessumda-
tis omnibus legibus Comitem Sarce-
sem non nisi levibus ex causis trucidari
jubebat; hinc summus Pontifex a plu-
rimis Proceribus in auxilium vocatus
eo lubentius illorum patrocinium in-
suscepit, quo frequentius & ipse jam
primis Pontificatus sui auspiciis de Reg-
no conquestus esset ob tributa, quæ propter
regnum suum Sedi Apostolicæ pendere
debebat, hucusque vero persolvere de-
tractabat, obtento inani prætextu, ut
si Avenionensis Comitatus a Joanna Re-
gina Sedi Apostolicæ haud alio ex pacto
donatus fuisset, quam ut per hanc do-
nationem quadraginta millium aureorum
tributum pendendi onus extingeretur.
Hac Regis repulsa Innocentius haud pu-
ram commotus, necnon a Neapolitanis
Regni Proceribus impense rogatus, ex-
ercitum contraxit, suisque copiis milite-
re imperium Roberto Sanseverano de-
dit, ac denique Renatum Lotharingum
Ducem, cui jus in hoc regnum competi-
bat, ad hanc expeditionem conficiendam
evocavit. Dux lubenti animo Pontificis
voto annuit, iterque nulla mora susce-
pit, Italiam petiturus. Ast vix Lugdu-
num pervenerat, cum a Carolo VIII. pe-
dem sistere juberetur; Gallus enim hæc
dissidia componendi provinciam sibi de-
ri contendebat, eoquod ob cessionem

ris sibi factam in hac causa potissimam partem haberet.

Sæcul. XV.
A.C.1485.

§. XII.

Dissidia Romæ a Ferdinando vindictæ studio suscitata.

Ferdinandus, ut Pontificis potentia se se opponeret, præprimis conjuratos Procures antea pessime a se habitos delinire studuit, ac propterea Montorii Comitum, ejusque conjugem e vinculis ereptos libertati restituit, atque Pontificem intestino bello implicare molitus est, ut is sedandis Romanorum tumultibus distentus in exteros arma sua vertere haud posset; quapropter Rex Ursino Duce in suas partes pelleto, totus in eo fuit, ut inter Romanos dissensionum semina spargeret: primo igitur infestis armis usque ad urbis portas excurrit, dein qua promissis, qua minis, omnibusque perfidia artibus in opem vocatis, Cardinales populumque ad seditionem in Innocentium Papam sollicitat, ac studiose libellos divulgat, quibus Pontificis electionem sacris Canonibus adversam jactitabat, eo quod a Cardinalibus sacra purpura indigne decoratus electus fuisset, denique vero seditiosis ad novi Pontificis inaugurationem suam opem operamque pollicebatur. Innocentius inter tot arcta deprehensus,

Raynald. ad hunc ann. n. 42.

Sæcul. XV. periculis undique cingebatur, jamque
A. C. 1485. hostiles copię Nomentanum pontem occupabant, impositoque milite præfidiarum circum mœnia urbis grassabantur. Igitur ad has excursions tempestive celebrandas die vigesimo octavo Decembris Sanseverinas Pontificium eduxit exercitum, hostemque recuperato ponte depulit, omnesque captos trucidari iussit. Sparsę hujus belli faces universam Italiam accendebant; nam Ferdinandus Rex tum Florentinorum, tum Sfortiæ Ducis Mediolanensis auxilia sibi adsciverat. Pontifex vero non modo Venetos, verum & Genuenses sibi foedere junxit. Cum autem Rex Neapolitanus Lotharingiæ Ducem cum exercitu accurrere comperisset, mox anxiiis curis torquenti coepit, ac concordiæ pactis, quę eidem Cardinalium nonnulli opportune proposuerant, faciliores præbuit aures, eaque, quantumvis summo Pontifici sat proficua, lubens acceptavit.

§. XIII.

Articuli pacis inter Papam & Regem.

Igitur pax sequentibus articulis sancita erat: Rex Ferdinandus, qui a Sixto Pontifice censum ad solum equum album reduci obtinuerat, jam in ejus locum octo-

octoginta (*) millia aureorum quotannis
 tributi nomine pro Neapolis regno pen-
 dat; Regni Proceres servet incolumes;
 suam Aquilanis libertatem relinquat, an
 Pontifici vel Regi subesse vellent; distri-
 buat Pontifex pro arbitrio omnia regni
 sacerdotia; necnon eidem liberum sit
 Francis ad recuperationem regni accur-
 rentibus transitum & comneatum prae-
 stare: denique Virginius Ursinus, qui a
 Papa defecerat, nudus pedes & caput,
 collum laqueo involvens, flexisque geni-
 bus coram Pontifice clementiam supplex
 deposcat: reliqui vero ex Ursinorum fa-
 milia Pontificis voluntati se totos dedant.
 Equidem Ferdinandus omnes hos pacis
 articulos se servaturum spondit, fidem
 tamen datam brevi fefellit: quamvis Re-
 gem Hispaniæ, Mediolani Ducem, &
 Laurentium Medicæum vades dedisset.

Sæcul. XV.
 A.C. 1485.

Onuphr. &
 Ciacon. in
 Innoc. VIII.

§. XIV.

(*) Spondanus, Pagius & alii non nisi
 octo millia unciarum auri pacta fuisse referunt,
 & hoc vero similis est; quippe hodiernum ejus-
 modi census summo Pontifici a Rege Neapolita-
 no in Vigilia SS Petri & Pauli penditur; non
 enim plusquam duodecim millia Scutorum Nea-
 politanæ monetæ, seu octo millia Scutorum Ro-
 manorum offeruntur.

Sæcul. XV.
A.C. 1485.

§. XIV.

*Ferdinandus ob violatam fidem
excommunicatus.*

*Marian. hist.
Hisp. l. 25.
c. 7.*

*Bzov. ad
ann. 1487.*

Attamen Ferdinandus non solum Proce-
res regni opprimere continuavit, va-
riisque suppliciis eorum nonnullos e me-
dio tollere præsumpsit, sed etiam cen-
sum Ecclesiæ Romanæ solvere detrecta-
vit; & quamvis a summo Pontifice serio
admonitus, atque rogatus esset, nihilo-
minus nil præter cavillationes & ludi-
eras illusiones reddidit: quapropter ab eo
tandem anathemate percutus, regnoque
suo privatus est in gratiam Caroli Fran-
corum Regis, qui illud regnum ad se ju-
re pertinere affirmabat.

Confecto hoc bello Neapolitano, In-
nocentius Ursinos & Columnenses adhuc
discordes summa diligentia conciliabat,
urbemque quieti restituere, ac annonæ
ubertate prosperam reddere satagebat;
cum vero hoc bello ærarium penitus ex-
haustum esset, Sixti Prædecessoris sui
exemplum secutus, *Plumbatores Bullarum,
& Secretariorum Collegium* instituit.

§. XV.

*Pontificis literæ ad Episcopum Passa-
viensem, & Austriæ Archiducem.*

*Raynald. ad
hunc. ann.*

In Bohemia Hussitarum Hæresis altio-
res indies radices agebat, præcipue
cum

cam quidam Episcopus natione Italus, Sæcul. XV.
 nomine Augustinus vesano quodam A. C. 1485.
 Zelo, suisque sermonibus illam semper
 nutriret, ac errores jamjam a Constan-
 tienti & Basileensi Conciliis damnatos
 rursum instauraret. Pontifex ad restin-
 quendam hancce pestem animum adji-
 ciens, Passaviensi Episcopo fidei causam
 commendavit, die vigesima secunda Ja-
 nuarii præsentis anni datis ad eum literis,
 quibus excitatus Antistes demandatam
 sibi provinciam suscepit, optato prorsus
 successu; quippe horum malorum aucto-
 rem ad Ecclesiæ gremium reduxit, at-
 que ad ejurandos errores permovit. Hac
 de re certior factus Pontifex reo veniam
 est pollicitus, modo ex Bohemia excelsus
 esset, ne eam ulterius inficere posset;
 facilius enim populos ad Romanæ
 Ecclesiæ castra reversuros sperabat, si
 hæresis suæ signiferum amisissent. Idem
 quoque Pontifex die decima octava Ju-
 nii literas dedit ad Archiducem Austriæ,
 quibus eum rogabat, ut in suis ditioni-
 bus prohiberet usum candentis ferri, cu-
 jus illæso contactu accusati vel suspicio-
 ne aspersi innocentiam probare jubeban-
 tur: Eundem quoque adhortabatur, ut
 auctoritate sua maleficia, sortilegia, ali-
 asque magicas superstitiones eliminare
 niteretur.

§. XVI.

Sæcul. XV.
A. C. 1485.

§. XVI.

Tumultus in Hispania occasione Inquisitionis.

Vid. supr.
Lib. CXIV.
§. 169.
Surit. tom. 4.
Annal. lib.
20. cap. 65.
Marian. hist.
Hisp. l. 25.
c. 8.

Jam Superius descripsimus modum, quo Ferdinandus & Isabella in regno Castellæ Inquisitionem introduxerint. Æqua sanctaque hac in re utriusque erat cogitatio, nec dubium, quin hoc tribunal in primæva ipsius institutione uberes produxisset fructus, si semper justitiæ leges observatæ fuissent, nec tyrannica severitas irrepisset: Ast cruenta reorum supplicia frequentius exhibebantur. Nec ferme ulla præteribat dies, qua non vel Judæus vel Maurorum nonnullus Mahometanæ sectæ addictus ad pristinas suas superstitiones rediisse accusatus ultimo judicio condemnabatur, perinde ac si Christiana fides vi ferroque intellectum in sui obsequium captivaret, aut gloriæ sibi duceret, quod plurimos subditos ad sinum suum compulsos numeraret. (*) Igitur, qui

(*) Continuator in libro CXIV. §. 172. ipse fatetur ejusmodi infidelibus relapsis altera etiam vice vitæ gratiam concedi, & non nisi tertia vice ultimo supplicio plecti, quis autem Catholicorum negat, semel per Baptismum Ecclesiæ januam ingressos, ac fidem Deo & Ecclesiæ

qui terribilis hujus tribunalis rigorem ef-
 fugerant, in graves prorumpabant que-
 relas, caussati, complures innocentes
 fin-

Sæcul. XV.
 A.C.1485.

clesiæ datam sæpius violantes etiam mortis pœ-
 na coerceri posse? nonne ejusmodi facultas ex
 ipso jure naturali & ob bonum commune cuilibet
 Reipublicæ data est, qua perduellionis, vel
 perjurii reos, pacisque turbatores etiam capi-
 tali pœna coercere valet: non cogit Ecclesia
 ad fidem, sed ut id, ad quod se fidelis obstrin-
 xit, adimpleat: Infideles autem ad fidem com-
 pelli Innocentius III. *cap. Majores de Baptis-
 mo* damnavit, cuilibet tamen Regi licitum est
 expellere Judæos, Mauros &c. Ut subditorum
 suorum indemnitas fervetur, & ne ex convi-
 ctu eorum illi pervertantur, & hoc motivum
 producit in Pragmatica contra Judæos anno
 1492. die 31. Martii, & in alia contra Sarace-
 nos anno 1502. Mens. Februario promulgata.
 Quis denique priscis temporibus obstrepere au-
 debat contra sanctissimas leges, quibus ve-
 teres imperatores Gratianus, Valentinianus,
 Theodosius, Arcadius, Honorius, Marcianus,
 alique Christiani Prineipes sæpius Catholicæ
 fidei corruptores severe admodum castigari
 præceperunt. Nunc vero, cum magis magis-
 que hæreses invalescant, & majus adsit per-
 versionis periculum, necnon indies hæretico-
 rum petulantia ac potentia augeatur, vix ca-
 pi potest, qua ratione nonnulli tam acri cala-
 mo summorum Pontificum leges, ac Princi-
 pum

Sæcul. XV.
A C 1485.

singulis ferme diebus morte multari, sola privatæ inimicorum suorum vindictæ libidine in crimen vocatos. Non desuere viri nobilitate generis primarii, qui sese hisce factiosis adjunxerant, contententes, Arragoniæ libertatem labefactari, cum non modo hæreseos rei exuerentur bonis, sed ipsemet delator simul testis vices ageret, & nequidem eorum, qui contra reos testabantur, nomina manifestarentur, aut in accusatorum præsentia testes audirentur. Exinde primo secretæ multorum querelæ percipiuntur, dein ad criminationem & seditionem publicam res excessit. Arragonici Regni Ordines Ferdinandum adeunt, supplices, ut malo occurreret, proscriptiones bonorum, inflictamque hæreticis poenam abrogaret, & sacrum Inquisitionis tribunal ad normam aliorum tribunalium tam Ecclesiasticorum, quam sæcularium reduceret. Ast neglecta harum precum æquitate, Inquisitores id petentibus graviter obluçtati sunt, adeo, ut ex illis Petrus Arbuesius hæreticæ pra-

pum statuta infectentur, quibus in hæreticos, ac Christianæ Religionis perturbatores animadverti præcipiunt, ac fidei puritatem poenarum severitate a Sectariorum contagione vindicare nituntur. *Vide tit. de Hæreticis Cod. præcipue l. Manichæis. & l. quicumque.*

pravitatis Inquisitor crudelem in modum Sæcul. XV.
 occisus fuerit: hic enim cum quondam A C. 1485.
 ad nocturnas preces de more suo in Ec-
 clesiam Cathedralem Cæsar-augustanam
 progressus, ante aram flexis genibus
 oraret, in eum die decima quarta Se-
 ptembris, quæ erat feria quarta, scele-
 rati quidam ad quævis audenda proclives
 turmatim irruebant, & nec sacri loci re-
 verentia deterriti Petrum multis vulneri-
 bus confodiebant, atque inter lethales
 ictus in sua volutatum curore vix non
 exanimem reliquerunt. Supervixit ta-
 men Arbuesius integro adhuc biduo, eo
 autem emenso Cæsaraugustani corpus
 illius eodem loco, quo interfectus erat,
 ingenti pompa terræ mandarunt. Ejus-
 dem cruor solo sparsus adhucdum ferve-
 re atque ebullire dicitur. Quidquid de-
 mum de hoc miraculo sit, (*) Paulus
 III. Pontifex attenta hujus Inquisitoris
 sanctitate ad preces Caroli V. eundem
 sanctorum Martyrum catalogo solemn-
 ritu inscripsit.

§. XVII.

(*) De veritate tamen hujus miraculi eo
 ipso tempore publicas tabulas fuisse confectas te-
 statur Surita tom. 4. annal. lib. 20. c. 65.

Sæcul. XV.

A. C. 1485.

§. XVII.

*Facultas decimas a Clero exigendi a
Papa Hispaniæ Regi concessa.*

Reynald ad Petierat olim Ferdinandus Arragoniæ
ann 1485. Rex a Sixto IV. Cleri sui decimas,
n 28. ut hisce pecuniarum subsidiis bellum ad-
Anton. Ne- versus Mauros profequi valeret, obti-
briff. Decad. nuitque facultatem, ut centum millia au-
2. lib. 1. reorum exigere posset, quibus auxiliis
 auctus, felicibus admodum successibus
 Mauros coercuit: cum vero Innocentius
 cuncta diplomata, quæ ejus Prædeces-
 sor pro colligendis decimis concesserat,
 abrogasset, hinc Ferdinandus jus sibi a
 neo-electo Pontifice prorogari flagitavit.
 Annuit Pontifex Regis precibus, hanc-
 que in rem Bullam die vigesima sexta
 Augusti currentis anni edidit. Exstant
 quoque aliæ Innocentii literæ ad eundem
 Regem ejusque conjugem Isabellam an-
 no proximo die trigesima Januarii datæ:
 Ferdinandus igitur hac facultate impe-
 trata animo constituit validiori, quam
 hucusque numeraverat, exercitu Grana-
 tæ regnum invadere; quare copiis suis
 in plura agmina divisis, plurimas arces,
 quæ aditum ad Urbem Arundam inter-
 cludebant, eodem tempore adoriebatur,
 easque incredibili armorum celeritate oc-
 cupabat, simulque Arundam sibi subji-
 ciebat.

ciebat. Expugnatio hujus urbis, quam Mauri nullo unquam tempore capi posse crediderant, ingenti adeo terrore finitimas quoque urbes replebat, ut vix oppugnari cæptæ sese jamjam dederent. Ferdinandus ergo continuato victoriæ cursu prope Aravallæ montes undeviginti urbes, septemdecim apud Gausinorum juga, & duodecim alias in Villalonga, Maravella, Montemajore, & Cartima, præter alias duodecim circumvicinas civitates armis suis subegit, idemque bellum summo ardore prosecutus est, specietenus quidem, ut Regio Granatensium adolescenti opem ferret, re tamen ipsa, ut totum Regnum sibimet ipsi vindicaret, ad id vero optatius exequendum, nil intentatum, inausumque reliquit, ut pristina Nepotem inter & Patruum odia continuo aleret, atque hujus fidem juveni Regi magis magisque suspectam redderet; ne autem ille latentis doli metum de Hispanis conciperet, Ferdinandus beneficia ac benevolentiam amplius, quam unquam, in eum effudit, novisque muneribus adolescentem auxit. Horum favorum lenocinio captus juvenis, facili negotio cunctis Ferdinandi consiliis suffragatus est, ac copiis, quas ei Rex suppeditabat, ipse imperans, Patruum suum acriter bello pressit, qui tantæ potentiae resistendo impar brevi

Sæcul. XV.
A.C. 1485.

Cortos.

R 2

pro-

Sæcul. XV. prosperis Arragoniæ Regis progressibus
 A. C. 1485. cedere compulsus est.

§. XVIII.

Occidentales Indiæ primum detectæ.

*Marian. ib.
lib. 25.*

*Marmol. l. 9.
c. 27.*

*De Thou
hist. lib. 1.*

Haud parum excreverat Ferdinandi potentia, Indiis occidentalibus hoc anno recens detectis. Novæ hujus felicitatis primus omnium inventor merito celebratur Christophorus Columbus. Hic Cugureo, (*) ignobili oppido prope Genuam progenitus, Cosmographiæ ac Astronomiæ scientiis haud leviter tinctus, arti nauticæ totum se dedit, & primum cum Auria Principe, quem Genuensium Respublica ad Joannem Regem ablegaverat, in Lusitaniam profectus est, ubi etiam Philippinam Mogmesiam celebrari illius Peristelli, qui Maderam, & Portus-Sancti Insulam detexerat, filiam sibi copulavit. Frequenti colloquio cum Socru sua habito stimulatus, ac propria terraquei orbis observatione adjutus, Indias occidentales detegere, animo constituit: Cum vero tanti moliminis ausus virium suarum imbecillitatem excederent, consilium suum Lusitaniæ Regi detexit;

(*) *Alii Historici perhibent Christophorum fuisse natum Neniæ, quæ est urbs octavo lapide Genua distans.*

ast tam ampla a Rege postulabat præ-
 mia, ut Lusitanus hanc provinciam al-
 teri deferret, qui juxta Columbi præce-
 pta dictas Insulas detegeret; quapropter
 Rex clam lembum in pelagus procurrere
 jussit, simulans, hac navi annonam, ac
 præsidarios milites ad Hesperides Insu-
 las transvehi: Cum autem hujus navi-
 gii Gubernator tam Astronomicæ, quam
 artis nauticæ ignarus esset, maris cur-
 sum, quem a Columbo edoctus fuerat,
 haud insequi poterat, atque a sua navi-
 gatione redux Joanni Regi perperam sug-
 gessit, quod audax illud, tumidisque ve-
 lis præguans promissum, nonnisi inane
 Genuentis hujus viri delirium esset.

Sæcul. XV.
 A.C. 1485.

§. XIX.

*Columbus a Lusitano neglectus, Ca-
 stellam profectus.*

Christophorus Columbus, cum Lusita-
 niæ Regem suis consiliis minus pro-
 pitium experiretur, unacum filio suo Ja-
 cobo Columbo in Castellæ Regnum con-
 tendit, misitque in Angliam Bartholo-
 mæum Columbum fratrem suum, qui
 Henrico VII. non ita pridem ad solium
 evecto novi orbis spem, consiliumque
 suggereret: Christophorus autem Cor-
 dubam, ubi tum Ferdinandus agebat,
 delatus Ludovico Santangelico, viro in-
 ter

*Thomas Fa-
 cel. hist Sicil.
 Justiniani,
 & Saprani
 scritt della
 ligur.*

Sæcul. XV. ter Arragonenses nobilissimo, animi sui
 A.C. 1487. propositum detexit, ab eoque ad Regem
duci petiit. Ferdinandus percepto viri
 sermone Priori de Prado postea Grana-
 tensi Archiepiscopo negotium dedit, ut
 nova hujus inventionis momenta discu-
 teret; cum vero omnes a Ferdinando ad
 discutiendum hoc negotium destinati
 ejusmodi scientiæ principiis carerent,
 ideo ea, quæ Columbus proposuerat, in-
 genii sui acie haud assequi poterant, qua-
 propter eum non sine neglectu abire ju-
 bebant. Columbus hac repulsa vix non
 animo fractus, constituit in Franciam,
 inde vero in Angliam navigare, ut sal-
 tem ibidem de fratris sui fato certior fie-
 ret: hanc ob rem animi sui propositum
 Joanni Perez Priori significat; hic vero
 iterum iterumque Columbum obsecrat,
 ut discessum differret, donec ipse Isabel-
 lam Reginam de tota rei serie certiores
 reddidisset. Adiit ille etiam Reginam tum
 Loxæ commorantem; ast cum alterum
 hoc responsum haud magis, quam pri-
 mum fuisset propitium, Columbus jam
 in eo erat, ut relicta Castella Franciam
 peteret; opportune tamen Ludovicus
 Sanctangelicus Reginæ pollicetur, quod
 ipsemet primæ navigationis expensas in
 antecessum suppeditaturus esset. Quam-
 primum Isabella hanc conditionem acce-
 ptabat, Ludovicus illico Columbum jam-
 jam

Sæcul. XV.
A. D. 1485.

jam itineri accinctum insequatur, eundem Loxam reducturus. Vix advenerat Columbus, cum in eadem urbe a Joanne de Colonia Status Secretario Regium diploma acciperet, vi cuius Oceani Archi-Thalassius, & continentis omniumque, quas detecturus esset, Insularum Pro-Rex declaratur, adjecta plena Gubernatores ac Judices pro suo arbitrio constituendi, aut amovendi auctoritate.

§. XX.

Columbi navigatio ad detegendam Americam.

Hæc quidem acta fuere præsentis anno, longior tamen mora operis executioni data videtur; compertum enim habemus, Columbum non nisi mense Augusto anni millesimi quadringentesimi nonagesimi secundi navigationem suam auspiciatum fuisse, eodemque anno mense Octobri obliquatis Boream versus velis primam omnium detexisse Insulam, nomine Floridam: hanc vero jam secundam Columbi navigationem Ferdinandi nomine susceptam fuisse arbitramur, Regemque optato primi itineris successu opido lætum decrevisse, ut primæ, quas Columbus deinceps inveniret, Insulæ suo nomine detectæ censerentur. Quapropter haud temere conjicimus, Colum-

Ferdin. C.
Columb. hist.
Admir.
Christ. Co-
lumb.

Pizarro de
los Illustr.
Varon. del
Nuevo mun-
do.

Secul. XV. *A.C. 1485.* *Fogliet. in*
elog. *bum,* impetrato primo diplomate, hoc
 anno tres commeatu nautico classariis-
 que instructas triremes in altum promo-
 visse: Igitur primo ad Insulas Canarias
 iter instituit, ubi aliquamdiu moram tra-
 xit, demum vero superatis pluribus peri-
 culis, suorumque Commilitonum que-
 stibus, qui cæpta perfici posse desperan-
 tes seditionem in eum minabantur, ni-
 hilominus his omnibus superior Colum-
 bus Lucayas Insulas invenit, inventas-
 que Ferdinandi Arragoniæ & Castellæ
 Regis imperio subjecit, quarum præci-
 puam primus Insulam sancti Salvatoris
 nuncupavit, ejusque incolas sibi pluri-
 mum devicit, eoquod eis monilia ex vi-
 tro confecta dono daret, quam pretio-
 sam vilitatem ipsi longe pluris faciebant,
 quam maximas adamantum opes. Po-
 stea repetito Oceani cursu alias aperuit
 Insulas, quas vario nomine Insulam Con-
 ceptionis B. V. Ferdinandinam, Soame-
 tam, atque Isabellam appellavit, atque
 iterum promotis velis ad Insulam Cubam
 anchoras jecit, ubi naves suas refici cu-
 ravit. Inde vero revulsis anchoris ac
 decem Indorum, quos prætorix navi im-
 posuit, comitatu auctus, secundo vento
 Insulam Bocchiam intravit, eamque Hi-
 spaniolam pro jure suo nominavit. Hu-
 jus Insulæ Regulus Columbum convenit,
 ac ipsius navem ingressus, eundem pran-
 dio

dio excepit, cumque ex ejus navibus quaedam arenarum scopulo allideretur, Princeps obsequiosa promptitudine opem ferri jussit, quo subsidio adjutus Columbus, tam classiarios, quam reliquum navis apparatus naufragio subduxit, ac ex contracti lembi ruinis, tabulisque turrim aedificari praecepit, quam consentiente hoc Principe Hispanis militibus praesidiariis firmavit, rebusque ita dispositis in Hispaniam cursum relegit. Cuncta iste novae navigationis molimina non nisi subsequenti annorum aetate evenerunt.

Sæcul. XV.
 A C. 1485.

§. XXI.

Angliæ Rex Richemundii ausibus turbatus.

Cum interea Arragoniæ Rex imperium suum Orbis recenter inventi accessione extenderet, Richemundii Comes, quem hucusque in Britannia custoditum vidimus, Angliæ regnum Richardo hujus sceptri invasori eripere molitur. Richardus per exploratores, quos ex parte plurimos habebat, conjurationem in regno adversus se conflatam tam accurate edoctus erat, ut etiam conspirantium nomina, ac numerum, necnon Provincias, ex quibus subsidia, opem, atque vires haurirent, probe sibi com-

*Polyd. Virg.
 hist. Angl.
 lib. 23.*

Sæcul. XV. pertas haberet, quin imo Richemundii
A.C. 1485. Comitem libertati assertum, ac cum co-
 ptis suis proxime ad Angliæ litora ap-
 pulsurum optime noverat. Equidem il-
 los, quos Richardus emiserat, Richemundii
 exercitum numero longe potentio-
 rem, quam reapse erat, narrabant; nihilo-
 minus Angliæ Rex exploratorum rela-
 tione tempestive utendum ratus, provi-
 do consilio, atque opportuna celeritate
 conjuratos prævenit, eorumque consiliis
 feliciter dissipatis, illos a proposito desi-
 stere, totaque Anglia excedere compu-
 lit, moxque Buchingamiæ Ducem ca-
 ptum, quamvis prodicionis arcana ma-
 nifestare constanter recusasset, capite
 truncari præcepit, pluresque alios eo-
 dem supplicio variis in locis e medio su-
 stulit: Joannes tamen Mortonus Heli-
 ensis Episcopus cum nonnullis Lancastr-
 ensium fautoribus in Flandriam affu-
 giens, vitæ suæ consuluit, ceteris magno
 numero Franciam petentibus.

§. XXII.

*Richemundius in reditu tempestate
 Dieppam eiectus.*

Ipse etiam Richemundii Comes, cum
 infausta exscensione facta sibi liberta-
 tis, vitæque periculum ex diuturniori mo-
 ra impendere cerneret, prætoriam ite-
 rum

rum conscendit, in Britanniam reversurus; **Sæcul. XV.**
 ast immutata repente maris fide, ac A. C. 1485.
 abortæ tempestatis vi in Dieppæ portum
 depulsus hæiit. Inde nulla mora ad Gal- *Harpsfeld.*
 liarum Regem, & Bellojoviensem Co- *hi st. Eccles.*
 mitissam præcipuam ex suis Ministrum *Angl. sect. 15.*
 ablegat, qui supplicaret, ut Comes per *cap. 7.*
 Franciam in Britanniam redeundi co-
 piam haberet. Legatus perhonorifice
 exceptus haud ægre, quæ petiit, impe-
 trabat, eique insinuatam, quod Comes,
 si ad ipsum Regem confugisset, haud du-
 bie ab eo potentiores suppetias, quam a
 Britannæ Duce obtinuisset.

§. XXIII.

*Comes Britannia in Franciam
 profugus.*

Ergo Richemundius in Britanniam re-
 vertitur, Ducique adversa itineris sui
 fata enarrat, quem Britannus non solum
 potenti eloquentia, sed etiam recentis
 auxilii spe erexit; attamen Landasius
 consilia fovebat, a pia Ducis voluntate
 plurimum aliena; quippe Comitum factio-
 nem penitus deletam esse ratus, animo
 constituit, Richemundium omni ope de-
 stituere, eumque in Angliam ad Richar-
 dum deducere, inscio tamen Britannæ
 Duce, utpote quem tam iniquæ violen-
 tiæ nullo unquam tempore assensurum,
 per-

Secul. XV.
A. C. 1485.

perbene noverat. Richardus etiam Landasium, qui plurimum apud Britannum valebat, adeo arcte sibi devinxerat, ut eum in omnibus sibi ancillantem haberet: tempestive autem Heliensis Episcopus eo tempore in Flandria morabatur, qui proditionem inter Angliæ Regem & Landasium conflatam edoctus, nullius moræ dispendio Richemundii Comitem de periculo certiorē reddidit. Hinc ille Veneto nonnisi quinque suorum stipatus clam aufugit, sparso ruris voluptatibus fruendi prætextu. Jam aliquot Leucarum Veneto distabat, cum suorum quatuor, mutato itineris cursu, præcedere, ac nulla statione facta ejus adventum in finibus Galliae præstolari jubet: Cum igitur solus esset, ac nonnisi unicum haberet famulum, studiose Agasonis vestem induit, sicque personatus tanta equorum celeritate ad Andegavensis Provinciae confinia pervenit, ut Equites a Landasio, qui Comitis fugam compererat, submissi solida hora tardius adventassent.

§. XXIV.

Richemundius cum copiis Gallicis in Anglia appulsus.

Polyd. ibid.
lib. 25.

Paulopost Angli, quos Comes Veneti reliquerat, eum quoque sequebantur:
his

his igitur junctus, ad Regis Franciæ au-
lam, quæ tum Langesiæ hærebat, con-
tendit. Ibidem a Rege quidem benevo-
le, majori tamen affectu a Bellojovii Co-
mitissa exceptus est: hæc enim Britan-
niam denuo Gallicæ coronæ jungendam
certo sperabat, proin consiliis suis haud
efficacius medium fore arbitrabatur,
quam si Comes Angliæ solio restitueretur.
Quare pro Richemundio quanto-
cius nova classis, ac recens quatuor mil-
lium a longa militia exercitatissimorum
militum exercitus instruitur, hisque sup-
petiis auctus Comes, die prima Augusti
Havrea solvens, septimo navigationis die
in Valliæ Ducatu Milfordiæ portum in-
travit, a complurimis exceptus Fauto-
ribus, quorum amicitiam ejus Mater sol-
licite foverat, suo nomine pollicita, a Fi-
lio ejus, si Richardus solio Angliæ ex-
tus esset, Eduardi IV. Filiam in uxorem
fore seligendam, eo fine, ut hoc vinculo
utriusque Familiæ diutino dissidio scissæ
jura denuo in unum coirent, præci-
pue cum huic consilio patriæ suæ leges
suffragarentur, vi quarum Filix a succes-
sione per legem Salicam non exclude-
rentur.

Sæcul. XV.
A. C. 1485.

Argentre
de Bretag.
lib. 12.

§. XXV.

Sæcul. XV.
A. C. 1485.

§. XXV.

*Richardi clades; Comitis in Regem
coronatio.*

*Bacon. hist.
regni Henr.
VII.
Raynald.
hoc ann.*

Igitur copiarum, quæ auxiliari Gallo-
rum exercitui jungerentur, imperium
delatum est Thomæ Stamleyo Equiti,
quem Richemundii Comitis Mater ter-
tiis nuptiis sibi Maritum sociaverat. Hic
Comitem adiit sex armatorum millibus
auctus, confluentibus illico Procerum
compluribus, qui se Richemundii partes
tueri profitebantur. Comes, cum totius
exercitus robore fretus, se hosti suo viri-
bus parem fore existimaret, protinus
Licestriam contendit. Huic vero Ri-
chardus cum exercitu numero animo-
que haud impare obviam processit, atque
in Richemundii copias incidit haud pro-
cul a pago Bosuortum dicto, ubi etiam
commissa celebris illa pugna, quæ tot
bella totque diremit prælia, quibus An-
glia ab usurpatione Henrici IV. usque
ad invasionem Richardi foede funestaba-
tur. Tum vero inito certamine Richar-
dus cæsus, non solum victoriæ gloriam,
sed & vitam amisit, postquam crudelis
hic Regicida duorum Regum sanguine
coronam suam polluerat; ast Victorem
Richemundii Comitem universa Anglia
Regem salutabat, isque assumpto Hen-
rici

rici VII. nomine Elisabetham Eduardi ^{Sæcul. XV.}
 IV. Filiam natu majorem matrimonio si- ^{A.C. 1485.}
 bi copulabat, ut Ebroacensis & Lan-
 castriensis domus jura in unum coale-
 scerent; prius autem Comes in prælii lo-
 co eadem corona, quæ Richardo olim
 imponebatur, atque inter ejusdem sarcin-
 as reperta fuerat, coronatus est, postea
 solitis solemnibus Londini inaugurandus.
 Initum est hoc prælium omnino decre-
 torium die vigesima secunda Augusti,
 paucisque post diebus Comes eo glorio-
 sior Londinum ingressus, quo felicius
 hunc victoriæ triumphum nonnisi centum
 circiter suorum dispendio redemit.

§. XXVI.

*Landasius communi Britonum con-
 silio ad supplicium vocatus.*

Tanta Henrici VII. felicitas certe Landasii ^{Argentre}
 consilia penitus evertisset, si adhuc ^{hist Britann.}
 dum in vivis egisset. Ast Richemundio ^{lib. 12.}
 Comite in Angliam navigante, Britones
 jamjam de hujus Viri perfidia vindictam
 sumebant; cum enim illorum exercitus,
 quem Landasius Duci rebellem esse de-
 clarabat, Augenii castra metaretur, Ducis
 copiæ Comitibus partibus accedebant; quip-
 pe probe compertum habebant, hoc bellum
 nonnisi instigante Landasii ambitione ac-
 census fuisse, e re autem utriusque par-
 tis

Sæcul. XV.
A.C. 1485

tis esse hujus Viri excidium, quapropter Britones ceteris ita uniti ad Nannetense castrum, ubi Britanniae Dux cum Landasio cliente suo agebat, recta contendunt, illisque Nannetenses, cum non nisi proditoris hujus poenam deposci satis persuasi essent, urbis portas ultro aperiant, ac unacum suis popularibus Landasium judicio sisti, sique criminum ipsi objectorum reus esset, absque omni veniæ spe condemnari postulant; Insuper Comitem de Fuxo, ejusdemque nominis Cardinalem ad Britannum ablegant, a quo tamen minime auditi sunt; nihilominus urgente seditionis civilis metu Landasius hostium suorum arbitrio relictus, Francisco Christiano, qui Ducis Cancellarius erat, tradebatur.

§. XXVII.

Landasius judicium sententia apud Nannetes laqueo suspensus.

Quamvis Britanniae Dux Cancellario suo disertis verbis comminatus esset, quod in ipsius caput fatalis Ministri sui eventus recideret, Britones tamen Landasium, quem in sua potestate habebant, in judicium adducunt, postulantes, ut quaestione habita ejusdem causa secundum juris praescripta decideretur. Ergo accusatus tormentis subjicitur,

citur, cunctaque sua crimina fatetur, præ-
 cipue vero, quod ejus jussu Calvinus ^{Sæcul XV.}
 Cancellarius carceris squaloribus confe- ^{A.C. 1485.}
 ctus obiisset; equidem Britanniae Dux, ^{Chausin.}
 dum Landasium comprehendi permiserat,
 stricte præcepit, ut eidem vitæ venia fie-
 ret, & cujuscunque demum criminis
 reus probaretur, semper tamen de Ducis
 gratia certus haberetur: nihilominus
 nulla habita hujus mandati ratione Bri-
 tones Nannetense castrum satellitibus
 undique cingunt, ne ferendæ senten-
 tiæ notitia ad Ducem deferri posset.
 Ergo die decima nona Julii Landa-
 sius capitali judicio damnatus laqueo su-
 spensus oblit. Confluxerat quidem ad
 hoc spectaculum innumera pene homi-
 num multitudo, nullus tamen ex adstan-
 tibus de infelicis hujus Viri fato misera-
 tionis sensum vel gestu vel verbis exhi-
 bebatur; interea vero, dum supplicium
 de reo sumebatur, Lescurius Conven- ^{le Sigrens}
 nensis Comes anxias Ducis curas variis ^{de Lejeun.}
 sermonibus fallere satagebat, ab eoque
 perpetuam præteriti delicti oblivionem
 impetrabat rebellibus, qui postea Ducem
 adeuntes ad ejus pedes provoluti pro ob-
 tenta venia meritam, debitamque gra-
 tiam persolverunt, summam eidem fide-
 litatem polliciti. Hic denique erat exi-
 tus nominatissimi illius clientis, qui tan-
 to tempore Ducis sui gratia ad quævis
Hist. Eccles. Tom. XXX. **S** crimi-

Sæcul. XV.
A.C. 1485.

crimina impune patranda abutebatur, tandem vero dignas scelere pœnas dabat. Tragicum hujus Viri fatum Ducem omnino latebat, donec infelix ille in Ecclesia Carmelitarum terræ mandatus esset, quo comperto quamvis parum illius vicem dolere videretur, nihilominus cum Comitissam Bellojoviensem præcipuam hujus supplicii causam existitisse crederet, vindictam in eam parabat.

§. XXVIII.

Dux Aurelianensis in salutato hospite in Britanniam profugus.

Saligny hist.
Car. VIII.

Equidem Aureliæ Dux Landasio fatis erepto, fatis firmo destituebatur præsidio, haud tamen adeo spe sua deiciebatur, quin in aula Britannica clandestina foveret consilia, quibus Franciæ Gubernatricem perderet. Nec illius spem frustrabat eventus; quippe Arausisæ Principem, necnon Convennarum Comitem, qui ambo tum in Britannia agebant, dextre ad suas partes pertraxit. Comitissa rem edocta Regem inducit, quatenus Ducem, qui continuo Aureliæ hærebat, obtestaretur, ut Ambasiam veniret, regiamque curiam accederet, Senatus sessionibus interfuturus; Primo quidem oblectabatur Aurelianensis; deum vero, ubi Giensis Marescallus itera-

ta Regis mandata perferebat, eo venire ^{Sæcul. XV.}
 statuit; ast vix urbem ingressus, mox ^{A. C. 1485.}
 quæsito venationis prætextu, ad Ebral-
 di fontem, cui Asceterio ipsius Soror e- ^{Fontevræus}
 rat præposita, inde vero in Britanniam
 secessit. Demum in omnium ore ac ser-
 mone erat, firmatum esse foedus Britan-
 niam inter & Aureliæ Ducem, Castri
 Briantii Principissam, & Rivennæ Mare-
 scallum, hisque sua etiam studia devo-
 visse dicebantur Dunensis & Engolis-
 mensis Comites, Lotharingiæ Dux, Al-
 bretus, & Maximilianus Austriacus. Ob-
 tendebant illi, hoc foedus haud alio i-
 stum esse consilio, quam ut contra præ-
 tensa Caroli VIII. jura Britanniae Duca-
 tum duabus illis Principibus, quas Dux
 suas hæredes nominaverat, intactum ser-
 varent. Re comperta Carolus Rex quan-
 tocius Aquitanniam contendit, ut urbes
 illas, quibus Convenensis Comes præ-
 erat, in sua fide contineret.

§. XXIX.

Concilium Senonense.

Hoc anno Tristandus de Salazar Seno-
 nensis Archiepiscopus in eadem ur-
 be Synodum coegit, ubi decreta alterius
 Concilii, quod Ludovicus Melodunensis
 ejus Prædecessor ante viginti quatuor
 annos celebraverat, confirmabantur;

S 2 præ-

Sæcul. XV.
A.C. 1485.

Labbe Col-
lect. Concil.
tom. 13. pag.
1722.

præcipue vero proponebantur quatuor articuli in hoc Concilio stabiliendi, nimirum de modo celebrandi divinum officium, de restaurandis Clericorum moribus, ac habitu, de reformatione Religiosorum ac denique de obligationibus Laicorum erga Ecclesiam; hanc ob rem ibi agebatur de celebratione festorum, de decimis solvendis, de Matrimonio, immunitatibus Ecclesiasticis necnon de aliis Ecclesiasticæ disciplinæ capitibus. Hæc statuta potissimam partem hauriebantur ex Conciliis, Basileensi, Lateranensi, & Sanctione Pragmatica, necnon ex Decretalibus, aliisque Synodis Provincialibus; nihil enim speciale decretum erat, quod non jam in aliis Conciliis statutum legebatur. In primo capitulo primi Articuli tractabatur de modo celebrandi divinum officium, necnon de tempore, quo ad percipiendas distributiones Canonici rei divinæ præsentem esse censerentur, eisque restringebat Synodus libertatem chorum pro libitu suo accedendi, aut ab eo discedendi, declarans, quod qui in matutinis ante finem Psalmi *VENITE EXULTEMUS*; & in aliis horis ante finem Psalmi primi; in Missa autem ante ultimum *KYRIË ELEISON* usque in finem divino officio non interfuerint, pro illa hora absentes viderentur, salvis aliarum Ecclesiarum consuetudinibus, si quæ

quæ forte circa hæc arctiores, id est sacris Sæcul. XV.
 Canonibus magis consonæ, existant. Ex A. C. 1485.
 horum statutorum mitigatione constat,
 quod Synodus, cum ejusmodi decreto-
 rum usus parum invaluerit, nonnihil du-
 ritiei cordis indulgere voluerit. Itidem
 in eodem capite tertii articuli choreas &
 ludos theatrales in Ecclesiis institui pro-
 hibet. Tertio itidem tertii articuli capi-
 te innovatur decretum, quo prohibetur ab
 ipsis Religionem ingredientibus quicquam
 pro ingressu exigi, conceditur tamen, si
 post ipsum Religionis ingressum aliquid fue-
 rit monasterio ex devotione oblatum, illud
 recipi, dummodo non subsit pactum vel
 conventio.

§. XXX.

Propositiones a Joanne Lailliero
 enuntiatae.

Eodem anno Joannes Laillierus sacro-
 sanctæ Theologiæ Licentiatus in Men- *Argentre*
 se Julio has propositiones asserere haud *Collect. ju-*
 dubitabat. *dic. tom. I.*
 I. Petrus non habuit a Chri- *p. 308. ann.*
 sto potestatem supra alios Apostolos, neque *1484.*
 Primatum. II. Omnes Hierarchisantes æ-
 qualem potestatem acceperunt a Christo ita,
 ut Curati sint æquales in potestate, regi-
 mine, & in jurisdictione. III. Summus
 Pontifex non potest remittere viatoribus to-
 tam penam eis debitam ratione peccato-

Sæcul. XV. A.C. 1435. rum suorum virtute Indulgentiarum, etiam si juste & rationabiliter dentur. IV. Abbates, Priores, alique Prælati Religiosorum non absolvunt suos Religiosos in virtute clavium, sed ex sola consuetudine. Confessio non est de Jure divino. V. Si vultis, quod ego loquar de summo Pontifice, ego vastabo totum. VI. Confessi Religiosi Mendicantibus, præsentatis, & acceptatis secundum formam Decretalis, Dudum &c. non sunt absoluti & tenentur eadem peccata confiteri Curato. VII. Simples Sacerdotes sunt inutiles. VIII. Summus Pontifex Joannes XXII. non potuit condemnare Pöliacum, nec facere decretalem: Vas electionis: IX. Decreta & Decretales Summorum Pontificum non sunt nisi deceptiones. X. Ecclesia Romana non est caput aliarum Ecclesiarum.

Hæc omnia Joannes Laillierius, cum in sua Sorbonica die trigesima prima Julii responderet, verbotenus enuntiabat, præter alias propositiones, quæ a Theologica Parisiensi facultate sub obedientia & correctione Sanctæ Sedis Apostolicæ per Inquisitorem Fidei præsentatæ proscriptæ fuerunt; nos illas ordine suo adjunctis quoque earum censuris impræsentiarum recensebimus.

§. XXXI.

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

*Alicæ ejusdem propositiones a Facultate
Theologica damnatæ.*

Propositio I. „ Dei atque Apostolorum *Argentore ib.*
 „ præcepta observare teneris: Man- *Ex primo*
 „ data autem omnium Episcoporum, ac *registro MS.*
 „ ceterorum Ecclesiæ Prælatorum non *cenfurarum*
 „ magis quam stipulam curabis; hi e- *S. facultatis*
 „ nim omnes suis deliramentis Ecclesiam *Paris. fol.*
 „ destruxerunt. „ *Prima propositio, e 126. Et fol.*
 „ nunciat S. Facultas, est vera; *secunda pars*
 „ est scandalosa, schismatica, bonis moribus, *Et*
 „ doctrinæ Evangelicæ *Et Apostolicæ contra-*
 „ ria, hæretica, publice revocanda, *Et repa-*
 „ randa.

„ II. Nonnulli quosdam velut San-
 „ ctos deprædicant, quasi in loco essent,
 „ a quo Lucifer depulsus est, ejusmodi
 „ Prædicatores omnia destruunt, & ab
 „ illo tempore, quo invaluerunt, nun-
 „ quam Ecclesia Dei rebus secundis ute-
 „ tur. Hi eo rem deduxerunt, ut ar-
 „ gumento rite discussio deprenderi pos-
 „ sit, quod ille, quem pro Sancto ven-
 „ ditant, non sit in eo loco, ubi olim Lu-
 „ cifer erat, sed in illo, ubi modo Luci-
 „ fer habitat: proin sicut Pluto infero-
 „ rum Deus Proserpinam in suis, ita Lu-
 „ cifer ejusmodi animam in suis brachiis
 „ teneat. „

S 4 Docto-

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

Doctores hanc propositionem censura virgula notantes asserunt; *Secunda pars quantum ad sensum, quem prætendit, est falsa, injuriosa, seditiosa, status Sanctorum detractoria, errori damnato favens, & publice revocanda.*

„ III. Sancti divites nunc canonizati, & sancti pauperes nunc neglecti sunt, ideoque ejusmodi Sanctos esse credere haud teneor, cujus ratio est, quia si Pontifici pecunia detur, tunc viginti omnino pegmata Romæ ascendens talem Sanctorum fastis accenset; propterea hunc Sanctum esse credere non obligor, & qui id non credunt, nec male faciunt. „ Hanc propositionem declarabant *esse falsam, & piarum aurium offensivam, Sanctæ Sedi Apostolicæ injuriosam, pietati fidelium derogantem, tertiam vero ejus partem quantum ad sensum, quem prætendit, hæreticam esse.*

„ IV. Si quis Presbyter clam matrimonium contraxisset, & apud me sua peccata deponeret, non illi poenitentiam injungerem. „ *Hæc propositio, inquit Censores, non solum implicat falsum sensum, quod Sacerdotes post susceptos sacros Ordines possint contrahere matrimonium, sed etiam est temerarie asserta, scandalosa, & quoad sensum, quem prætendit declaratum per propositionem immediate sequentem, de hæresi suspecta.*

„ V. Pres-

„ V. Presbyteri Ecclesie Orientalis ^{saecul. XV.}
 „ matrimonium ineundo non peccant, A. C. 1486.
 „ nec nos, si connubio jungeremur, in
 „ Ecclesia Occidentali peccaturos credo.,
 „ Prima pars in sensu, quem facit, scilicet
 „ quod Sacerdotes Orientales post consecutio-
 „ nem sacri Ordinis contrahant matrimonium,
 „ falsa est. Secunda pars, quae est suae fidei
 „ confessio, reddit eum erroneum, & si addatur
 „ pertinacia, haereticum facit.

„ VI. Quadringentis abhinc annis a
 „ quodam Papa aut Papilione Sacerdoti-
 „ bus conjugium fuit interdictum, an
 „ jure id facere potuerit, nescio., Haec
 „ propositio, si intelligatur, sicut videtur so-
 „ nare, quod post susceptionem Ordinis ante
 „ illud tempus licebat Sacerdotibus matrimo-
 „ nio jungi, falsa est, & quantum ad ista ver-
 „ ba, a quodam Papa, aut Papilione, ir-
 „ risoria, dignitatem atque auctoritatem sum-
 „ mi Pontificis & Ecclesie in contemptum
 „ adducens. Secunda pars derogat auctori-
 „ tati Sanctae Sedis Apostolicae, & Concilii
 „ Generalis, & male sonat in Fide, publice
 „ revocanda.

„ VII. Duos aureos illi dabo, qui mi-
 „ hi unico S. Scripturae textu quadra-
 „ gesimale jejunium comprobare pote-
 „ rit., Haec propositio supponere vide-
 „ tur, quod ad nihil obligemur, nisi quod est
 „ in Scriptura sacra expresse contentum, &
 „ si ita intelligatur, haeretica est. Quantum

Sæcul. XV. vero ad illud, quod præten-
ditur, A.C. 1486. scilicet, quod non simus obligati ad quadra-
gesimale jejunium, falsa est, bonis moribus
contraria, & scandalosa, & Sacrosanctæ
universalis Ecclesiæ consuetudini, & Sancto-
rum determinationi derogans.

„ VIII. A beato Silvestro citra Ro-
manam Ecclesiam non est amplius
Ecclesia Christi, sed Cæsaris & pecu-
niarum. „ Hæc propositio est Ecclesiæ,
& sanctæ Sedi Apostolicæ injuriosa, blas-
phema, & hæretica, jamque damnata.

„ IX. Haud magis Sanctorum Hi-
storiciis quam Franciæ Regum chronicis
fidem adhibere tenemur. „ Hæc pro-
positio falsa est, piarum aurium offensiva,
& auctoritati Ecclesiæ derogans; & si in-
telligatur universaliter, est hæretica. Præ-
cedens qualificatio fuit facta per aliam Fa-
cultatem Theologiæ Parisiensis in sua sole-
nni Congregatione apud S. Mathurinum,
Anno Domini millesimo quadringentesimo o-
ctogesimo sexto die quinta mensis Junii.

§. XXXII.

*Alia Laillierii propositio ab eadem
Facultate censuris notata.*

Argente ib. p. 309. Ultra præcedentes propositiones præ-
dicta Facultas aliam damnavit pro-
positio-

positionem, quam idem Laillierius in sua Sorbonica protulit his conceptam ver-
bis.

Simplex Sacerdos potest ita bene conferre Chrisma & sacros Ordines conferre, sicut Papa, vel Episcopus, & omnes Sacerdotes sunt æqualis potestatis, tam Ordinis, quam jurisdictionis, tantamve auctoritatem habet Thomas apud Indos, quantam Petrus apud Romanos. Circa hanc propositionem Facultas definivit, quod tota hæc computativa sit falsa & hæretica, atque in actus scholastico Sorbonico publice ab eodem Laillierio revocanda, decrevitque, Auctorem nullatenus ad Doctoris honores admitendum esse. Ille ita exclusus ad Regium Senatum provocabat, a quo tamen totum negotium ad Episcopum Parisiensem remittebatur, ut ipse Doctorem instrueret, ejus vero doctrinam cum Inquisitore, ac quatuor Doctoribus a Facultate deputandis sedulo discuteret; quo facto Laillierius Parisiensis Episcopi Officiali literas porrexit, ut quarumdam suarum propositionum sensum explaret.

Sæcul. XV.
A. C. 1486.

Dupin. bibliot. script.
tom. 12. in 4.
pag. 149.

§. XXXIII.

Propositiones a Laillierio explicatae.

Hæ literæ sequentis erant tenoris: *Argente ibi*
„ I. Nec in veteri, nec in novo Te-
„ stamento unquam legi, Christum Do-
„ minum,

Sæcul. XV. „ minum, aut ejus Apostolos corporale
 A.C. 1486. „ jejunium indixisse, velut rem præ-
 „ ceptam sub pœna peccati mortalis,
 „ aut æternæ damnationis, item nec
 „ sancti Patres, qui in suo Decreto hujus
 „ jejunii mentionem fecerunt, illud præ-
 „ cipiunt sub pœna excommunicationis
 „ majoris aut peccati gravis, nec illis u-
 „ tuntur verbis: *Præcipimus, & man-*
 „ *damus.* II. In nulla concione enun-
 „ tiavi, quod Ecclesia possit vel non pos-
 „ sit nos obligare sub peccato mortali,
 „ sed in disputatione, præsentè Reve-
 „ rendo in Christo Domino Patre Mel-
 „ densi, durante scholæ curriculo *pro &*
 „ *contra* argumenta protuli, tanquam de
 „ materia problematice proposita, ut a-
 „ lias Joannes Gersonius, & Petrus de
 „ Alliaco Magistri facere assolent. III.
 „ Nec unquam affirmavi, Sacerdotibus
 „ post susceptos Ordines licitum esse
 „ connubio conjugi, sed affirmavi, quod
 „ a Passione Domini nostri J. C. usque
 „ ad Gregorium VII. Anni millesimi se-
 „ ptuagesimi tertii matrimonio juncti
 „ fuerint, atque ipsemet S. Petrus & S.
 „ Paulus conjuges habuerint; necnon
 „ S. Philippus Apostolus & Diaconus;
 „ S. Fabianus Papa & Martyr; Sanctus
 „ Hilarius Pictaviensis Episcopus; S. Ger-
 „ manus Antissiodorensis pluresque alii
 „ nuptias inierint: hanc clausulam ante
 „ bien-

biennium protuleram., IV. *His ma-* Sæcul. XV.
gis expressa ac duriora habentur per Magi- A.C. 1486.
strum Joannem Gersonium in tractatu de
vita spirituali animæ prolata.

Eadem Facultas hasce propositiones censoria severitate denuo perstrinxit in solempni Congregatione apud S. Mathurinum die decima nona Maji hoc anno habita, ac de prima propositione pronuntiat: *Hæc, ut dependet ex titulo præcedenti, est temeraria, scandalosa, schismatica, bonis moribus contraria, sacrosanctæ universalis Ecclesiæ consuetudini & Sanctorum Doctorum determinationi derogans, multipliciter hæresim sapiens, ac publice & solempniter revocanda. De secunda propositione nihil asserunt Facultatis Deputati sed expectant ampliorem inquisitionem. De tertia censent, quod quantum ad id quod dicit, S. Paulum fuisse uxoratum, sit falsa, temerarie asserta, sacre Scripturæ verisimiliter dissonans, & quoad sensum, quem prætendit, una scilicet cum titulo his assertionibus præposito, sit scandalosa & sacerdotalis pudicitie corruptiva. Quartam autem affirmant esse falsam, & Gersoniani nominis detractorem.*

§. XXXIV.

Publica Laillierii Palinodia.

Postquam Arnulphus Alouf Promotor *Argentore* v.
 Curie Ecclesiasticæ Parisiensis edoc-
 etus

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

ctus esset, a Laillierio hæcæ propositiones in grave Fidei scandalum in Scholis assertas, ac variis in locis prædicatas fuisse, necnon a Facultate Theologica damnatas, *velut propositiones scandalosas, schismaticas, doctrinæ sanctæ Matris Ecclesiæ injuriosas, & ad rebellionem contra suos superiores inductivas, blasphemias in sanctos per summam Pontificem, & sanctam Sedem Apostolicam rite & sancte canonizatos, de hæresi suspectas, perniciosas, temerarias, & præsumptuosas, bonisque moribus & doctrinæ contrarias.* Unde idem Promotor Laillierium compulit, ut easdem publice coram populo retractaret, hunc in modum: „Ego Joannes Laillier, Presbyter, artium Magister, Theologiæ Licentiatus; cum denunciatus, suspectus, atque accusatus essem, me asseruisse, ac publicasse, ac coram Parisiensi populo prædicasse plures propositiones scandalosas, erroneas, atque hæreticas, ut me vindicem, ac populo cui forte offensionem fui, satisfaciam, promitto & juro per sacrosanctos Ordines, quod non credam, me illas in præfata forma ac tenore enunciasse, si vero eas asseruissem, aut prædicassem, illas ejuravi, ac nunc ejuro atque revoco, nec eas pertinaciter tueri prætendo, sed sententias meas ad sanæ doctrinæ veritatem revocare volo. „

„Equi-

„ Equidem, nec diffiteor, in prima ^{Sæcul. XV.}
 „ propositione asserui, *Episcoporum, alio-* ^{A.C. 1486.}
 „ *rumque mandata, an sub peccato gravi*
 „ *obligent, me nescire, tot enim præcepta de-*
 „ *struunt omnia, & nos a multis prohi-*
 „ *bent.* Ast hac in re perperam locutus
 „ sum, & docui; unde hanc propo-
 „ sitionem jussu Reverendi in Christo Patris
 „ Domini Episcopi Parisiensis, ex consi-
 „ lio Magistrorum & Doctorum Faculta-
 „ tis Theologicæ, aliorumque sapientum
 „ revoco tanquam schismaticam, scan-
 „ dalosam, bonis moribus, & doctrinæ
 „ S. Ecclesiæ Catholicæ adversam, inju-
 „ riosam, atque ad seditiones adversus
 „ Superiores inductivam: Affirmo au-
 „ tem, & confiteor nil hæsitans, nec du-
 „ bitans, plura dari Ecclesiæ præcepta,
 „ quorum transgressores graviter pec-
 „ cent. „

„ Confiteor me secundam propo-
 „ sitionem in hoc sensu enunciassse: „ *qui-*
 „ *dam contendebant, Ordinis sui Parentem*
 „ *esse in eo loco, a quo Lucifer excidit; id*
 „ *tandem agent, ut, si argumentum rite discu-*
 „ *tiatur, exploratum habeatur, ut inquit Ar-*
 „ *macanus, ipsum in eo loco esse, ubi nunc Lu-*
 „ *cifer moratur, aut in loco Plutonis ac Pro-*
 „ *serpinæ.* „ Inconsiderate hæc effutii, ac
 „ prædicavi; unde, ut supra, hanc pro-
 „ positionem revoco utpote falsam, pia-
 „ rum aurium offensivam, scandalosam,
 „ status

Sæcul. XV. „ status Sanctorum detractoriam, sanctæ
A.C. 1486. „ Ecclesiæ auctoritati derogantem, nec
 „ non de hæresi suspectam. „

„ Confiteor me tertiam propositionem,
 „ nem, ut sequitur, docuisse: „ *SS. Petrus & Paulus de se non sunt canonisati, & si Papa quemdam Sanctis adscribit recitando alicujus Sancti aut Sanctæ orationem, hunc Sanctum esse non teneor sub gravi credere.* „ In hoc autem erravi, & rursum revoco hanc propositionem tanquam scandalosam, perniciosam, falsam & hæreticam, & quantum ad sensum, quem præferebat, quasi non nisi auri suffragio Canonisationes fierent, sacri Sedi Apostolicæ atque universali Ecclesiæ injuriosam, & saltem pie credere teneor, quod quilibet a Papa albo Cælitum insertus, pro Sancto habendus sit. „

„ Confiteor meam esse propositionem, quæ sequitur: „ *Si quis Presbyter matrimonium clam contraxisset, & apud me sua peccata deponeret, gravem non illi pœnitentiam injungerem.* „ Inique locutus sum, & prædicavi; eam igitur revoco velut falsam & scandalosam quoad ea, quæ supponit, nimirum, si Presbyter clam connubium iniret, & etiam quantum in se spectatur, tanquam temerariam, falsam, & de hæresi suspectam. „

„ Profi-

„ Profiteor me sequentem ac quin- Sæcul. XV.
 „ tam propositionem protulisse: „ Pres. A.C. 1486
 byteri Ecclesiæ Orientalis matrimonium in-
 „ aundo non peccant, & nec nos, si copulare-
 „ mur, peccaturos credo. „ Non tamen as-
 „ serere volui, Sacerdotes Orientales
 „ post susceptum Sacerdotium matrimo-
 „ nium contrahere posse, sed matrimo-
 „ nii ante susceptos ordines contracti u-
 „ sum exercendo non peccare. Fateor,
 „ quod verbis non limitatis hanc pro-
 „ positionem effari non debuissim, unde
 „ illam retracto, in quantum dixi, nos
 „ non peccaturos, qui connubium inire-
 „ mus, tanquam falsam, scandalosam,
 „ erroneam, atque juri communi de-
 „ rogantem. „

„ Nec diffiteor me sextam, ut sequi-
 „ tur, propositionem vulgasse. „ Gre-
 „ gorius Papa hujus nominis septimus pri-
 „ mum suo ævo Presbyteris connubium inter-
 „ dixit. An vero hoc facere potuerit, du-
 „ bium est? „ Non mihi mens erat affirman-
 „ di, jam longo tempore ante Grego-
 „ rium VII. id prohibitum non fuisse, nec
 „ ullo pacto dubitare possum, id a Papa
 „ fieri ac præcipi potuisse; sic enim S.
 „ Sedis Apostolicæ auctoritati deroga-
 „ rem. In hoc puncto male locutus
 „ sum; populo enim insinuavi ac pro-
 „ tuli, continentiae ac sacerdotalis casti-
 „ tatis legem solummodo a quodam Pen-
 „ Hist. Eccles. Tom. XXX. T „ tifi-

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

„ tificum inductam fuisse, quæ tamen a
„ Papa & Generali Ecclesiæ Concilio
„ instituta, atque ab Ecclesia Occidenta-
„ li acceptata est. Id ergo rovo, tan-
„ quam bonis moribus & doctrinæ
„ contrarium, simulque sacræ Sedi Apo-
„ stolicæ derogans. „

„ Non inficior a me septimam pro-
„ positionem hunc in modum fuisse pro-
„ latam: „ *Duos aureos ei darem, qui*
„ *ex ullo S. Scripturæ textu jejunii quadra-*
„ *gesimalis legem demonstrare possit.* „ Omnia
„ hujus propositionis verba talem præ-
„ seferunt sensum, ut, quid respondeam,
„ haud occurrat; quippe minus decen-
„ ter locutus sum, & quidem iis termi-
„ nis, quales Verbi divini Præcones
„ moderati, ac sensati adhibere non so-
„ lent, cumque hæc propositio plurimo-
„ rum offensionem fuisset, qui juxta men-
„ tem Ecclesiæ ad quadragesimale jeju-
„ nium se non adstringi credere pote-
„ rant; hinc ut scandalum tollam, affir-
„ mo & confiteor, atque me affirmatu-
„ rum ac confessurum spondeo, quod
„ nunquam aliter sentire velim, nisi quod
„ ad jejunium quadragesimæ adstringa-
„ mur, atque teneamur, juxta intentio-
„ nem & præceptum Ecclesiæ, sub pœ-
„ na peccati mortalis, dein fateor oppo-
„ sitam doctrinam esse falsam, scandale-
„ sam, bonis moribus contrariam, nec
„ non

„ non universalis Ecclesiae consuetudini, Secul. XV.
 „ doctrinae, ac Doctorum definitionibus A.C. 1486.
 „ derogantem. „

„ Confiteor, me asseruisse propo-
 „ tionem sequentem numero octavam.
A Sylvestro Papa citra Romanam Ecclesiam
non est amplius Ecclesia Christi, sed Cæsa-
ris & pecuniarum. „ Hæc proposui reci-
 „ tans opinionem Wiclefi, quem insignem esse Doctorem, Catholicum, nec
 „ ab Ecclesia reprobatum credideram,
 „ idque jurato assererebam: impie autem
 „ egi hæc populo prædicans, propo-
 „ tionem enim meam fateor esse falsam,
 „ sanctæ Sedi Apostolicæ injuriosam at-
 „ que hæreticam, jam antea ab Eccle-
 „ sia damnatam, nec licite in publico
 „ sermone asserere, allegare, aut ullo
 „ pacto cujusdam Hæretici opinionem
 „ proferre, vel illum insignem doctorem
 „ appellare potuisse, quin ejusdem erro-
 „ ribus, ac nominis sui auctoritati fa-
 „ verem. „

Nonam propositionem me tradidisse
 fateor, nimirum quod non magis proficua
 sunt Sanctorum legenda, quam Francorum
 Chronica. „ Nec tamen contendere, aut
 „ sentire volebam, nos non teneri ad
 „ majorem fidem Sanctorum, præcipue
 „ inter Coelites relatorum vitis adhiben-
 „ dam, quam Regum Franciæ Historiis,

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

„ qui enim id affirmaret, proferret pro-
 „ positionem falsam, piarum mentium
 „ censuram, atque auctoritati Ecclesiæ
 „ derogantem. Hæc autem meam re-
 „ vocationem, confessionem seu repara-
 „ tionem deposui jussu, edicto, aut sen-
 „ tentia Reverendi in Christo Patris, at-
 „ que observandissimi mei Domini Epi-
 „ scopi Parisiensis ex consilio, ac judi-
 „ cio Magistrorum, & Facultatis Theo-
 „ logicæ Doctorum, ut veritas ac fidei
 „ Catholicæ integritas conservaretur,
 „ ac vestrarum conscientiarum securitati
 „ nec non animarum saluti cautum esset,
 „ humillime eundem Dominum Episco-
 „ pum supplicans, ut condonatis benigni-
 „ tate meis erroribus me in gratiam ejus
 „ recipiat. „

Hæc revocatio publice die vigesima
 nona Junii, quæ fuit Apostolorum Petri
 & Pauli festivitas, in Ecclesia Parisiensis
 fiebat, ubi Joannes Laillierus ab eodem
 Episcopo ab omnibus, quas incurerat,
 censuris absolutus est.

XXXV.

*Laillierus a Parisiensi Episcopo ab
 omnibus censuris absolutus.*

Cum vero Inquisitor causæ judicium
 instruens, inquisitionis acta a se fa-
 cta Episcopo transmisisset, hic Præsul
 quæ-

quæstiones, quas ipse instituerat, non modo Inquisitori communicare renuebat, sed etiam eo nequidem vocato summam causam dijudicabat, ac præterea Laillierum a sententia excommunicationis in ipsum lata absoluit, necnon pristinis honoribus ac dignitatibus restituit, atque ad omnes gradus ut promoveri posset, indulgit, omnem infamiae notam abolendo. Laillierus hac absolute nixus, ut Doctoratus gradum assequeretur, nil intentatum reliquit.

§. XXXVI.

Facultatis Theologicae provocatio a sententia Episcopi Parisiensis.

Verum Facultas Parisiensis Laillierum ab ejusmodi honoris spe constantè repellebat, cumque Parisiensis Episcopus Doctores, ut huic reo per ejus sententiam absoluto Doctoris lauream concederent, compellere tentaret, illi ad eos, ad quos de jure appellare licet, *erectis Argentre ib.* hanc in rem tabulis die sexta Novembris *p. 313.* anni currentis provocarunt, eo quod Episcopus contra mentem eorum, qui pro hac causa deputati erant, egisset. Hanc appellationem Arnulphus Julin Religiosus Ordinis FF. Eremitarum S. Augustini nomine Facultatis Theologicae interposuit.

T 3

§. XXXVII.

Sæcul. XV.
A. C. 1486.

§. XXXVII.

*Binae Pontificis Bullæ hæc super
caussa.*

*Id. ib. p. 316.
& 317.*

Innocentius VIII. Pontifex maximus comperta dissensione, quæ inter Parisiensem Episcopum, & Facultatem Theologicam exorta esset, hanc causam in se suscepit, binasque Bullas edidit. Earum prima hoc anno die sexta Decembris data, & Joanni Coffart Vices gerenti, & ultramontano hæreticæ pravitate Inquisitori inscripta fuit; in illa Pontifex Prædicationis officium Lailliero interdicit, simulque eidem Coffartio, necnon Senonensi Archiepiscopo, atque Antistiti Meldensi causæ hujus discussionem committit, jubetque, ut reum in carceres conjicerent: Parisiensi autem Episcopo injungit, ut præfatis Præsulibus auxilium omne impendat, & suam Sanctitatem de modo, quo Laillierus errores suos revocavit, certiolem reddat. Altera Bulla die septima Decembris ejusdem anni dirigitur ad Decanum, Regentes ac Theologicæ Facultatis Parisiensis Magistros; in ea Pontifex fidei studium, quo illi flagrabant, commendat, & adversus Laillierum gesta comprobat, prohibetque, ne eundem ad gradum Magisterii admitterent; sententiam vero Parisiensis

siensis Episcopi nullam, irritamque de-
 clarat; & quoniam, inquit summus Pon-
 tifex, hæc omnia fidem tangunt, estque in
 Ecclesia res præcipua. & unica, intendi-
 musque prædictum Joannem merita profe-
 qui castigatione, vobis præcipimus, & man-
 damus, ut visis præsentibus vos, & vene-
 rables Fratres Senonensis Archiepiscopus,
 & Meldensis Episcopus eum capiatis, &
 nostra auctoritate conjiciatis in carceres Epi-
 scopi Parisiensis, aut in quoscunque alios,
 ubi vobis bene videbitur custodiendus. Hu-
 jus tamen causæ exitus, ac successus in
 tabulis, in quibus ejusmodi censuræ anno-
 tari solent, haud reperitur.

§. XXXVIII.

*Censura Propositionum Joannis Mer-
 catoris Ord. Minorum observantium.*

Sub idem tempus quidam Monachus *Argentor.*
 Ordinis Minorum nomine Joannes *coll. jud.*
 Mercator, cum plurimas propositiones *p. 318.*
 omnino temerarias ac ridiculas de præ- *Dupin. Bibl.*
 rogativis S. Francisci Assisinas prædi- *tom. 12. in 4.*
 casset, idem cum Lailliero fatum subiit; *p. 148.*
 proferamus igitur duodecim illas propo- *Ex 1. regist.*
 sitiones ac censuras, quibus illæ die sex- *MS. censur.*
 ta Aprilis ejusdem anni a Facultate Theo- *Facul. Paris.*
 logica notatæ fuerunt, ac in tabulis Pa-
 risiensis Theologicæ Facultatis leguntur.

Sæcul. XV.

A. C. 1486.

I. *Sedes Luciferi erat super choros Angelorum, quæ erat vacua, & modo mirabili præparata atque adornata, reservata beato Francisco soli, quia ab ea ejectus fuerat Lucifer propter suam superbiam. Et in hoc sæculo nullus fuit inventus habens tantam humilitatem, quantam habuit B. Franciscus: Ideo ad illam Sedem fuit translatus. Subjunxit Prædicator, Qui mihi credere noluerit, vadat ad illum locum, & videat, quia mallem videre, quam credere.*

„ Hæc propositio, inquit Facultatis Doctores, habet quatuor partes.
 „ Prima pars, quæ itidem duas partes
 „ continet, falsa & S. Scripturæ, & S.
 „ Patrum sententiis contraria est, publice exponenda, & ad sensum Catholicum reformanda, imo videtur publice revocanda. Secunda pars, quæ loquitur de translatione S. Francisci ad Sedem Luciferi super choros Angelorum &c. est temeraria & præsumptuosa, dignitati, & speciali prærogativæ beatæ Virginis derogans. Tertia pars, quæ loquitur de humilitate, in qua dicitur: *Et in hoc sæculo nullus fuit habens tantam humilitatem, quantam B. Franciscus,* est temeraria, præsumptuosa, falsa, Sanctis injuriosa; Quarta pars, scilicet, *qui mihi credere noluerit &c.* est irrisoria, & in ore Prædicatoris indecens. „

II. B.

II. B. *Franciscus assimilabitur Christo in* **Sæcul. XV.**
quinquaginta modis, estque ipse secundus Chri- **A.C. 1486.**
stus, & secundus Filius Dei.

„ Hæc propositio duas complectitur
 „ partes, quarum prima, si intendat ple-
 „ nam assimilationem in perfectione, &
 „ æqualitate, est falsa & hæretica: Si
 „ autem loquitur de imperfecta & dimi-
 „ nuta, singulari tamen ac speciali ultra
 „ & super omnes Sanctos, est temera-
 „ ria & scandalosa, & sine auctoritate
 „ aut veritatis specie asserta. Secunda
 „ pars, scilicet, *quod ipse sit secundus*
 „ *Christus est falsa, hæretica, & pub-*
 „ *lice revocanda.* „

III. *Beati Francisci conceptio fuit præ-*
nunciata ab Angelo. Natus in præsepio in-
ter bovem & asinum. Quem parere aliter,
seu alio loco non poterat Mater sua.

„ Prima pars hujus propositionis est
 „ temerarie asserta, secunda pars ridi-
 „ culosa, tertia pars simpliciter falsa. „

IV. *Beatus Franciscus stigmata susce-*
pit successive, duabus horis semper interposi-
tis, & in susceptione cujuslibet cecidit in ter-
ram propter nimium dolorem, quem in su-
scipiendo sentiebat, ita Spiritum emisisset,
nisi Christus eum confortasset.

„ Utraque hujus propositionis pars
 „ nulla est auctoritate fulta, sed ab hu.

Sæcul. XV. „ mano ingenio inventa videtur, de fal-
 A. C. 1486 „ sitate suspecta, & historiis publicis
 „ contraria, necnon cum approbata B.
 „ Francisci vitæ historia pugnans, eique
 „ plurimum derogans. „

*V. Beatus Franciscus in suscipiendo
 prædicta stigmata tantos dolores sustinuit,
 vel quasi quantos habuit Christus in passione.*

„ Hæc propositio non solum est falsa,
 „ sed hæretica. Imo videtur eminenti-
 „ tiam meritorum Christi, & specialem
 „ prærogativam usurpare, & beato Fran-
 „ cisco ausu temerario tribuere, quæ est
 „ publice reparanda, & revocanda. „

*VI. S. Franciscus incepit recipere præ-
 dicta stigmata a summo mane, & perseve-
 ravit in susceptione usque ad horam nonam,
 qua hora Dominus noster Jesus expiravit.*

„ Non solum videtur hæc propositio
 „ actis vitæ B. Francisci dissonare, sed
 „ etiam veritati. „

*VII. Beatus Franciscus cum clavis re-
 tortis ab intus & extra, in ipsis stigmatibus
 inclusis, dicta stigmata portavit per duos
 annos.*

„ Quamvis hæc propositio, ut jacet,
 „ sit historiis publicis & historiæ vitæ S.
 „ Francisci approbatæ patenter contra-
 „ ria, secundum dictam tamen Legen-
 „ dam dici potest, quod B. Franciscus
 „ „ stig-

„ stigmata Christi digito Dei corpori im-
 „ pressa biennio, antequam Spiritum red-
 „ deret Deo, continue portaverit cum
 „ clavis de carne surgentibus, quorum
 „ capita rotunda in interiori parte manu-
 „ um & superiori pedum apparebant,
 „ eorumque acuminibus retortis ex ad-
 „ verso solum existentibus. „

Sæcul. XV.
 A.C. 1486.

VIII. *Christus in propria Persona per-
 cutiendo sua manu stigmata prædicta infixit.*

„ Hæc propositio est temeraria, &
 „ verisimiliter falsa, & actis S. Franci-
 „ sci contraria. „

IX. *Beatus Franciscus vulnus, seu stig-
 ma lateris sui suscepit, quando Christus la-
 tus suum vulneratum in cruce lateri ipsius
 beati Francisci applicuit.*

„ Hæc propositio est temeraria, &
 „ verisimiliter falsa, sicut præcedens. „

X. *In susceptione stigmatum prædicto-
 rum petra scissa est, ut in passione Christi,
 in cujus Petræ scissura ipse Joannes, qui
 hoc prædicat, brachium suum immisit.*

„ Hæc propositio est dubia, incerta,
 „ & nullatenus, nisi reperiatur in Histo-
 „ riis antedictis, populo prædicanda. „

XI. *B. Franciscus obtinuit a Deo pri-
 vilegium, quod anno quolibet descendat in
 locum Purgatorii in die solemnitatis suæ,
 & animas quorumlibet Religiosorum & om-
 nium*

nium

Sæcul. XV. A.C. 1486. *nium de habitu ipsius S. Francisci, seu Fratrum Minorum in ipso Purgatorio existentium extrahit, & secum educit in Paradisum, quemadmodum Christus, seu ejus anima descendit ad inferna, & tertia die animas Patrum secum eduxit.*

„ Hæc propositio videtur de hæresi
 „ suspecta, & legi divinæ, & justitiæ
 „ multipliciter obviare ad turpem quæ-
 „ stum & populi seductionem studiose
 „ prædicata, & ne amplius populo præ-
 „ dicetur, & sub censuris, & poenis ju-
 „ ris districtè prohibenda. „

XII. Beatus Franciscus etiam obtinuit a Deo, quod Religiosi, qui non bene servarent regulam suam, non possent diu remanere in hoc mundo; & quod murmurantes, aut male loquentes de Religiosis, & de Ordine prædicto graviter punirentur in hoc sæculo, & in altero. Quod nulli in vita sua revelavit ipse beatus Franciscus, nisi sancto Leoni Confessori suo, qui post ejusdem S. Francisci obitum revelavit.

„ Hæc propositio damnata est tan-
 „ quam Schismatica, seditiosa, eviden-
 „ ter & notorie falsa, temeraria, & de
 „ multiplici hæresi suspecta atque im-
 „ pertinens. „

§. XXXIX.

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

*Alia censura Facultatis Theologicæ
Parisiensis.*

„ In eodem censurarum catalogo Facul- *Argentre ib.*
 „ tatis Theologicæ Parisiensis alia *p. 319.*
 „ præterea reperitur damnatio septem *Ex primo*
 „ propositionum, quas Meldensis Ep- *registro MS.*
 „ scopus laudatæ Facultati porrexit. *cenf. Facult.*
 „ Sunt autem sequentes: „ *Paris. fol.*
 „ 134.

*I. Gravius est cognoscere commatrem
quam propriam matrem vel sororem.*

„ Hæc propositio est hæretica, scan-
 „ dalosa, & publice revocanda. „

*II. Super illo scelere non potest dispen-
sare vel absolvere Episcopus, vel ejus Pæ-
nitentiarius, sed oportet recurrere ad sum-
mum Pontificem.*

„ Hæc propositio est falsa, & juri
 „ communi, & Ecclesiæ consuetudini
 „ contraria. „

*III. Sacerdos fornicarius non debet di-
cere, Dominus vobiscum, nec officium di-
vinum in loco sacro, sed profano.*

„ Hæc propositio est falsa, & de hæ-
 „ resi suspecta. „

*IV. Officium vel Sacramentum per ta-
lem fornicarium datum vel administratum,
non valet plusquam latratus canum.*

„ Hæc

Secul. XV.
A.C. 1486.

„ Hæc propositio quoad primam su-
am partem est falsa & erronea, & quo-
ad secundam est hæretica, scandalo-
sa, & piarum aurium offensiva. „

*V. Inter Advocatos duntaxat unus re-
peritur, qui salutem consecutus est, videli-
cet, sanctus Ivo.*

„ Hanc propositionem veram esse,
affirmat Facultas. „

*VI. Infernus est totus repletus Advocatis,
& ideo nullus timeat eo ire.*

„ Hæc propositio in se est falsa, te-
meraria, & ridicula. „

*VII. Apothecarii, Armigeri, Medici,
& huiusmodi homines ibunt in Paradisum,
si omnes diaboli vel cauda muli sui deferant
eos.*

„ Hæc propositio est temeraria, præ-
sumptuosa, & quia quosdam status li-
citos, in republica probatos condem-
nat, & eisdem derogat, publice re-
vocanda. „

Hæc censura a Parisiensibus Docto-
ribus data est tertia Novembris Anno
millesimo quadringentesimo octogesimo
sexto.

§. XL.

*Henrici VII. connubium, & Lanca-
striensium successionis iura a Pon-
tificis confirmata.*

Quamprimum Henricus VII. Angliæ
solium

solium recuperasset, Innocentius VIII. Sæcul. XV. A. C. 1486.
 non modo connubium ejus cum Elifabe-
 tha ratum habuit, verum etiam Anglis Raynold. ad ann. 1486.
 præcepit auctoritate Apostolica, ne un-
 quam posthac de successionis juribus no-
 vas lites Lancastriensibus movere aude-
 rent, cui etiam familiæ pro jure suo An-
 gliaæ sceptrum asseruit. Data est hæc
 Epistola anno millesimo quadringentesi-
 mo octogesimo sexto die vigesima septi-
 ma Martii ipsi Regi nuncupata. Aliam
 ad eundem perscripsit, qua Regem obte-
 statur, ut nullatenus permittat, regni
 sui Clericos sæcularium jurisdictioni sub-
 jici. Dubia est hujus Epistolæ dies; ad
 scripta quidem est septima Maji anni prio-
 ris; ast errorem irrepsisse constat, cum
 Henricus VII. non nisi die vigesima secun-
 da mensis Augusti Angliæ regno restitutus
 esset.

§. XLI.

*Peacockus & Milvertonus in Anglia
 a quadam Synodo damnati.*

Sub idem tempus Joannes Mortonus Labbe Col- lect. Conc. Tom. 13. p. 1466.
 Cantuariensis Archiepiscopus, & A-
 postolicæ Sedis Legatus quædam statuta
 ad restaurandam disciplinam & reforman-
 dos Clericorum mores utilia condere sta-
 tuit; quapropter die decima tertia Fe-
 bruarii anno Domini millesimo quadrin-
 gente-

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

gentesimo octogesimo sexto, & translationis suæ a Sede Heliensi ad Cantuariensem anno primo, Prælatos, ceterosque Provinciæ suæ Clericos Londini in Ecclesiam S. Pauli convocavit: hujus tamen Synodi acta non extant, excepto unico decreto, quo statutum, *ut quilibet Episcopus Provinciæ Cantuariensis exequias celebrare, & sex Missas pro anima Episcopi confratris sui decedentis infra mensem a tempore notitiæ mortis dicere teneatur.* Eodem etiam anno Lambathi Synodus agebatur, Præsidente Thoma Archiepiscopo Cantuariensi & Cardinale, in qua Reginaldi Peacocki Cicestriensis in Anglia Episcopi errores damnati, ejusque libri igne combusti fuere, ipse vero Episcopus in quoddam coenobium detrudebatur. Hujus Synodi acta in ultima Conciliorum Britannicorum collectione excusa non reperiuntur, nec ad manus meas hucusque pervenerunt. Ceterum Peacockus inter suos discipulos numerabat Joannem Milvertonum Carmelitam sacræ Theologiæ Doctorem, & Professore Oxoniensem, qui ab Episcopo Londinensi excommunicatus, demum Romam ad Papam confugit, ubi tamen frivolis ejus excusationibus rejectis, in carcerem detrusus, solido triennio detentus est.

§. XLII.

Sæcul XV.
A.C. 1486.

Lambertus Simmel se Comitem Varvicensem ementitus.

Necdum tamen penitus extinctum erat Bacon. hist. regni Henrici VII. odium Eboracensium adversus Lancastriensem Familiam; Isti enim ægre ac permoleste ferebant a Richemundio Angliæ Salmonet hist. des troubl. de la Grande Bretagne. solium occupari, quod & ipsi vehementer ambiebant. Nihilominus haud temere conjicimus, quod illi in apertas dissensiones haud unquam erupissent, nisi sopitæ aversionum flammæ a malis cujusdam Sacerdotis artibus excitatæ fuissent. Hic nomine Richardus Simondius in Comitatu Oxoniensi ignobili genere natus, nullaque scientia præditus, temerarius tamen, atque ad quævis audenda proclivis erat, cujus etiam perversæ indolis argumentum mox ex temerario ipsius ausu percipiemus. Is Oxonii quemdam quindecim annorum adolescentem Lambertum Simmel ex eadem urbe cujusdam Pistoris Filium educabat; huic auctor extitit Presbyter, ut se Eduardum Plantagenetum Regis Eduardi IV. Nepotem ex Eboracensi familia ortum, qui vulgo Comes Varvicensis dictus ab Henrico in Londinensi turri captivus detinebatur, ementiretur: ad istas vero fraudes scite explendas hic Presbyter Lambertum necessariis optime instruxit

Hist. Eccles. Tom. XXX. U præ-

Sæcul. XV.
A. C. 1486.

præceptis, eumque in Hiberniam adduxit, ubi incolæ Eboracensem familiam, ex qua Plantagenetus originem trahebat, singulari studio prosequerentur; Lambertus ergo tam dextero mendacio Varvicensem Comitem fingebat, ut ipse Kildarus Comes tum Hiberniæ Pro-Rex hunc personatum Principem summis obsequiis coleret: hoc Comitis exemplum cetera Nobilium corona sequebatur, populusque ob Principis sui præsentiam in tantam effundebatur lætitiâ, ut mox Lambertum ad Dublinensem arcem deductum ibidem cum ingenti pompâ Regem proclamaret. Unde res Henrici VII. non parum turbatæ erant, qui ejusmodi conspirationem in Angliâ conflatam fuisse haud dubitans, mox Reginam viduam Novercam suam in quodam monasterio includi jussit, ubi etiam reliquam dierum suorum partem hæere compulsâ est. Postea vero Varvicensem Comitem, qui reapse talis erat, e turri eductum Proceribus, populoque Londinensi palam exhibuit, eumque in Ecclesia S. Pauli sacris interesse, publice prandere, ac reliquo diei spacio per urbem deambulare jussit; omnibus insuper cum eo colloquendi ac versandi copiam dedit, inclinato autem sole illum denuo custodiæ tradebat: Præterea Rex generalem delictorum oblivionem jam antea sancitam innovabat, quin etiam

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

etiam maximo læsæ Majestatis crimini obnoxios venia donabat. His ita providè dispositis primas Londini suscitatas seditionis scintillas tempestive extinxit; verum Hiberni Margaritæ Eboracensis, quæ Burgundiæ Ducis vidua erat, auctoritate suffulti, adoptatum errorem, spemque inde conceptam haud quaquam deponabant; Margarita enim Eboracensi familiæ summo studio non minus addicta, quam Lancastrisibus infensa, Simnel spurii hujus Varvicensis Comitum commento utebatur, ut verum Comitem ad solium eveheret. Ad hoc consilium maxime Margaritam impulit Lincolnienfis Comes Suffolciæ Ducis Filius, atque ex linea materna Eduardi IV. Nepos, qui quamvis manifestæ hujus fraudis haud ignarus esset, nihilominus in Flandriam ad Ducissam viduam, ut eam ad opem ferendam sollicitaret, iter suscepit, stimulante potissimum ambitione, qua rebellis hujus factionis caput audire anhelabat; ergo Henrici solertiam dexterime fallens, ex Anglia excedit, & conscensa navi Ducissam adit, ubi etiam Illustrè Anglum Louvelium præsentem habuit. Ceterum Lincolnienfis animo suo firmiter constituit, aut verum Varvicensem Comitem in Solium intrudere, aut si forte eum Henricus e medio tolleret, sibi met ipsi Angliæ coronam imponere. Se-

U 2

creta

Sæcul. XV. creta hæc consilia Comes, Ducissa penitus rerum ignara, cum suis amicis cudebat.
 A.C. 1486.

§. XLIII.

Auxiliares copice a Ducissa Hibernis suppeditatæ.

Bacon. hist.
 regn. Henr.
 VII. Polyd.
 Virg. hist.
 Angl. lib. 26.
 Duchesn.
 hist. Angl.
 l. 19.

Igitur Ducissa Suffolciæ Duci duo Germanorum millia suppeditat, omnes milites veteranos, belloque exercitatisimos, qui sub imperio Martini Sowart Belliducis rei militaris scientia præstantissimi Hiberniam peterent. Horum adventu Lamberti & Factiosorum partes, viresque non solum numero, sed & animo adeo potenter excreverant, ut communi consilio mare trajicere, & usque ad Eboracensem Provinciam longius procedere decernerent, totius interea exercitus imperio Lincolnensi Comiti demandato. Henricus comperta rebellium exscensione Nottinghamiam contendit, atque anno sequenti millesimo quadringentesimo octogesimo septimo ipse copias suas in quodam aperto campo prope Nevarcam in aciem collocat.

§. XLIV.

Clades rebellium.

Jamjam uterque exercitus in conspectu erat, conferuntur manus, & tertiam ferme

ferme horam ancipiti Marte pugnatur, donec tandem victoriæ summa penes Henricum Regem staret, rebellibus cæsis fugatisque, ac quinque suorum Ducum desideratis. Ipse quoque Richardus & Lambertus vivi traditi sunt manibus Victoris, qui eorum vitæ pepercit, ut diuturniori horum poena ceteris vindicis justitiæ documentum præberet; Presbyter enim in vincula coniectus longo incogniti cujusdam carceris squalore contabuit; Lamberto autem adolescenti Rex vitæ gratiam fecit, non tam clementiæ sensu commotus, quam improbæ prudentiæ præceptis instigatus; quippe personatum hunc Comitem adegit, ut transfixam veru carnem ad focum in culina regia versaret, ut subditis suis eorum credulitatem identidem acerbo hoc facto exprobraret, cum fanaticum illorum Regem tam sordidæ arti mancipatum cernerent. Nihilominus post evolutum quoddam temporis spatium a tam vili munere liberatus, accipitrum curæ addictus est, hocque pacto omnes regios honores & insignia arcto nimis compendio circumscribere cogebatur.

Sæcul. XV.
A. C. 1486.

Larvey hist.
Angl. tom. I.
Henr. VII.

§. XLV.

Pax cum Pontifice sancita a Ferdinando violata.

Quamquam Ferdinandus Neapolis Rex
U 3 pacem

Sæcul. XV.
A. C. 1486.

*Raynald. an-
nal. Eccl. hoc
anno 1486.
n. 20.*

pacem cum Pontifice solemnī ritu sanxisset, nihilominus Italiam novis tumultibus involvere non dubitabat; quippe de-
nuo sævire cœpit in omnes, qui summo Pontifici sædere juncti erant, ac primum quidem in Aquilanos, cujus Ecclesiæ Archidiaconum cum pluribus Viris Ecclesiasticis crudelem in modum trucidari jussit, aliis eorum compluribus voluntarium exilium imminenti mortis periculo præferentibus. Nec illum ab exercenda tyrannide revocabat debita Innocentio Papæ reverentia, nec Ferdinandi Arragonum Regis, Mediolani Ducis, nec Laurentii Medicei auctoritas, quos omnes Pontifex in itæ pacis vades acceperat: ne vero quid ad perfidiæ cumulum deesset, Matthias Hungariæ Rex abs dubio a Neapolitano Rege, cujus gener erat, sollicitatus, adversus Pontificem Ferdinandi partes suscepit, atque a sententia, quam Innocentius in Ferdinandum pronuntiabat, ad sacrum Collegium appellare ausus est. Hanc injuriam Pontifex conquestus, Matthiam adhortatur, ut cogitaret, se non minori fidei & devotionis Romanæ Ecclesiæ & Sedi Apostolicæ quam socero suo affinitatis vinculo obligari, & quanto majori amore Regem ipsum Ferdinandum complecteretur, tanto majori studio illum ad obedientiam Sedis Apostolicæ, & debitam justitiam subeundam induceret.

ret, ita namque utilitati dicti Regis rectius Sæcul. XV. A.C.1486.
 consuleret, quam eum duriozem in sua per-
 tinacia conservando. Consilia itaque Ferdi-
 nando suggereret optima, ut justitiæ staret,
 nec novis quotidie flagitiis vetera cumularret.
 Verum pia hæc Pontificis monita nequa-
 quam intimius in Regis Hungari animum
 penetrasse videntur.

§. XLVI.

Iniqua Matthiæ postulata.

Accessit insuper novum Papam inter & Raynald. ib. num. 38
 Regem dissensionis argumentum; Bonfin. dec. 4. lib. 5. in fin. & lib. 6.
 quippe Matthias a summo Pontifice con-
 tenderat, ut puerum vix infantiam egres-
 sum, Hyppolitum scilicet Atestini Du-
 cis Ferrariæ Filium ad Strigoniensem Ar-
 chiepiscopatum efferret; id cum indignum
 esset, Innocentius ut ab hoc proposito
 Matthiam revocaret, datis ad eum lite-
 ris adhortatus est, ut potius virum me-
 ritis insignem, qui Ecclesiæ Hungariæ
 virtutum exemplo ceteris præluceret, ac
 promovendæ animarum saluti idoneus
 esset, designare velit. Destitit quidem
 Hungariæ Rex indignas urgere preces:
 ast hujus repulsæ vindictam in Archi-
 episcopum Colocensem effudit, quem in
 vincula conjici jussit. Papa indignitate
 facti graviter commotus, Matthiam da-
 ta epistola admonuit, ut Antistitem in

Sæcul. XV. libertatem assereret, & si ab eo læsus es-
A. C. 1485. set, animi sui magnitudinem, quam to-
 ties egregiis clementiæ exemplis ostendisset, itidem erga Præsulem exhiberet: si vero illum læsæ Majestatis reum severitati legum subjici vellet, illius causam ad Apostolicum tribunal devolveret, cum nefas esset apud laicum Judicem Archiepiscopum in judicium vocari. Hæc Pontificis Epistola data est die sexta Martii, quæ tamen omni penitus effectu caruit.

§. XLVII.

Hungariæ Regis bellum adversus Imperatorem.

Bonfin. ibid. *l. 6.* Hoc anno Matthias solennes conventus Budæ celebravit, atque in illis plures, easque saluberrimas leges condidit, quibus inprimis litigantium effugiac litium protelationes, singularia certamina, aliosque abusus tollere satagebat; verum potissimas eo curas intendit Matthias, ut superiorem quoque Austriam sibi subjiceret; hunc in finem, alio conventu Iglavæ in Moravia coacto amicitiae foedus cum Wladislao Bohemiæ Rege antea in initum confirmavit. Tum in Austriam movit, ac triplici Hungarorum, Bohemorum, & Rascianorum stipatus exercitu, Imperatori complures, easque munitissimas urbes ademit; in Styriam etiam irru-

irruptione facta, vicina oppida subegit, Sæcul. XV. A.C. 1486.
 denique ut Cæsaris vires magis distrahe-
 ret, cum Carolo VIII. Galliarum Rege,
 qui Maximilianum Austriacum Fride-
 rici Imperatoris Filium plusquam vati-
 niano odio infectabatur, armorum socie-
 tatem iniit.

§. XLVIII.

Tumultus in Regno Granatæ.

Equidem Germania variis tumultibus
 graviter jactata lugebat; ast haud paca-
 tior tranquillitatis aura Granatensi Regno
 adspirabat: cum enim Patruus adolescen-
 tis Regis ægerrime ferret, quod Nepos
 ejus non modo solii æmulus, sed etiam
 socius foret, clam cum nonnullis Alfa-
 chensibus ex Almeria (ita legis Maho-
 metanæ Doctores appellitabant) consilia
 agitabat, illosque promissorum amplitu-
 dine induxit, ut ipsum concubia nocte in
 urbem admitterent, darentque operam,
 ut capto, occisoque ejus Nepote simul
 intestino bello finem imponere possent.
 Verum clandestinis hisce consiliis secre-
 ti fides defuit; juvenis enim Rex de ho-
 rum perfidia monitus, tanto terrore per-
 cussus est, ut pro tuenda Almeriensi urbe
 imperia dare negligeret, & nequidem
 fratrem suum, suæque factionis præci-
 pios, ut & ipsi salutis suæ consulere-
 nt,

*Marian. hist.
 Hisp. l. 25.
 c. 9.*

U 5 de

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

de periculo admoneret, sed iis patru sui vindictæ relictis, ipse ferme solus præcipiti fuga ad Ferdinandum Arragoniæ Regem contenderet. Quapropter Rege adolescente Almeriam urbem vix egresso, Patruus per portam sibi ab Alfachenibus traditam ingreditur, rectoque tramite ad arcem convolat, eamque nemine obluccante occupat, & nobiliori ambitionis suæ victima nimirum suo Nepote jam fuga elapso, totum furorem suum in natu minorem adolescentis Regis fratrem effundit, eumque propria manu trucidat, eodemque crudelitatis impetu in ceteros Nepotis sui fautores delævit, quos omnes capitali sententia plecti iussit, feritatis suæ Ministris adeo religiose iussa exequentibus, ut miserorum nullus quocunque pacto mortem redimere posset: hanc tamen insatiabilem sævitiam ipsimet Patruus clientes summo opere detestabantur.

§. XLIX.

Victoriæ Ferdinandi in Regno Granatæ.

*Survit. l. 20.
c. 68.
Marian. l. 25
cap. 9.*

Regius adolescens tanta Patruus sui crudelitate longe acrius ira accensus, horrendis execrationibus, atque juramentis se, caputque suum devinxit, si unquam fratris sui, amicorumque mortem ulcisci

ulcisci desisteret. Ferdinandum etiam Sæcul. XV. A.C. 1486,
 summus Pontifex impense hortabatur, ut infidelem hanc gentem penitus ex-
 scinderet; hic itaque novos induens ani-
 mos, exercitum suum in aciem educit,
 primoque impetu Cambitum, & Hara-
 vallam occupat, quæ munitissima oppi-
 da, atque opportuna Maurorum ad tuen-
 dam Jaenæ urbem propugnacula erant.
 Continuato dein victoriæ cursu Sabram
 vi cepit, & Loxam, quam urbem nul-
 lis armis expugnandam jactitabant, post
 obsidionem satis diuturnam certis con-
 ditionibus per deditionem accepit. Eo-
 dem fato Illora, Moelinum, Monsfrigidus,
 & Colomera urbes subactæ, atque His-
 panorum præsiidiis munitæ sunt. Po-
 stea ipsemet Ferdinandus hisce trium-
 phis gloriosus Isabellam Castellæ Regi-
 nam conjugem suam Cordubæ, ubi Ma-
 riti sui adventum præstolabatur, invisit,
 demandato interea exercitus sui imperio
 juveni Granatensium Regi, ad cujus ve-
 xilla tanta confluit Maurorum frequen-
 tia, ut ipse conflato admodum copio-
 so milite res suas restaurare decerneret.
 Verum magnis conatibus haud secundus
 collusit eventus; quippe plures oppu-
 gnabat urbes, sed semper improspere
 Marte; postea ex improvise exercitum
 suum Granatensi urbi admovit, atque sub
 primis noctis tenebris Albayzin, quod
 sub-

Sæcul. XV. suburbium est a reliquo civitatis ambitu
 A.C. 1486. discretum, pervenit, atque illud nullo
 quidem suorum dispendio ingressus est, Muleyus tamen ejus Patruus Alhambræ muros omni ex parte tot munitio- nibus firmabat, ut Juveni Principi hostem suum inde propellendi omnis spes succisa esset.

§. L.

Belli progressus inter ambos Granatensium Reges.

Marian. l. c. Muleyus, quod securitati suæ optime prospexisset, haud contentus, Nepotem suum Albayzino propellere decrevit; ergo hostem suum adoritur, & ob- sidione jamjam in quinquagesimum diem effluente Rex adolescens ad angustias re- ductus, missis ad Ferdinandum feciali- bus subsidia petiit, obtinuitque sclopeta- rios quingentos, qui ductore Ferdinan- do Henriquez impune Albayzinum in- gressi sunt. Demum ipse Ferdinandus valido milite cinctus, Malacæ-Veliam ver- sus contendit, eamque toto armorum apparatu obsedit: Unde Granata ingenti terrore concussa est, omnibus incolis sibi firmiter persuadentibus, capta hac urbe, cum Juvenis Rex jamjam Albay- zinum occupasset, simul reliquam regni partem non evitanda ruinæ necessitate deper-

deperditum iri. Muleyas hoc periculo Sæcul. XV.
A.C. 1486.
 territus, missis ad Nepotem suum Orato-
 ribus pacis condiciones offert, quas si ac-
 ceptasset, copiose suis commodis, atque
 opportune rebus suis paulo ante despe-
 ratis prospexisset; ast intempestiva per-
 tinacia seductus, quascunque propositas
 concordiae leges respuit, cum animo con-
 stituisset, quod sibi soli Granatæ regnum
 vindicaret, nec unquam in partem au-
 thoritatis Regiæ suam admitteret Pa-
 truum, quem velut illius Usurpatorem
 atque tyrannum habebat.

§. LI.

*Quidam a Lusitanicæ Rege in Æthio-
 piam missi.*

Joannes II. Lusitanicæ Rex recens dete- Ludolf. Hist.
Æthiop. l. 2.
c. 1.
 & orbis felicitate stimulatus, spes suas
 extendit ad novas ejusmodi inventiones,
 huncque in finem Anno Domini mil-
 lesimo quadringentesimo octogesimo se-
 ptimo Petrum Covillanum & Alphon-
 sum Payvam in Indias misit, quorum u-
 terque Regis vasallus, & linguæ Arabicæ
 peritus erat. Porro itineris hujus præci-
 pius erat finis, ut omni solertia inquire-
 rent in quemdam Christianum Princi-
 pem, quem, Presbyterum Joannem no-
 mine, in Indiis divitiis ac potentia spe-
 ratissimum Asiæ Regem esse, rumor fe-
 rebat;

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

rebat; hisce igitur duobus Legatis datum est negotium, ut cum eo foedus pangerent. Hi, cum in Ægyptum venissent, ab invicem semoti per diversas vias Indiam pervagantur, quin tan en ullam hujus Principis vestigium deprehendere possent: vix autem Lusitaniam repetere parabat Covillanus, & maris rubri portum attigerat, cum ecce! incertis sermonibus jactatur singularis potentia cujusdam Abissinorum Regis, religione Christiani. Covillanus illico hanc famam, relatorum similitudine deceptus pro re comperta habebat, cumque aliunde tam Historicis, quam Geographicis scientiis nonnisi leviter tinctus esset, minime dubitabat, hunc ipsum, quem quæreret, a se jamiam inventum fore. Ergo rem disertis verbis Regi suo nunciat, ac sine ullius moræ dispendio in Æthiopiã contendit; ast illuc delatus non Joannem, sed Alexandrum Regem offendit, qui Anno millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto regni solium conscenderat. Nihilominus per universam Europam protinus ea fama manabat, quod tandem in Africa detectum esset regnum percelebris illius Presbyteri Joannis, in veterum fastis nominatissimi: nomen igitur ficti hujus Presbyteri Joannis, absque ulteriori veritatis discussione, temere Abissinorum Regi attribue-

tribuebatur, errore haud novo; quippe Sæcul. XV.
 longo retro tempore alium quemdam A C. 1486.
 Tartariæ Principem haud graviore ratio-
 nis momento, aut forte ob vitiosam no-
 minis pronuntiationem ita appellatum
 fuisse legimus.

§. LII.

*Maximilianus Romanorum Rex
 salutatus.*

Jam dudum S. R. I. Electores Frideri- Nauclev.
 cum Imperatorem impense rogabant, Chron. Ge-
 ut Principum Germanorum comitia in- ner 50. p. 503
 diceret, in quibus de novo Cæsaris suc- Burch. in
 cessore ageretur, & Maximiliano ejus Fi- diar. Cæren
 lio Germanicum imperium assereretur. Krantz. 13.
 Ægre Imperator annuit Principum vo- fax. 1.
 tis, tandem tamen Friderico, hujusque Michov. 1. 4.
 Filio præsentibus, Francofordiæ die vi- c. 73.
 gesima Januarii conventus celebratur, & Crom. 1. 29.
 decima sexta Februarii Maximilianus ob- Bonfin. dec. 4
 servata Bullæ aureæ forma ab Electori- l. 7.
 bus in Regem Romanorum electus est.
 Suffragabantur sex Romani Imperii E-
 lectores, videlicet Moguntinus, Colo-
 niensis & Trevirensis Archiepiscopi, Co-
 mes Palatinus, Dux Saxoniae, & Mar-
 chio Brandeburgensis. Vix electionis
 hujus Nuncium Maximiliani Orator, qui
 tum Romæ versabatur, compererat, cum
 primum sibi, præ ceteris Regum ac Prin-
 cipum

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

cipum Oratoribus, dignationis, locique prærogativam deberi contenderet; ast lite in publico Purpuratorum Senatu proposita decisum, nihil immutandum esse, donec Maximilianus missis Romam legatis obsequium præstitisset, ac pro Electo Romanorum Rege habitus fuisset; cum enim Wladislaus Bohemiæ Rex Francofordiensibus comitiis absens imo nequidem ad ea vocatus fuisset, & aliunde eum cum Friderico similtates fovisse constaret, eoquod Cæsar Bohemo quodcunque auxilii genus denegasset, foedusque cum Hungariæ Rege sanxisset; ideo haud temere suspicabantur quam plurimi, Wladislaum Maximiliani Electioni oblectaturum.

§. LIII.

Inauguratio Maximiliani.

*Freher. to. 3.
rer. Germ.*

Reapse Bohemiæ Rex se ad Comititia haud invitatum fuisse, ægerrime ferebat, ac se hoc pacto neglectum graviter conquestus est apud summum Pontificem, ab eoque petiit, ut S. R. I. Electoribus scriberet, ne illum suo jure privarent; verum insuperhabitis hisce querelis Maximilianus in Regem Romanorum eligebatur, ejusque ultima coronationis solemnia celebrata fuere Aquisgrani die nona Aprilis, ibidemque Archiepiscopus Colo-

Coloniensis pro jure sibi competente Regem corona Caroli Magni insignivit. Postulabatur etiam ad firmandam hanc electionem Innocentii summi Pontificis consensus, qui electionem, cum de Maximiliani obsequio abunde certus esset, ratam habuit, datisque ad eum festivis literis dignitatem gratulatus est. Alia etiam epistola Pontifex Friderico Imperatori ingentem testatus est animi sui lætitiā, ex fausto conceptam nuncio, quod in Filio suo tam dignum sibi successorem nactus esset.

Secul. XV.
A. C. 1486.

§. LIV.

Lex de pace Germanicæ.

Post hæc Fridericus, & Maximilianus, Electoribus, atque Imperii ordinibus communi voto suffragantibus, legem tu-
 lere de tuenda pace publica, quam per universum Imperium solidos tres annos inviolabili fide servandam sanxerunt. Eo consilio ad omnes suos subditos de colenda tranquillitate mandata dederunt, pacisque violatoribus, cujuscunque status ac conditionis forent, si non legibus, sed ferro, ac privata vindicta jus quærere præsumerent, poenam proscriptionis a toto Imperio intendarunt, declarantes, eidem supplicio obnoxios fore, qui consilio vel opera ad violandam pacem

*Novcler. to. 3
general. 50.
p. 503.*

Hist. Eccles. Tom. XXX. X con-

Sæcul. XV. concurrerent. Hæc lex a compluribus
A C. 1486. acceptata, ab aliis neglecta fuit: ex illis
 vero, qui eidem non solum consensu suo
 suffragati sunt, sed etiam illam sanctissi-
 me observarunt, eminuere Sueviæ po-
 puli, qui foederibus pacis inter se san-
 citis adeo terribiles suis vicinis effecti
 sunt, ut plures Imperii urbes, ac præpo-
 tentes etiam Principes sese illis adjun-
 gere contenderent; unde ortum est no-
 men *foederis Suevici*, de quo apud Ger-
 manicæ Historicos frequens, eaque per-
 honorifica mentio occurrit.

§. LV.

*Acres literæ Maximiliani ad Galliarum
 Regem.*

Peractis coronationis solemnibus Maxi-
 milianus in Flandriam profectus est,
 & Brugas veniens epistolam oppido a-
 cerbam, ac indignatione plenam ad Ca-
 rolum VIII. perscripsit, nec famæ Bel-
 lojoviensis Comitissæ, ejusque Mariti pe-
 percit. (*) Contendebat, Gallos viola-
 ta

(*) *Krantzius Saxo. lib. 13. cap. 2. testatur, Maximilianum prius a Gallis lacessitum fuisse, eosque illi misisse literas valde aculeatas, quibus ipsum hoc scommate pupugerunt, quod se Regem*

Sæcul. XV.
A.C. 1486.

ta pace inter Ludovicum XI. & Flandros sancita, indies hostium more agros depopulari; nisi ergo concordiae legibus, quibus illata damna refarciri, atque fractæ pacis injuriæ reparari possent, subscribere vellent, tandem se compulsum iri, ut aperte bellum eis denunciaret, prius tamen a se Regem admoneri, ut convocatis Regni sui comitiis promptum his malis remedium afferret. Maximiliano Carolus Rex acerbioribus adhuc verbis respondens, adeo Archiducis indignationem concitabat, ut congregatis Flandrorum Ordinibus non sine gravibus verbis exponeret, haud ultra tolerandam esse Gallorum audaciam, qua Flandrorum quietem impune perturbare præsumerent; denique revocata Guinegatani prælii memoria eisdem novum pugnandi, vincendique ardorem inspirare conatus est, pluribus exaggerans, quanti ipsorum referret, ad belli sumptus copiosa suppeditare auxilia. Forte segnius erat in Maximiliano belli desiderium, quam necessarii ad sustinendum dignitatis suæ decorem subsidii votum; cum enim Fridericus Pater illius parca satis manu pecunias repræsentasset, Filius, ut

con-

Regem Romanorum jactaret, cum tamen Roma nihil potestatis aut opum haberet.

X 2

Sæcul. XV. congruo cultu viveret, ad varios paran-
 A.C. 1486 dæ pecuniæ prætextus recurrere com-
 pulsus est. (*)

§. LVI.

*Diffidia Flandrorum Procerum circa
 bellum contra Gallos.*

*Argentre
 hist. Bretag
 lib. 12. c. 20.*

Verum ut res sese habuerit, Maximilianus ut bellum, quod Gallis indixerat, honestiori fuce coloraret, causa usus est ad speciem haud contemnenda; Cum enim Aureliæ ac Britanniae Duces in Francos bellum pararent, ipse vero eisdem

(*) Lectoris iudicio relinquimus, an hæc sit reflexio Historico Ecclesiastico digna; numve licitum sit, absque ratione, sine teste, proprios ex cerebro, & sub insulso quodam FORTE contra Regiæ dignitatis honorem, & Augustissimæ cujusdam Domus decorem ejusmodi convicium arbitrarie confingere? Si adeo parca fuit Friderici manus, si tam inops Maximilianus, quo nervo igitur, & tam prospero Marte, Gallos devicit, & contra Bohemos & Belgas in aciem progressus? FORTE doni gratuiti e Clero suo exacti prætextu usus est? Abunde habuit Maximilianus ad sustinendum dignitatis suæ splendorem, forte tamen citius hostes suos devicisset, si promptius a Patre suo adjutus fuisset;

eisdem armorum societate junctus esset, ^{secul. XV,}
 horum copiis suas quoque adlegere, ut ^{A. C. 1486.}
 inquebat, ex lege foederis obstringebatur.

Ast optatus illius consiliis deerat suc-
 cessus; brevi enim Carolus VIII. cuncta
 Ducis Aurelianensis molimina dissipavit,
 & Convannarum Comite Aquitanniae
 Praefectura exuto, ipsius Comitatum
 Franciae regno aggregavit, & Engolis-
 mensem in obsequium redire compulit;
 demum vero armis suis in Britanniae
 fines excurrans, Britones tanto terrore
 perstrinxit, ut inter Provinciae Nobiles
 ingens exoriretur opinionum dissensio; nam
 nonnulli eorum, ne patriae salus pepe-
 ram discrimini exponeretur, Aureliae
 Ducis partes deserendas esse opinaban-
 tur: alii ex adverso ad repellendam vim
 parati, adversus Gallos arma capessenda
 suadebant. Ast bellum inferre Rex ani-
 mo haud volutabat, unice intentus, ut
 Nobilium animos hac in re exploratos
 haberet, quapropter Rivennarum Mare-
 scallum ceteris acrius belli consiliis oblu-
 scatum fuisse comperiens, quantocius ad
 illum ablegavit Spinacium Burdigalen- ^{d' Espinay,}
 sem Archiepiscopum natione Britan-
 num, & Buchagii Dominum, qui Ma-
 rescallo supplicarent, ut ipse Britanniae
 Duci de Regis animo a bello prorsus a-
 lieno fidem faceret, eumque induceret,
 ne rebellibus Regis Franciae subditis au-

Sæcul. XV.
A. C. 1486
xilio esset, iisdemque dabatur negotium, ut Duci, si has preces rejiceret, statim nunciarent, Regem coactum iri, ut ad compescendum Aureliæ Ducem Nobilibus Britannis necessarias suppeditaret copias.

§. LVII.

Maximiliani bellum adversus Gallos.

Faligny
hist. Car.
VIII.

Insuperhabitis hisce Caroli conatibus Maximilianus Romanorum Rex bellum auspicator: præprimis autem Flandros in gratiam recepit, eosque compulit, ut eum tanquam Tutorem Archiducis filii sui venerarentur, postea vero urbem Theruanam ex improvise capere tentavit: verum a Cordæo illius regionis Præfecto acriter invasus, ad Regni civitates, quæ pacis cum Rege Galloinitæ vades erant, literas dedit, questus, quod a Comite, & Bellojoviensi Comitissa, Galliarum Regis auctoritatem usurpantibus, contra jus fasque opprimeretur. Hæc Epistola per fecialem Lutetiam delata, in quodam conventu, qui in Urbis Prætorio cogebatur, recitata est, ad quam fecialis non aliud accepit responsum, quam quod Ministris regis dictare lubebat: Igitur Maximilianus hæc spe dejectus, Guisiam urbem occu-

occupare molitur, haud secundiore ta-
 men successu, demum vero cum exerc-
 tu suo decem aut ferme duodecim ar-
 matorum millibus valido in agrum Ca-
 meracensem excurrit; attamen annonæ
 & pecuniarum inopia pressus, necnon a
 Giensi, & Cordæo Marescallis conti-
 nuo laceffitus, Mechliniam sese recipere
 compulsus est, magna Germanorum mi-
 litam parte a signis dilabente. (*)

Sæcul. XV.
 A.C. 1486.

§. LVIII.

*Fœdus Galliarum Regis cum Bri-
 tonibus Aurelianensis adver-
 sariis.*

Rex Franciæ Bellovaco Compendium
 delatus, ibidem de adversa Britan-
 niæ Ducis valetudine nuncium accepit,
 quam ob rem nulla mora copias suas
 Turonium usque promovit. Verum Du-
 cis morbo paulatim remittente, Rex Am-
 basiam reversus est, negotii Archiepis-
 copo Burdigalensi & Buchagio deman-
 dati

(*) Mirum sane, quod Continuator totus in
 enarrandis Maximiliani adversis, ex suo ta-
 men *Comminatio* l. 7. c. 3. non recenset, Archi-
 ducem hoc anno S. Audomari urbem, Morinum.
 Atrebatum, aliasque plures arces Gallis evi-
 quisse.

Sæcul. XV. A.C. 1486. *Chateau Briant.* dati exitum præstolaturus, quorum etiam solertiæ optatus collusit eventus; quippe concordiae foedus in Castro Briantii firmatum est, hisce pacis conditionibus; mitteret Rex in Britanniam haud plures, quam quadringentos Lancearios, & quatuor millia peditum; excederet cum hisce copiis ex Britannia, quam primum Aurelianensis, ejusque sectatores inde discesserint; nullam urbem vel obfideret vel caperet absque Rivenarum Marecalli consensu; nec ullam Ducatus partem sibi vendicaret; Timebant enim Britones, ne Rex Britanniam sibi subjicere tentaret: huic ergo periculo, ut obviarent, solliciti erant.

§. LIX.

Comminæus captus cum pluribus aliis.

Comm. l. 6. c. 12. Sub idem tempus Philippus Comminæus de clandestinis cum Aurelianensi consiliis suspectus, custodiæ datus est, unacum Culantio, Geofrido de Pampadour Petrocorienti Episcopo, Georgio de Arabasia Montis Albani Antistite, & Bussyo ejusdem fratre. Perfidiae convicti erant per complures literas incognitis notis descriptas, ac casu interceptas. Comminæus primum Lochiam deductus, in ferrea cavea per octo circiter men-
ses

ses captivus hærebat, ut ipsemet testatur, ^{sæcul. XV.}
 qui idem commemorat, quod Virdu- ^{A.C. 1486.}
 nis Episcopus harum cavearum Auctor in
 omnium primam a se inventam conje-
 ctus, & solidos quatuordecim annos ibi
 detentus fuerit; additque Comminæus,
 se haud ferendis cruciatibus fuisse vexa-
 tum, quin tamen Aurelianensis Dux,
 cujus gratia hanc sibi calamitatem ad-
 sciverat, vel minimum mali levamen au-
 ctoritatem suam procurare conatus fuisset.
 Tandem Lochia Lutetiam ad carceres, *Tournelle*
 ubi delegata supremæ Curie Parisiensis
 judicia exercentur, translatus toto sesqui
 anno ibi detinebatur, donec ei ad suæ con-
 jugis preces, pro instruendis causis actis
 Commissarii dati essent. Juxta præscri-
 pta legum interrogatus, tanta animi con-
 stantia, rerum ordine, perspicuitate, ac
 vigore respondit, ut ab omnium crimi-
 num sibi impactorum culpa ex judicium
 sententia absolveretur; inde vero Ar-
 gentonium in Pictavia ad sua se recepit,
 haud ultra a domo sua recedens, nisi ubi
 Carolus VIII. Regem in bello Neapoli-
 tano comitari jubebatur.

§. LX.

*Epistolæ Pontificis ad Reges Catholi-
 cos de eorum victoriis.*

Innocentius Papa, compertis felicibus *Raynald. an.*
 Ferdinandi Arragonum Regis in Gra- ^{1486. n. 53.}
^{85 55.}
 naten-

X 5

Sæcul. XV.
A.C. 1487.

natenſi regno belli ſucceſſibus, glorioſas hæſce victorias binis ad eum literis gratulatus eſt, eumque ad proſequendum belli curſum accendit. Ex his epiſtolis prima data eſt in Menſe Julio, altera vero in Menſe Decembri. Anno autem milleſimo quadringenteſimo octogefimo ſeptimo idem Pontifex Menſe Januario Ferdinando atque Iſabellæ Regibus, dato diplomate, conceſſit, ut convocatis regni Arragonenſis Ordinibus ſubſidia pro bello adverſus Mauros ſubditis ſuis imponere valerent, quamvis id lege vetuſta prohibutum eſſet, Rexque ad illam obſervandam juramento ſe obſtrinxiſſet. Inſuper tertia decima Septembris Innocentius Episcopum Brixienſem, & Lombardiæ Inquiſitorem datis literis admonuit, ut hæreticos, qui ſuis erroribus pertinaciter immorantur, ſeveritate legum coerceat, cumque officiales Episcoporum ſententias exequi recuſarent, Papa præcepit, ut ejusmodi officiales anathemate percellerentur, *ſi infra ſex dies, poſtquam legitime fuerint requiſiti, lætas contra hujusmodi hæreticos ſententias prompte exequi detrectaverint, ceſſante legitimo impedimento.*

Sæcul. XV.
A. C. 1487.

§. LXI.

*Auxilia contra Turcas Poloniæ Regi
a Pontifice promissa.*

Efflagitabat hoc anno Casimirus Poloniæ Rex opem ab Innocentio Papa adversus Turcas, qui Lithuaniam & Russiam infestis excursionibus foede vastabant. Justis precibus flexus Papa subsidia promisit, dataque epistola omnes vicinas Nationes, Polonos, Poruffos, Livones, Germanos & Bohemos, promissa noxarum venia, atque æternæ salutis spe, hortatus est, ut sacram militiam professi Casimirum Regem pro tuenda Christiana religione in hac sacra expeditione sequerentur, eos vero, qui, præfato Rege in bello contra Turcas existente, inducias cum Polonia indictas violare, aut Pontificis mandatum infringere attentaverint, excommunicatos declaravit.

Raynald. ib.

§. LXII.

*Fœdus inter Innocentium Papam, &
Venetos.*

Summus Pontifex, ut validiora Casimiro Regi auxilia subministrari possent, ad redintegrandam in Italia pacem indefessum studium adhibebat. Equidem concordia nuper cum Ferdinando Neapolis

Naucler.
chron. gener.

50.
Raph. Vo-
lat. lib. 4.

polis

Sæcul. XV. polis Rege sancita parum stabilis erat, ut supra memoravimus : optatior tamen Pontificis voto arrisit successus, dum hoc anno in Mense Februario cum Venetis ad viginti quinque annos solemne foedus percussit. Impliciti tum erant bello cum Sigismundo Archiduce Austriae, jamque inter eos commissum erat prælium, in quo Fridericus Sanseverinas ad flumen Athesim in Venetorum ditione, facta Tridentinorum eruptione cæsus occubuit. Pontifex igitur sedandi ejusmodi belli cupidus, Travisinum Episcopum legatum designavit, qui juncta Oratoris a Friderico Imperatore missi opera belantes Principes conciliabat, prospero saue eventu ; quippe mense adhuc Novembri pax utrinque firmata est. Unde ad efficaciora Bajazethis progressibus obfistendi media expeditior Innocentio via aperiebatur, suam quoque junxit operam Fridericus, qui Norimbergæ Principum Electorum comitia cogebat, in quibus de unione & pace Principum Christianorum componenda, & de bello adversus Turcas suscipiendo ageretur. Pontifex etiam Friderico Imperatori, cum ad coercendos Infidelium ausus promptissimum exhiberet animum, indulgit, ut beneficiorum decimas pro erogandis in rem militarem sumptibus Clero suo imponere posset. Verum Imperator extiali

Surita An-
nal. lib. 20.
c. 79.

tiali bello adversus Hungaros implicitus, Sæcul. XV. A.C. 1487.
 omni studio nitebatur, ut Austriam sibi
 a Matthia Rege ereptam recuperaret,
 unde Pontificis voto potius pia volunta-
 te, quam effectu respondere poterat; ex
 quo non parum augebatur timor, ne Ba-
 jazethes totam Siciliam sibi subjiceret.

§. LXIII.

*Pontificis timor de Turcarum
 conatibus.*

Sub idem tempus Bucolinus perditissi- Raynald' hoc
 mus homo Auximum Marchiæ An- ann. 1487.
 conitanæ urbem occupabat, quam ut si- n. 6.
 bi affereret, cum Turcis societatem ini-
 bat. Ea res summo Pontifici maximum
 incussit terrorem; unde datis ad Ma-
 gnum Rhodiorum Magistrum literis, nec-
 non exposita periculi causa rogavit, ut
 & ipse ad conciliandos Europæ Princi-
 pes suum quoque studium impenderet,
 ut tandem Turcæ junctis Christianorum
 viribus opprimi possent. Nec sane ina-
 nis erat Papæ metus; quippe Bucoli-
 nus auxilia a Turcis satis valida præsto-
 labatur; spondebat enim Bajazethi se
 unius semestris fluxu universam Mar-
 chiam Anconitanam Othomannico sub-
 acturum imperio, si Turcarum decem
 millia ei mitterentur, ex qua dein Provincia
 facile ad reliquam Italiæ partem in Ba-
 jazethis

Sæcul. XV. jazethis potestatem redigendam exerci-
A.C 1487. tum effundi posse promittebat, eoquod
 Principes in varia diffidia scissi essent. Nec hisce ad Magistrum Rhodiorum literis contentus erat Innocentius, sed in super Julianum Cardinalem cum Pontificio exercitu ad cingendam Auxinam Urbem submitit, eique Ducem Jacobum Trivultium cum mille equitibus adiunxit; Ludovicus quoque Sfortia & Cardinalis Balves subsidiarios milites adduxere; verum cuncta hæc consilia incassum ceciderunt, eoque necessitatis eventum est, ut cum Bucolino de conditionibus pacis agere oportuerit. Itaque Laurentius Medicæus misso hanc in rem Episcopo Aretino septem aureorum millia Bucolino pollicitus est, ea lege, ut Auximum Romanæ Ecclesiæ restitueret, & a Turcarum foedere discederet. Bucolinus acceptata conditione ad Laurentium de Medicis Florentiam perexit, a quo admodum liberaliter exceptus est; a Mediolanensi vero Duce accitus suspensio affectus, debitas pœnas luit.

§. LXIV.

Diffidia inter Pontificem & Neapolis Regem innovata.

Sarita l. 20. **H**oc Anno Ferdinandus Neapolis Rex
 4. 66. affiduo in Papam odio stimulatus,
 præci-

præcipuos Romanæ Ecclesiæ Proceres ad convivium, aliasque animi oblectationes accivit, eos tamen ibidem insigui profusus perfidia trucidari iussit. Innocentius quidem hujus crudelitatis omnino ignarus erat, minime vero eum latebat, quod Rex continuo in eum, suosque amicos odio flagraret, unde die octava Julii datis literis Regem paterna charitate admonuit, ut in obsequium rediret, nihilque adversus Romanæ Ecclesiæ vassallos præter fas statueret. Verum Papæ monita Ferdinandi crudelitas prævenerat: quippe corpora Procerum, quos adeo perfide necaverat, jamjam in mare projecerat, ne tamen populi odium atque invidiam in se provocaret, atque a se omnem patratæ cædis suspicionem amoveret, quotidie cibos ad occisos inferri iussit, perinde ac si adhucdum vivi in carceribus detinerentur. Pontifex, quem non minus atrox Regis facinus quam dolosum ejusdem commentum latebat, nuncium Apostolicum decrevit ad Episcopum Cæsensem, eo fine, ut Proceres, quos Papa sæculari judicium potestati permittos arbitrabatur, in libertatem vindicaret, cunctaque judicii acta contra eos edita rescinderet, intentatis etiam censurarum Ecclesiasticarum poenis. Epistola Papæ ad Episcopum data est die vigesima quarta Julii. Idem quoque

Sæcul. XV.
A. C. 1487.

Onuphr.
Pan. in Innoc. VIII.

Sæcul. XV.
A.C. 1487.

que Nuntius negotium accepit, ut Ferdinandum ad vectigal Romanæ Ecclesiæ pendendum urgeret: Verum ille a Rege nil nisi durissima retulit verba, qua indignitate Pontifex summe commotus, Ferdinandum regno exiit, ad quod occupandum Galliarum Regem, qui illud sibi legitimo ex jure competere contendebat, evocavit.

§. LXV.

Hispanorum victoria de Mauris.

Strita l. 20. c. 70.
Marian. hist. l. 25. c. 10.

Interea Ferdinandus Arragonum Rex totus in eo erat, ut Granatæ regnum suo subjiceret imperio, nilque propius esse videbatur, quam ut Velis urbs ad incitas redacta in Regis potestatem veniret, cum ecce! Muleyus Adolescentis Regis patruus cum quinque vel sex equitum & plusquam viginti peditum millibus in auxilium accurrit; nihilominus Hurtado de Mendoza, qui Hispanorum copiis præerat, recentem hanc militiam aggreditur, ruptisque hostium ordinibus Mauros cædit, fugatque, ipsumque Maurorum Regem cum residua exercitus sui parte Almunecaram se se recipere compellit; cum autem is loci hujus securitati diffideret, primo Almeriam, demum Gaudicem aufugit. Hac Patruis absentia Rex Juvenis Mahometes Boabdiles opportune

Gaudin

portune usus, Granatam urbem occupat, Sæcul. XV.
A.C. 1487.
 ipsis etiam Oratoribus, quos Muleyus nuperrime ad procurandam pacem ad Boabdilem miserat, ad subigendam urbem non infimam opem conferentibus; hos enim juvenis Rex antea blanditiis sibi dexterrime devinciebat: Vix autem urbe potitus, se præsentem omnes Patru sui fautores jugulari præcepit, missisque ad Ferdinandum & Isabellam nunciis eos de prospero armorum successu certiores reddidit, pro omnibus tamen Mauris suæ fidei addictis securitatis gratiam efflagitavit, simul pollicitus, se trigesima post die, qua Ferdinandus urbes Almeriam, Bacam & Guadicem, quo ejus Patruus confugerat, armis suis subegisset, Granatensem etiam urbem Catholicæ suæ Majestati traditurum; Annuit Ferdinandus & Isabella omnibus Boabdilis precibus.

§. LXVI.

Malaca a Ferdinando capta.

Interea Velientes, præcisa omni auxilii *Marian. ib.*
 spe, pactis conditionibus sese dederunt; cum vero Malacæ arcis præsidarii strenue Hispanorum impetus sustinerent, hinc toto armorum apparatu illius obsidio urgebatur, tandemque arx vi capta est: hujus urbis jactura plurimas alias eo-
Hist. Eccles. Tom. XXX. Y dem

Sæcul. XV. dem fato involvit; unde Ferdinandus &
A.C. 1487. Isabella totius Granatæ Regni, quod occidentalem plagam respicit, dominio potiebantur, Malacæ autem præfecturam Garziæ Fernandez Manrique demandabant. Malacitana hæc victoria tam ampla Christianæ Reipublicæ incrementa contulisse videbatur, ut Romæ festivi ignes excitati, ac publicæ lætitiæ signa ubique edita fuerint. Ipse summus Pontifex ad Ecclesiam S. Mariæ de populo nuncupatam, ut Deo grates ageret, perrexit, ibidemque rem divinam ritu solemniter celebravit. Ferdinandus etiam summo Pontifici centum Mauros ferreis catenis onustos, velut victoriæ testes dono tradidit, qui partim Cardinalibus, partim præcipuis Romanis Proceribus distributi fuere. Cum autem jam antea plures Neophyti in suos errores relapsi Malacam confugissent, ut Censuram fidei severitatem, poenasque effugerent, Papa S. R. E. Vice-Cancellarium, & Balvæm, ambos Cardinales, designavit, qui in eos inquirerent, illosque debita poena afficerent: hinc eorum plusquam duomillia Valentia & alibi combusta referuntur.

§. LXVII.

Sæcul. XV.
A.C. 1487.

*Scoti pro canonizatione Margaritæ
Reginæ Pontifici supplices.*

Ineunte hoc anno Jacobus III. Scotiæ Rex ab Innocentio Papa efflagitabat, ut Sanctorum albo adscriberet Margaritam. Ea erat Edmundi II. Regis Angliæ Neptis, necnon filia Eduardi primi, qui secundo genitus Filius erat Edmundi & Agathæ, quam Conradi Salici Imperatoris aut filiam aut Neptem extitisse, nonnullorum opinio fert. Ceterum Margarita sanctitatis fama illustris extremum diem clausit Mense Novembri Anno salutis millesimo nonagesimo tertio. Quarto ante illius obitum die ejusdem Maritus Macolmus Scotiæ Rex mortuus est; hic enim, cum adversus Robertum Northumbriæ Comitem bellum gereret, occubuit, dum Halnum flumen trajicere parabat. Piis ergo Scotorum precibus annuens Pontifex, hoc anno die secunda Junii diploma edidit, quo Santandream Archiepiscopo, necnon Glascovensi Præfuli, aliisque in mandatis dedit, ut in vitam & Margaritæ miracula, auditis testium depositionibus inquirerent. Ferunt nonnulli, eandem jam Anno millesimo ducentesimo quinquagesimo primo ab Innocentio IV. ritu solemniter

*Raynald. ad
hunc ann.
num. 26.*

*Baillet. vit.
Sanct. fol.
tom. 2. ad 10.
Jun. p. 119.*

Sæcul. XV. in Sanctarum numerum fuisse relatum,
A.C. 1487. ejusque caput Duaci apud Jesuitas Sco-
 tos religiose asservari traditur.

§. LXVIII.

*Joannis Pici Mirandulani propo-
 sitiones a Papa proscriptæ.*

Trith. & Bellar. de Script. eccl. Paul. Jov. in elog. 39. Dupin. Bibl. Script. to. 12. p. 106. P. Alex. hist. sæc. 15. p. 1. p. 104. Argentre Collect. jud. de novis error. t. 1. p. 320. & seq.

ANNO præcedenti Joannes Picus Mi-
 randulæ, & Concordiæ Comes, inter
 omnes ævi sui Viros eruditionis gloria
 facile Princeps, Romæ nongentas de
 Theologicis, Mathematicis, Magicis, Ca-
 ballisticis, de naturalibus, divinisque re-
 bus quæstiones disputandas proposuit,
 quas non modo ex Græcis & Latinis, sed
 etiam Hebraicis & Chaldaicis Auctori-
 bus decerpserat. Eo tempore Picus
 nonnisi viginti tres annos numerabat,
 has tamen theses per totum, qua late
 patet, orbem divulgatas in omni scientia-
 rum genere longe versatissimus rara re-
 rum cognitione propugnabat; inde vero
 scientiæ suæ fama magis magisque in-
 clarescente æmulorum invidiam in se
 provocabat, ac nonnulli ejus propositio-
 nes impugnabant, affirmantes, quod non
 paucae earum de fide suspectæ essent.
 De his monitus Pontifex illas, prout e-
 rant excerptæ, eique exhibebantur, vi-
 ris doctis examinandas commisit, qui tre-
 decim

decim omnino propositiones haud propu- Sæcul. XV.
A.C. 1487.
gnari posse censebant. Nihilominus Pi-
cus eas prolixa Apologia intra septende-
cim dies elucubrata, quæ etiam ejus-
dem Auctoris operibus præfixa est, de-
fendendas suscepit, referens rem prorsus
singularem, ex qua facile dignosci pot-
est, quam foecunda errorum parens sit
ignorantia. Ait enim, „quemdam Theo-
logum, qui præ ceteris propositionum
„ censuram sibi arrogabat, interrogatum,
„ quid verbum *Cabula* significaret, re-
„ spondisse, hominem esse impium, &
„ hæreticum, qui contra Christum Do-
„ minum calamum suum acuisset, inde-
„ que ejus Sectatores nomine ab eo mu-
„ tuato *Caballistas appellari.* „ Nec ampli-
orem quam ille Theologus rerum di-
vinarum humanarumque cognitionem
affecuti videntur illi, qui Joannem Picum
Magiæ postulabant, cum intelligere haud
possent, quod ille viginti trium annorum a-
dolescens tam eximia doctrina imbutus es-
set. Interea tamen Pontifex sub anathema-
tis pœna hæc theses legere vetuit, Pi-
cumque Mirandulanum Romam venire
jussit; nil tamen amplius tum in hac
caussa actum est.

Secul. XV.
A.C. 1487.

§. LXIX.

*Propositiones ex Pici thesibus
excerptæ.*

Argentre ib. Percipiamus ipsas tredecim propositiones ex ejus thesibus extractas.
Dupin. loc. cit.

Joan. Ric. pag. 83. edit. Basil.

I. *Christus non veraciter, & quantum ad realem præsentiam descendit ad inferos.* Joannes Picus in sua apologia primam hanc propositionem ita vindicat. *Fateor, inquit, quod teneamur credere Christum descendisse ad inferos: Non videtur tamen, quod determinatum modum illius descensus teneatur quis explicite credere, sed sufficere, quod credat Christum descendisse non secundum corpus, nec secundum corpus, & animam, sed secundum animam tantum, sicut autem animæ separatæ non competit locari nisi ratione operationis, ideo licet anima Christi præsentialiter fuerit in inferno, substantia tamen non fuit ei ratio præsentialitatis, sed solum sua operatio. Ergo sic ponens conclusionem meam non possum accusare de hæresi: sed potius, qui tenent aliquid esse de fide, quod non sit de fide, male sentiunt de fide.*

II. *Peccato mortali finiti temporis, non debetur pœna infinita secundum tempus, sed finita tantum.* Ad hanc propositionem Joannes Picus respondet, quod in peccato duo possint considerari I. *conversio ad bonum*

bonum creatum. II. Aversio a bono increa- Sæcul. XV:
to. Primo modo peccatum est malum fini- A.C.1487.

tum. Secundo modo, quia est aversio ab in-
finito bono, est extrinsece & objective infi-
nitum malum. Dein dupliciter potest in-
telligi, quod alicui peccato debeat pœna
I. quod ei aliquando reddetur. II. Quod
illam quidem promeritus sit, sed tamen actu
non reddatur pœna infinita secundum tem-
pus; omne igitur peccatum, cui debetur pœ-
na primo modo, id est, pro quo aliquando
reddetur pœna infinita, etiam dicto modo
infinite est, nec aliquis damnatur, nisi pec-
catum, pro quo damnatur, sit illo modo in-
finitum secundum tempus. Altero autem
modo peccatum non habet pœnam infinitam,
scilicet si ipse non sit finaliter impœnitens,
nec in fine omittit pœnitere de illo pecca-
to, quod omisit vel commisit in vita, ita pro
temporali peccato primo modo debetur pœ-
na infinita, si non redeat peccator ad justi-
tiam. Alias enim pœnitentia finit pecca-
tum.

III. Nec crux Christi, nec ulla imago
adoranda est adoratione latricæ, etiam eo
modo, quo ponit S. Thomas. Hanc pro-
positionem ita explicat Picus. Dicit S.
Thomas, quod licet imagini Christi, ut est
res quædam in se, non debeat adoratio, ei
tamen, ut est imago, debetur eadem reveren-
tia, quæ debetur ipsi Christo, quæ est a-
doratio latricæ. Ex adverso Guilielmus

Secul. XV. A.C. 1487. Durandus, Henricus de Gandavo, Robertus Holcot, & plures alii Theologi docent, nullo modo dicendum, quod imaginem Christi, etiam ut est imago, adoremus adoratione latrice, quia ut sic est res creata; verum autem esse, quod Christus ut rememoratus per Crucem adoretur eadem adoratione, ac si esset præsens in se; & istum sensum ego concedo, utpote qui rationabilior est opposita conclusione.

IV. Non assentior communi Sententia Theologorum dicentium, posse Deum quamlibet naturam suppositare, sed de rationabili tantum hoc credo. Circa hanc propositionem ita mentem suam declarat: Per hanc conclusionem ego non intendo (cum Henrico de Gandavo) negare Deum posse quamlibet naturam suppositare, sed intendo negare assensum particularem & explicitum hujus assertionis; non enim omnis fidelis tenetur assentire explicitè & in particulari omnibus possibilibus secundum omnipotentiam Dei absolutam, aut ista explicitè in particulari profiteri.

V. Nulla est scientia, quæ nos magis certificet de divinitate Christi, quam Magia & Cabala. Hanc conclusionem ita declarat Joannes Picus: Intelligo, quod inter scientias, quæ neque ex modo procedendi, neque ex suis principiis, neque ex suis conclusionibus innituntur revelatis, nulla sit, quæ nos magis certificet eo modo, quo de hoc

hoc certificare possunt scientiæ humanitus in-
 ventæ, quam *Magia* illa, quæ est pars scien-
 tiæ naturalis, & pars illa cabalæ, quæ est
 scientia, non tamen est *Theologia* revelata.

VI. Si teneatur communis via de pos-
 sibilitate suppositionis, respectu cujuscun-
 que creaturæ, dico, quod sine conversione sub-
 stantiæ panis in Corpus Christi, vel panei-
 tatis annihilatione, fieri potest, ut in Altari
 sit corpus Christi secundum veritatem Sa-
 cramenti. Quod sit dictum loquendo de
 possibili, non de sic esse. Idem Scriptor
 ad hanc Conclusionem dicit: Loquor in
 præsentia de Sacramento possibili, & possibi-
 li præsentia Corporis Christi simul cum pa-
 ne, non autem de Sacramento Eucharistiæ
 jam instituto. Igitur scholasticæ exercita-
 tionis gratia quæro: An possit per alium
 modum salvari, corpus Christi posse esse in
 altari, quam per conversionem panis in ipsum,
 scilicet per substantiationem paneitatis in
 divino supposito unacum humanitate assum-
 pta, „ & postquam hanc in rem quædam
 „ ultro citroque attulisset argumenta, ac
 „ Patrum testimonia, illas quoque refel-
 „ lit rationes, quibus stabiliri posset hæc
 „ opinio, asserens, quod admitti possit a-
 „ lius modus, a transubstantiationis diver-
 „ sus, quo præsentia realis explicaretur,
 „ tandem vero demonstrat, Thesium sua-
 „ rum propositionem huic opinioni mi-
 „ nime favere. „

Y 5

VII.

Sæcul. XV.
 A.C. 1487.

Sæcul. XV.
A. C. 1487.

VII. *Rationabilius est credere Originem esse saluum, quam credere ipsum esse damnatum.* „ Circa hanc propositionem Picus „ fatetur, dogmata, quæ Origeni attri- „ buuntur, impia esse: affirmat tamen, „ se haud temere pronunciare posse, quod „ ea illi falso adscribantur; si vero O- „ rigenes has hæreses vere docuisset, „ credi tamen adhuc posse, „ quod ipsum de scriptis suis pœnituerit. Nec debet, pro- „ sequitur Picus, credi, factam esse de ejus damnatione determinationem ab Ecclesia: stultum enim esset dicere, quod Ecclesia determinaverit Origenis animam esse damnatam, quia non, sicut consuevit Ecclesia canonizare aliquos, ita etiam consuevit damnare, & etiamsi verum esset, quod Ecclesia determinaverit Origenem esse damnatum, adhuc de necessitate fidei Catholicæ non tene- „ mur assentire, quod ita sit; tanta enim est fi- „ des adhibenda Ecclesiæ in damnatione alicujus, quanta in Canonizatione Sanctorum, sed dicit S. Thomas, quod Sanctos Canonizatos ab Ecclesia non teneamur de necessitate fidei credere esse in gloria.

VIII. *Sicut nullus præcise sic opinatur, quia vult sic opinari, ita nullus credit sic esse verum præcise, quia vult sic credere.* Hanc propositionem veram esse affirmat Picus, nullus enim potest aliquid credere ex libero arbitrio, id est, ex mero imperio voluntatis sine rationis persuasionem, aut motivo; ex

eo

eo tamen non sequi, quod actus credendi articulum non sit in libera potestate voluntatis.

Sæcul. XV.
A. C. 1487.

IX. Qui dixerit, accidens existere non posse, nisi inexistat Eucharistiæ, poterit Sacramentum tenere, etiam tenendo panis substantiam non remanere. Ad hanc propositionem respondet Picus, quod ille, qui diceret, accidentia non posse esse sine subjecto, & teneret cum S. Thoma distinctionem realem existentia panis ab essentia, posset dicere, non repugnare omnipotentia divinæ salvare existentiam panis sine essentia ejus.

X. Illa verba, Hoc est Corpus meum &c. quæ in consecratione dicuntur, materialiter tenentur, & non significative. Respondet Picus: „ ista verba non ut a Christo, sed ut a Sacerdote prolata materialiter esse accipienda; Christus enim ea protulit significative sumpta, vere enim Apostolis suis dedit corpus, & sanguinem, qui fundetur; Sacerdos autem consecrans non tradit corpus suum & sanguinem, sed corpus & sanguinem Christi; „ ergo hæc verba non nisi recitative profert, quid autem recitatur, nisi vox prolata ab alio, & propterea vox ista alterius vocis recitatoria est materialiter sumenda; non enim corpus Christi frangetur, nec ejus sanguis effundetur.

XI. Miracula Christi non ratione rei facta, sed ratione modi faciendi suæ divinitatis

tatis

Sæcul. XV. tatis argumentum sunt certissimum. Ad
 A.C. 1487. hanc propositionem idem Auctor reponit,
 ea miracula, quæ Christus fecit, secundum
 se argumenta esse, quod ea fecerit in virtu-
 te Dei, qualiter etiam a puro homine fieri
 possent; id vero, ex quo possumus concludere,
 Christum fuisse Deum, esse ideo, quia
 taliter agebat, qualiter agunt, qui virtute
 propria, & non aliunde accepta agunt, quod
 est proprium Dei.

XII. Magis improprie dicitur de Deo,
 quod sit intelligens, quam de Angelo, quod
 sit anima rationalis. „ Hanc propositio-
 „ nem Joannes Picus vindicat auctorita-
 „ te librorum, qui S. Dionysio Areopa-
 „ gitæ attribuuntur, „ ubi S. Doctor sæ-
 „ pe dicit de Deo, quod non sit intellectus ne-
 „ que intelligibile.

XIII. Anima nihil actu & distincte in-
 telligit, nisi seipsam. Circa hanc propositi-
 onem declarat, se non universaliter negare
 de anima pro quocunque statu quamcum-
 que distinctam cognitionem aliorum a se, sed
 intendere illud intelligere abditum, quod est
 sine phantasmate, vel adminiculo sensuum,
 per quod nihil distincte intelligit, nisi se ipsam.
 „ Hac ratione celebris hic Auctor tre-
 „ decim mox relatas propositiones de-
 „ clarare nitentur, & in sua apologia ra-
 „ tiones exponebat, ob quas ejus Ad-
 „ versarii ipsum denunciare permove-
 „ bantur. „ Alii, inquit Picus, hoc ipsum
 de

Sæcul. XV.
A.C. 1487.

de Philosophia disputandi genus, & hanc de literis publice disceptandi institutionem non approbant, ad pompam potius & doctrinæ ostentationem, quam ad comparandam eruditionem esse oblatrantes. Nonnulli me audacem dicebant, & temerarium, qui hac ætate de sublimibus Christianæ Theologiæ mysteriis, de incognitis disciplinis disputationem proponere non dubitarem: multi quod de tot numero, id est, de nongentis disputaturus essem quæstionibus, me accusabant, & superflue, & ambitiose, & supra vires id factum calumniantes; quidam his non contenti me etiam magum, impium, & novum in Christi Ecclesia hæresiarcham prædicabant. In hoc uno mihi objecto hæresis crimine tacendum haud putabam; scribit enim Ruffinus, esse quidem gloriosum Christi exemplo patienter injurias tolerare; at unam notam hæreseos, qui ferat, vel dissimulet, non esse Christianum, & Hieronymus inquit: nolo in suspitione hæreseos quemquam esse patientem. Postea respondet illis, qui genere hoc disputandi, numerosa propositarum rerum multitudine, & præcipue ex eo offendebantur, quod arcana hebraicæ Cabalæ detexisset.

§. LXX.

*Maximiliani conatus ad conflandum
fœdus contra Gallos.*

*Equidem fœdere Gallos inter & non-
nullos*

Sæcul. XV. nullos Britanniae Proceres firmato,
 A C. 1487. haud parum Britanniae Dux, necnon
 Aurelianensis fautores turbabantur; ast
 Argentr. omni penitus spe excidebant, postquam
 hist. Britan. Maximiliani Romanorum Regis consilia
 lib. 12. optato frustrabantur successu. Nihilomi-
 nus plurimum adhuc praesidii in hoc Prin-
 cipe reponebant, eo quod ipse adversus
 Franciam armorum societatem inire ad-
 laborasset, ac hujus foederis socios praeci-
 pue Lotharingiae Ducem, Reges Ca-
 tholicos, Ducem Sabaudiae, Albretum,
 Borbonium Ducem Connestabilem Fran-
 ciae, aliosque sibi adjungere niteretur.
 Verum & hi quoque conatus incassum
 ceciderunt; quippe Bellojoviensis Comi-
 tissa Lotharingiae Ducem in fide retinuit,
 pollicendo eidem Provinciam, quamvis
 haec Francici juris esset: Rex vero Arrago-
 niae aliunde bello contra Mauros totus
 occupatus erat, & Sabaudiae Dux, cum
 litem de Salutarum Marchionatu com-
 poni speraret, Franciam sibi infensam red-
 dere pertimescebat. Denique eo tempo-
 re Conestabilis denuo in Bellojoviensis
 Comitis fratris sui, atque Administratri-
 cis gratiam redibat. Itaque praeter Al-
 bretum Principem nullus huic foederi no-
 men dabat; hic enim, quamvis non mo-
 do Aurelianensem Ducem, sed & Roma-
 norum Regem corrivales haberet, spe ta-
 men nuptiarum cum Haerede Britannae
 adeo

adeo plectus erat, ut foedus iniret, quo pollicitus est, quod centum suos lancearios, qui tum Gallorum stipendia merebantur, a Regis exercitu avocare, atque in Britanniam ducere velit.

Sæcul. XV
A.C. 1487.

§. LXXI.

Urbs Nannetensis in Britannia a regio exercitu obsessa.

Interea Carolus VIII., occupatis Aquitannæ urbibus, die septima Martii Burdigalam solemni pompa ingressus est: inde Pictavium contendens, Parthenæam urbem, ut se dederet, sollicitatam, mox pactis conditionibus occupavit. Postea exercitum in quatuor agmina divisum Britanniam versus duxit, dato negotio, ut uno impetu in illam ex quatuor diversis partibus irruerent; ipse vero, ut eo citius hujus expeditionis successum edoceri posset, Lavalli in Cenomania substitit. Hic exercitus triplo major erat, quam foederis cum rebellibus Britannis initi legibus præfiniebatur, unde illius adventu Britannæ Dux anxiis curis pressus, nulla mora copias suas contraxit, hostem repulsurus; verum vix non eodem tempore compluribus suorum amissis, cum residuis quatuor millibus Venetum sese recipere compellebatur: cum vero hujus etiam urbis obsidionem vereretur, post bre-

Gaguin lib.

II.
Bellef. lib. 5.
c. 153. & 159.

Sæcul. XV. brevem moram, conscensa navi, Croci-
A. C. 1487. liacum contendit, ac inde adverso flumine
 Nannetem usque revehebatur. Interea
 vero Galli capta Plenermela Venetum ob-
 sidione cingunt, eamque urbem nemine
 obluſtante brevi occupant. Tunc primum
 Britones sera licet pœnitentia suam, quo
 in patriæ suæ sinum Gallos advocare de-
 creverant, errorem deflebant; mox enim
 die decima Junii Carolus VIII. copiis suis
 Nannetem urbem obsedit, utque expedi-
 tionem proximior esset, relicto Lavallo
 Augenium usque processit.

*Foligny
 hist. Carol.
 VIII.*

Nannetes urbs erat amplitudine sua
 celebris, & valido præsidio munita, ci-
 vesque ad repellendos hostium impetus
 obfirmati, cum potissimum eorum ani-
 mos stimulare Britannicæ Ducis sui præ-
 sentia, qui ipse præsidii imperium in se
 suscipiens, obsidionem curas partiebat
 cum Aurelianensi Comite, Arausionensi
 Principe Covennarum Comite, aliisque
 Nobilibus, qua Gallis, qua Britannis.

§. LXXII.

*Galli obsidionem solvere a Dunensi
 Comite compulsi.*

Eo tempore Dunensis Comes absens
 erat, utpote ad Angliæ Regem pro
 suppetiis missus, quas tamen advehere
 haud poterat, eoquod adversante vento
 in

in portum Macloviensem, unde solverat, ^{Sæcul. XV.}
 jam tertio rejectus, ac bis ex cursu ad ^{A.C.1487.}
 Britanniae oram propulsatus esset. Cum
 tandem sexta vice navem conscendere pa-
 raret, obvium habuit Burgundiae No-
 thum, qui ad Comitem ex Romanorum Re-
 gis exercitu mille quingentos milites ad-
 duxit. Igitur Dunensis præter hasce sup-
 petias, sexaginta ferme hominum millia
 in Britannia inferiore, ubi ad famam de
 eorum Duce Nanneti obsesso quivis ad ar-
 ma volabat, tumultuarie collegit, his-
 que copiis auctus, ad urbem progres-
 sus. Attamen cum illæ ad disciplinam
 militarem minime assuefactæ, armis ma-
 le instructæ, belli experientia rudes, nec
 hastam nec gladium versari edoctæ ef-
 sent, Comes illas utpote ad expeditio-
 nem plane inutiles reliquit, ex toto ex-
 exercitu selectis non nisi sex exercitatorum
 millibus, quibus nec non Flandrorum co-
 piis munitus, Nannetem ingressus est e
 regione, quæ *Fossa* nuncupatur, ubi
 urbs præpediente Ligeri flumine ab ho-
 stibus cingi non poterat. Eo facto Du-
 nensis Comes exeunte Julio Galles urbis
 obsidionem, quam incasso labore sextam
 jam septimanam urgebant, solvere com-
 pulsit; quapropter eorum exercitus ex-
 pugnandæ civitatis spe frustratus, ser-
 vato tamen militari ordine pedem refe-
 rebat, & Clifsonium, Vitræum, Do-
 lum,

Hist. Eccles. Tom. XXX.

Z

lum,

Sæcul. XV. lum, aliasque tam exigui momenti
 A.C. 1487. urbes occupabat, ut harum omnium expugnatio Nannetensis urbis felicitatem minime adæquare potuerit; hac enim capta Rex facili negotio totam Britanniam suis armis subiecisset.

Altera ex parte magis secunda Gallis adspirabat fortuna; Albretus enim, qui collectis tribus ceu quatuor armatorum millibus Britanno in auxilium accurrere parabat, a Candalio in itinere interceptus est, atque in arce Nontrouensi ad Lemovici fines cinctus, suas copias deditioe facta dimittere, ac Regi fidem imposterum servandam polliceri compulsus est. Sub idem tempus Cordæus, qui in finibus Arthesiæ copiis imperabat, Audomaropolim, & Theruanam dolo cepit, atque in loco a Bethunia non nisi media Leuca distito Philippi Cliviensis Ravesteinii legiones profligavit, ipsumque Philippum unacum Egmontio & Nassoviensi Comitibus, Bossutio, aliisque in captivitatem abstraxit. Maximilianus hac clade attritus, ab armis cessare, ac Wallonum Provincias Victorum arbitrio cedere coactus est.

§. LXXIII.

Britanniæ Dux Rivenarum Marscallo reconciliatus.

Adverso hoc fato Britanniae Dux alieni sub-

subsidii spe frustratus, Ducatus sui Sæcul. XV.
 Nobiles in gratiam reducere conabatur: A.C. 1487.
 Cum autem inter ceteros potentia facile Argentre
 princeps esset Rivenarum Marefcallus, hist. Brit.
 hunc præprimis promissorum amplitudine lib. 12. c. 40.
 sibi conciliare tentabat, eidemque polli-
 cebatur, quod illi supremum exercitus
 imperium deferre, ejusque consilia uni-
 ce amplecti velit; præterea Marefcallo
 exposuit, totam Britannia salutem in so-
 lo ejus præsidio repositam esse. Verbo,
 tot rationum momentis illum devicit, ut
 Marefcallus, cum ob violata pacta in ca-
 stro Brientii sancita jam aliunde Gallis
 infensus esset, in pristinam concordiam
 cum Duce rediret, hujus pacis concilia-
 tore Convennarum Comite; priusquam
 tamen foedus firmaret, Galliarum Re-
 gem datis literis obsecrabat, ut copias
 suas e Britannia evocaret; eas enim non
 nisi ad Aureliae Ducem inde propellen-
 dum fuisse accersitas ajebat: illo igitur
 suisque sequacibus ultro discessum paran-
 tibus, absque foederis læsione Gallis in
 Britannia hæere haud integrum esse.
 Insuper Nobili hujus epistolæ Bajulo clam
 dabat negotium, ut Bellojovientem Co-
 mitissam adiret, ejusque sententiam hac
 super re exploraret, quæ etiam dato mox
 responso mentem suam aperire haud dif-
 ferebat. Nec magis propitium erat Re-
 gis responsum, quod Convennarum Co-
 mes

Sæcul. XV.
A. C. 1487.

mes Legatus ad Carolum a Duce missus accepit. Hæc rerum facies plurimum valebat, ut tandem Rivennarum Mare-scillus firmiter sibi persuasum haberet, Gallos nonnisi Britanniam occupandi cupiditate stimulos præfens bellum inchoasse; unde ab eorum partibus penitus cessit, illiusque exemplo quam plurimi Britanniae Proceres permoti ad Ducis sui obsequium redierunt.

§. LXXIV.

Fœdus inter Galliarum Regem & Matthiam Regem Hungaria.

*Bonfin. lib.
4. dec. 7.*

Carolus Galliarum Rex, cum Matthiam Hungariæ Regem Friderico Imperatori bellum inferre intelligeret, misso ad eum Oratore firmum, ac constans foedus cum eo inire nitentur, eo fine, ut, dum Imperator, & Maximilianus Rex Romanorum gemino bello, eoque in diversis Flandriæ & Austriæ regionibus inchoato distraherentur, neuter alteri suppetias ferre posset. Matthias, dum Engburgum Austriæ oppidum expugnabat, de proximo Gallici Oratoris adventu certior reddebatur, unde quantocius eidem cunctos Proceres, ac Prælatos, qui tum ejus latera stipabant, obviam procedere iussit; ipse vero Legatum singulari pompa exceptum ad suum alloquium admisit, denique

fcede-

foedere utrinque inito, eidem magnis muneribus aucto abeundi veniam concessit, simul vero Joannem Episcopum Varadinensem ad prædictum foedus firmandum, velut amicitiae testem in Gallias ad Carolum legavit. Hic idem Episcopus in mandatis quoque habuit, ut Ducis Mediolanensis sororem Joanni Corvino Matthiæ, qui nullos legitimos habebat liberos, spurio filio desponsaret, ac pariter Zizimum Bajazetis Turcarum Imperatoris Fratrem a Galliarum Rege impetraret, ut sub illius nomine Matthias Turcam graviori, quam antea bello, metuque afficeret. Verum in hoc Galliarum Rex Matthiæ votis cedere haud poterat, eo quod jamjam Zizimum Pontifici promisisset. Ceterum rara erat hujus Legati magnificentia; quippe trecentos imprimis ducebat ejusdem coloris ac magnitudinis equos, quibus totidem juvenes ex universis Nobilium ordinibus delecti, & toga, purpureoque habitu insignes, vehebantur. Istorum capita gemmatis fertis obducta, ac colla pretiosis torquibus ornata superbiebant.

Sæcul. XV.
 A C. 1487.

Zalignii
 hist. Carol.

§. LXXV.

Carolinæ Cypri Reginae obitus.

Hoc anno Carolina Cypri Regina, cujus Parentes erant Joannes III. ejusdem
 An. Sylv. Asia cap. 97.

Z 3

nomi-

Sæcul. XV

A C 1487

*Es Comm lib.**7 Lusing
hist. Cypri.*

nomini Rex, & Helena Palæologa Theodori Moreæ Despotis Filia, Romæ die decima sexta Julii ex Paralyfi diem supremum clausit. Hæc variis adversantis fortunæ casibus jactata, a Jacobo Spurio fratre suo regno exuebatur, hinc primum in Sabaudiam, postea Romam secessit, ubi præsentem summo Pontifice ac Cardinalibus quam plurimis omnes suas ditiones Carolo Sabaudiaë Duci dono reliquit.

§. LXXVI.

*Georgii Trapezuntini extrema.**Paul. Jov.
in elog. c. 25.**Vossius de
hist. lat. l. 3.
c. 8.*

Ad hunc, aut certe ad priorem annum revocandus est Gregorii Trapezuntini Viri inter Græcos scientia longe præstantissimi obitus. Vivis ereptum planxit Roma, quo ante captam Constantinopolis urbem, sedente Eugenio IV. Pontifice sese receperat, ac pluribus annis Rhetoricam & Philosophiam docuerat. Nicolao V. Pontifici ab epistolis erat, pluresque libros latino sermone elucubrabat; plures vero græce conscriptos latine reddebat, ac denique posteritati relinquebat Epistolam ad Joannem Paleologum, qua eum, ut Basileam quantocius veniret, adhortatus est; scripsit etiam duos Tractatus de processione Spiritus sancti adversus Græcorum sententiam: hos libros Leo Allatius in primo Tomo suæ

Græ-

Græciæ Orthodoxæ publici juris fecit. **Sæcul. XV.**
 In eorum altero agit Gregorius de uni- **A.C. 1487.**

tate Ecclesiæ Catholicæ, necnon de Pri-
 matu Ecclesiæ Romanæ, ubi affirmat,
 quod quinque Patriarchales Ecclesiæ,
 servato dignitatis ordine, quodammodo
 inter se subordinentur, atque vacante
 Romana Sede universalis Ecclesiæ regi-
 men Constantinopolitano Patriarchæ de-
 ferendum sit. Præterea orationem edi-
 dit in hæc Christi Domini verba: *Si eum*
volo manere, donec veniam Joan. c. 21. v.
 28. ex quo S. Joannem nunquam mor-
 tem subiisse infert: Inter ejus opera etiam
 recensetur Historia de Martyrio S. An-
 drææ Chiensis a Turcis occisi. Ex Græ-
 co idiomate in latinum transtulit S. Cy-
 rilli commentarios in Joannem, ejusdem-
 que quatuordecim tractatus de Trinitate,
 necnon plures Homilias S. Chrysostomi;
 tractatum S. Gregorii Nisseni de vita
 Moylis, libros S. Basilii contra Euno-
 mium, & tractatum Eusebii de præpa-
 ratione Evangelica. Adeo honorificam de
 Aristotelis doctrina opinionem concepit, ut
 nonnisi cum contemptu de Platonica
 mentionem faceret, quod tamen Trape-
 zuntini studium Cardinalis Bessarion exi-
 mius Platonis fautor suggillabat. Tan-
 dem Gregorius summa senectute confe-
 ctus, omniumque literarum, quas olim
 didicerat, penitus oblitus, Romæ deces-

Dupin Bibl.
Script. tom.
12. p. 124.

Sæcul. XV. sit ; hunc Andreas ejus Filius contra
A.C. 1488. Theodorum Gazam admodum enervi A-
 pologia vindicabat.

§. LXXVII.

Mors Alexandri de Imola.

*Fichard. in
 vis. Juris-
 conf.* Eodem anno Alexander Tartagnius, ab
 ortus sui loco dictus de Imola, cele-
 bris Jurisconsultus naturæ debitum sol-
 vit, annos natus quinquaginta quatuor.
*Leand. Al-
 berti descrip.
 Ital.* Sepultus est Bononiæ in Ecclesia FF. Præ-
*Possevin. in
 Appar.* dicatorum, ubi sepulchrum in ejus hono-
 rem conditum e marmore exurgit. Ma-
 gistrum habuit Joannem de Imola, ipse
 vero summa laude solidos triginta annos
 Juris præcepta Parisiis, Ferrariæ, ac
 Bononiæ tradidit. Scripsit Commenta-
 rium in sextum librum Decretalium, &
 in *Clementinas*, præter complures alios
 juris civilis tractatus, qui omnes Ve-
 netis, Francofordiensibus, & Lugdunen-
 sibus litteris excusi prostant. Ejus quo-
 que vita a Nicolao Antonio Gravatio de-
 scripta tractatui de consiliis præfixa ha-
 betur.

§. LXXVIII.

Maximiliani contentio cum Flandris.

Hoc anno millesimo quadringentesimo
 octogesimo octavo Romanorum Rex
 Carolo de Mannevilla negotium dedit,
 ut

ut Rassinghamium, quem sibi non minus aduersum, quam Gallis addictum compererat, comprehenderet, captumque ad Vilvordiæ castrum abstraheret. Ast quidam nomine Liekerkes secreti mandati conscius, tanta dexteritate usus est, ut Rassinghamium ex arce ereptum, Tornacum conduceret, qui ambo haud multo post tempore Gandavum delati, civibus ea, quæ Rassinghamius pro patriæ salute a Maximiliano perpessus esset, exponebant, simulque Flandriam a Germanis sæde devastari referebant. Sola horum narratione jam credula gens ad communem seditionem accendebatur, unde mox ad arma convolant Gandavenfes, Cortracum dolo occupant, atque Ypram voluntaria deditioe sibi vendicant. Hac indignitate facti Romanorum Rex graviter commotus, nulla mora Flandriam pro summo imperio sibi subicere, ac rebelles aperto Marte compescere statuit.

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

§. LXXIX.

Maximilianus Brugis custodiae datus.

Magnæ molis erat Romanorum Regis consilium, illudque præprimis Brugeses sibi oppido fatale futurum præsentiebant; verebantur enim, ne Rex Gandavensibus superatis in eos quoque, utpote illis iramoto studio addictos, totum

Sæcul. XV.
A.C. 1488. tum armorum impetum quantocius effunderet; Conceptus iste timor primum emunctioris naris Viros invaserat, postea in plebis civiumque animos velut communi incendio diffundebatur, qui ad hunc rumorem tantopere commoti sunt, ut quantocius portis & moenibus occupatis præcipuas urbis vias obsiderent, nec non Maximilianum, suis duntaxat famulis atque satellitibus stipatum capere, atque in cujusdam Pharmacopolæ domo custodiæ dare non erubescerent. Demum omnes hujus habitaculi fenestras crateribus muniunt, necnon excubiis circumpositis, ipsi in Prætorio urbis congregantur, & Maximilianum a gubernandis Archiducis Philippi Filii sui ditionibus exclusum declarant, postea novos Magistratus creant, & captivo Regi nonnisi duos famulos attribuunt, ceteros vero in vincula conjiciunt, ac Procerum plurimos Maximiliano addictos capite plectunt.

§. LXXX.

Paëtis conditionibus Maximilianus libertati restitutus.

Marian. hist. Fridericus Imperator comperta perduellium violentia mox Flandris præcepit, Maximilianum Filium ejus libertati assererent, & si obedire renuerent, se
Hispan. l. 25. c. 12.
Raynald. ad hunc an. n. 2.
cun-

cunctos Germaniæ Principes ad eorum Sæcul. XV. A.C. 1488.
interitum accersurum minabatur. Ipse Krantz Sa- non. i. 23. c. 11.
etiam ulterioris moræ impatiens cum va-
lido exercitu in Flandriam contendit, ubi
cum advenisset, Maximilianum jamjam Surita l. 20. c. 8.
e custodia expeditum invenit. Pontifex
etiam ab Imperatore rogatus, Brugenses
hortatus est, ut Regem dimitterent, eos-
que, ni ad officium redirent, anathema-
te ab Archiepiscopo Coloniensi percellen-
dos significavit. Quinimo idem Præsul,
ut rebellibus terrorem incuteret, moni-
torias, ut vocant, literas promulgabat.
Verum Brugenses non tam Papæ minis
territi, quam ultronea voluntate ad ob-
sequium revocati videntur; quippe
pro libertate Maximiliani ipsimet condi-
tiones dictabant sequentes: intra septem
dierum terminum omnes exteri milites
e Flandria & Belgio excedant, omnes
copiæ hucusque conscriptæ sacramento
solvantur; Rex Romanorum meliori, quo
poterit, modo honestam cum Gallis pa-
cem ineat, ac in promissæ fidei pignus
Gandavensibus obsides tradat. Pactis
hisce conditionibus Maximilianus mense
Majo ad medium vergente in libertatem
restitutus est; cum vero extortis ejusmo-
di pactis se minime obstrictum sciret, bre-
vi civilis belli flammæ in gravius, quam
unquam, incendium erupere. Scribunt
Historici, Ferdinandum Arragoniæ Re-
gem

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

gem, ejusque conjugem Isabellam suos quoque Legatos ad Brugenses decrevisse, qui Maximilianum quantocius e custodia liberari postularent, eoque tempore primam spem fuisse factam celeberrimi illius connubii, ex quo Augustissimæ Domus Austriacæ gloria summa cepit incrementa. Præterea Flandri, utrum Maximilianum Galliarum Regi traderent, deliberabant, sed tamen ab hoc proposito absterriti, nonnisi Archiepiscopi Coloniensis edictum ad Parisiensem Senatuum transmittabant. Rex contra hujusmodi literas insurgens, palam de iis conquestus est, caussatus, Pontificem contra Flandros, cum hi nullum alium, præter Franciæ Regem, superiorem agnoscerent, nullo jure tantum rigorem exercere potuisse, nec tamen se culpam ullam Pontifici imputare dixit, quem tam profunda rerum cognitione præditum nosset, ut præceps adeo consilium ab eo emanasse, in animum inducere haud valeret, proin eum a malignis quibusdam gloriæ ac status tranquillitati adversantibus circumventum fuisse, se credere ajebat, eo maxime nomine, quod Pontificem de privilegiis regni optime instructum, illis adeo facile derogaturum sibi haud persuadere posset. Insuper contra hanc Papæ severitatem Generalis Procurator Parlamenti Parisiensis provocabat, hasque

que literas omnino subreptitias, necnon Sæcul. XV.
regiæ Majestati injurias criminabatur; A.C. 1438.
ipse quoque Rex hanc in rem literas ad
Papam dedit, querelis plenas.

§. LXXXI.

*Britanno atque Aurelianensi dies di-
ctus à Galliarum Rege.*

Posthæc Maximilianus libertati redditus, *Mezeray*
in Germaniam ad Imperatorem Pa- *Synops.*
trem suum secessit, ac Philippo Filio suo *chron. tom. 4.*
Albertum Saxonie Ducem Gubernato- *hist. Carol.*
rem dedit. His Flandrorum tumultibus *VIII.*
Carolus VIII. Galliarum Rex opportune
usus, consilia, quæ in Britannum agi-
tabat, exequi festinat, suumque exerci-
tum primo vere in aciem educit. Prius
vero Britannie & Aureliae Ducibus diem
dixit, qua in judicio, ubi lites circa aquas
& sylvas per universam Franciam dirimi
solent, * comparerent: si vero ad præ-
fixam diem in judicio se sistere negligere-
rent, cunctas poenas a jure statutas in
eos intentari jussit. Hæc Rex perfici vo-
luit per Parisiensis Curie Præfectum,
Aulæ Consiliarium, & supremum Ap-
paritorum Præfectum. Interea Rivena-
rum Marescallus, quem in Ducis sui gra-
tiam rediisse, ac supremum exercitus im-
perium suscepisse meminimus, cum co-
piis, quas Augeni recēperat, Venetum
occu-

* *Table de
marbre.*

Sæcul. XV. occupabat, opem ferentibus quibusdam
 A.C. 1488. Anglorum peditibus, ac mille equitibus.
 Trimollius, qui regiis copiis præerat, ju-
 re talionis Castellum Briantii vi captum
 solo æquari jubet, Augenium expugnat,
 ac Felicerias & S. Albini oppidum obsidet,

§. LXXXII.

*Aurelianensis in prælio Sant-Albini-
nensi captus.*

*Saligny
 hist. Carol.
 VIII.
 Belleforest.
 l. 5. c. 55.*

*Belcarius in
 vit. Ludov.
 XII. c. 4.*

Britones ac Galli, qui Ducis Aurelia-
 nensis partibus adhærebant, Felice-
 riensi urbi opem laturo junctis viribus ad-
 volant, ast tardo nimis consilio; eam
 enim non minus, quam urbem sancti Al-
 bini deditorem fecisse comperiunt. Ni-
 hilominus Trimollius, cum pertimesce-
 ret, ne recentes hæ Britonum copiarum
 oppidum recuperarent, eis obviam proces-
 sit, ac vigesima septima Julii die, quæ
 erat Dominica, copias suas urbi admovit.
 His Britones minime territi exercitum
 in aciem instruunt; Galli quoque hostem
 aggressuri agmen suum in tres ordines di-
 sponunt; primo præerat Adrianus Ho-
 spitalius, secundo imperabat Trimollius,
 extremam denique aciem ducebat Bodri-
 curtius Marescallus. Jam tormenta bina
 ex parte laxata multam globorum, ac
 flammæ vim non sine ingenti cæde evo-
 mebant; necdum enim Britones eam
 artem

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

artem edocti erant, qua juxta novas militaris scientiæ leges equestre agmen suos ordines cito dissolvit, pedites vero supini in terra ejusmodi tempestatem eludunt. Mox Trimollius, quamvis ætate juvenis, virili tamen robore præditus in Rivennensis Marescalli agmen irrupit, nec tamen illius ordines perfringere poterat; unde parumper in transversa hostium latera impetum facere compulsus, cum nonnisi levis armaturæ equites obfisterent, facili negotio eos disjecit, ac continuato fortitudinis cursu in mediam aciem prorupit, ubi Britones Gallorum equis vestî, nec tamen ephippiis immote insidentes, una omnes a regiis equitibus fusi, fugatique sunt, his vero haud amplius in ordines redeuntibus, pedestres copiæ subsidii inopes ferme omnes trucidatæ sunt, sex millibus Britonum desideratis: Trimollio autem integra cessit victoria, qua magis gloriosam a longa annorum serie nemo alius retulisse celebratur.

Captus est in hoc prælio Aurelianensis Dux, unacum Arausionensi Principe, qui inter media occisorum cadavera latitans mortuum se simulabat: ast a quodam sagittario cognitus, idem cum Aurelianensi fatum subiit: brevi tamen a Bellojoviensi Comitissa, cum Mariti ejus sortorem sibi connubio copulasset, libertate donata

Sæcul. XV. donatus, quin etiam ab ea Britannia
 A.C. 1488. Pro-Regis dignitate auctus est. Minus
 tamen propitiam Aureliæ Dux expertus
 est Comitissam; hæc enim tam nobilem
 captivum vindictæ suæ arbitrio relictum
 sibi gratulabatur, ac gaudio inde conce-
 pto imperare nescia, illum primo Lusig-
 nanum in Pictavia sub valida custodia de-
 duci, ac paulo post in magnam Bituri-
 censem Turrim conjici jussit, demum ve-
 ro Andegavum, ubi tum Rex agebat,
 delatum, in arce inclusum detinuit. In-
 terim Trimollius continuato victoriæ cur-
 su Dinantium, ac Maclovium opera Vi-
 ce-Comitis de Rohan occupavit; hic
 enim natione Brito, Gallorum partibus
 accesserat, ut eorum ope sua in Britan-
 niam jura efficacius prosequeretur, quem
 Ducatum sibi eo nomine deberi conten-
 debat, quod Mater sua Maria de Britan-
 nia, nec non ejusdem soror Margarita
 prima Ducis conjux, unicæ essent Fran-
 cisci I. hæredes.

§. LXXXIII.

*Fœdus concordiaë Gallum inter &
 Britannum.*

Britanniæ Dux hac rerum vicissitudine
 inter arcta deprehensus, in Angliam
 fugere animo volutabat; non deerant
 tamen, qui Duci auctores essent, fatius
 fore,

fore, Regis gratiam experiri; placuit ^{Sæcul. XV.} Duci consilium, hancque in rem Dunensem & Convenensem Comites ad Carolum Regem ablegat, eidemque literas mittit submissione plenas, atque illum supremum Dominum, se vero illius vassallum appellat. Ergo Andegavi congregiuntur, ubi etiam Rex Britannici Ducis Oratores alloquio excepit.

A.C. 488.

Haud levibus argumentis Britannicæ hæreditatis jura sibi assererat Carolus VIII.; quippe Nicolaus de Britannia Comitum Blesensis hæres Ludovico XI. sua jura cedebat. Ergo ad rem ex æquo judicandam utrinque arbitros constituere oportuit; jam frequens hac super re consultatio habebatur Andegavi in castro Vergiensi, quod Giensi Marescallo parebat. Attamen, cum rei gravitas maturiorem deposceret discussionem, magisque tranquillitatis in Britannia revocandæ necessitas urgeret, præplacuit Regi, pacem reddere sequentibus concordie legibus. I. Missos faceret Dux omnes sibi confederatos, atque exterorum societates, proin ex suo exercitu dimitteret Anglos & Navarros. II. Filias suas, absque Regis consensu, nuptui non daret, hicque articulus a Britannicæ ordinibus ratus haberetur: si qui vero eam legem perfringerent, Regi ducentorum aureorum mil-

Hist. Eccles. Tom. XXX. A a lium

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

lium multam penderent. III. Nullas exterorum copias Dux adversus Gallos in suas ditiones reciperet. IV. Partas urbes regi cederet, uti sunt, Maclovium, S. Albin oppidum, Dinantium, & Feliceriæ. V. Has urbes Ducis Filia post obitum Patris pro jure suo repeterent, eisque Rex illas, compensatis sumptibus redderet, si causa sua ac jure in eas casurus esset. VI. Concederet Dux, exigente necessitate, Gallis per suas ditiones transeundi libertatem. Hæc pacta die vigesima octava Augusti utrinque Sabolii firmata fuere.

§. LXXXIV.

Francisci II, Britannicæ Ducis obitus.

Priusquam hæc conventa effectui darentur, Britannicæ Dux rebus humanis valedixit; quippe ex equo forte dejectus Nannete, vel ut alii volunt, Cæronii die nona septembris, tædio atque calamitatibus confectus naturæ concessit. Numerabat quinquagesimum tertium ætatis suæ annum, duos menses, diesque sexdecim; regnabat autem annos omnino triginta. Corpus ejus Nannete in Ecclesia Carmelitarum terræ mandatum quiescit. Filiarum suarum curam ac tutelam Rivenarum Marescallo testamenti legi-

legibus commisit, adjunctis Convenarum Comite intimo ejus Amico, & Francisca de Dinantio Castri Briantii Principissa earum Moderatrice. Harum natu minor, nomine Isabella paulo post fatis cessit, relicta ejusdem sorore Anna paternæ successionis hærede, quæ vicinorum Principum æmulationi, atque invidiæ non minus, quam ejus Pater exponebatur; cum enim Carolus VIII. semper pristinorum jurium tenax eam divexaret, Anna pecuniis, copiis, ac fæderatorum auxiliis destituta, ægre admodum soli Regi resistendo par erat. Præterea Carolus ad impuberem Ducissam Oratores ablegabat, qui nupera pacis conventa novis additionibus gravarent; ipse quoque postulabat sibi illius tutelam committi, & arbitros constitui, qui de jure successionis in Britanniam inter se & Ducissam controverso deciderent: priusquam vero sententia pronunciaretur, ipsa Ducissæ nomine abstineret. Verum Britonibus ejusmodi conditiones respicientibus, Carolus Galliarum Rex exercitus sui Ducibus in mandatis dedit, ut aut vi aut dolo Britanniaë urbes, quotquot possent, occuparent.

æcul. XV.
A. C. 1488.

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

§. LXXXV.

*Genuenses sub Mediolanensis Ducis
imperio.*

*Foliet hist.
Gen. lib. II.*

Recruduit hoc anno inveterata dissen-
sio, ac civile bellum inter Genuen-
ses, quorum Archiepiscopus ac Guber-
nator erat Paulus Fregosus, seu Fulgo-
sius Cardinalis. Hic sua tyrannide po-
puli invidiam in se concitasse haud igna-
rus, nullum non movit lapidem, ut
saltem urbis imperium, si ipse eo desti-
tueretur, suis quoque æmulis eripere
posset. Quapropter Civibus auctor ex-
titit, ut pristinæ pacis ac quietis, qua
sub Mediolanensium dominatu potiti es-
sent, memores, denuo iisdem sese sub-
jicerent. Eo tempore Mediolanensibus
præerat Dux Joannes Galeatius, cum
autem ejusdem Patruus Ludovicus Sfor-
tia, qui ob subnigrum vultus colorem,
Maurus vulgo appellabatur, Nepotis sui
imbecillitatem in rem suam verteret, ip-
sus Ducatum pro summo imperio admi-
nistrabat, præcipue postquam Bonnam
Joannis Galeatii Matrem Ducatu expu-
lisset. Ad hunc ergo Fulgosii suos able-
gant Oratores, quos paulo post sequeba-
tur Fulgosius Pauli Filius, qui Sfortiæ
suasu Claram spuriam Galeatii Ducis so-
rorem matrimonio sibi junxerat. Ea res
vehe-

vehementer commovit Genuenses, eo-
 quod hoc affinitatis vinculo durius sub-
 frati viderentur Archiepiscopi pedibus,
 hinc seditionem in eum conflant, atque
 ad arcem fugere compulsum obsident, to-
 toque belli apparatu illum ad deditio-
 nem cogere conantur. Postmodum Ci-
 ves, quid in hoc rerum articulo agerent,
 consultatione habita, duas legationes
 mittere decernunt, alteram ad Galliarum
 Regem, qua illi urbem dedendam pro-
 mitterent, ac promptum subsidium effla-
 gitarent, alteram ad Innocentium Pa-
 pam, supplices, ut ipsum patriæ suæ, in
 qua in lucem editus esset, miseratio subi-
 ret: Cum vero ubique surdas pulsarent
 aures, arte demum, atque astu Ludovi-
 ci Sfortiæ res eo deducta est, ut a ci-
 vibus tanquam illorum Princeps agno-
 sceretur. Hic autem Augustinum Ad-
 ornium ad decennium urbis Vicarium
 constituit, quo facto Cardinalis Fulgosius
 Magistratu se abdicavit, Romamque se
 recipiens complures adhuc annos ibidem
 superstes vixit.

Sæcul. XV.
 A.C. 1488.

§. LXXXVI.

Scotorum dissidia.

Haud levioribus turbis agitatum est
 Scotiæ regnum; illius enim Proce-
 res in Regem suum Jacobum III. insur-
 gebant,

Polyd. Virg.
l. 26.
Buchanam
de reb. Scot.
lib. 12. & 13.

A a 3

Sæcul. XV.
A. C. 1488.

gebant, eique bellum inferebant, caussati, quod neglecta, atque a publicis muneribus exclusa Nobilitate homines advenas, atque ignobiles aulicis ministeriis, & honoribus præficeret, necnon rejecta in eos publica cura, ipse totus se voluptatibus ac vitiis immergeret, simulque ad tantam crudelitatem prolapsus esset, ut animum expleret illorum sanguine, quos nuperæ rebellionis auctores existisse crederet. His commoti Regi significant, ut regno se abdicaret, illudque Filio suo cederet, eoquod ipsi eum sibi Regem constituissent sexdecim annorum Adolescentem. Jacobus petitis eorum acquiescere renuit, missisque ad Carolum Franciæ, & Henricum VII. Angliæ Reges legatis rogavit, ut suppeditato auxilio rebellium audaciam compescerent, hancque suam causam ipsis etiam omnibus communem esse perpenderent, cum ex Scotiæ tranquillitate suorum quoque regnorum salus dependeret. Pariter alios decrevit oratores ad Innocentium Papam, qui Adrianum Castellensem, qui vulgo Cometanus dicebatur, in Scotiam misit.

Raynald.
hoc ann. n. 4. Ast cum ille magnis itineribus ad componendas hæc discordias in Scotiam proficisceretur, Proceres Jacobi copias aggrediuntur, Regemque in oppido Sterlino interceptum in certamen

men descendere compellunt. Accerri-Sæcul. XV:
 mum ergo utrinque initur prælium, & A. C. 1488.
 quamvis Regis exercitus, ejusque Fau-
 tores virili prorsus robore dimicarent,
 nihilominus mutata belli sorte conjurati
 regios cædunt, fugantque, ipse Rex equo
 delapsus, cum ad quamdam moletrinam
 se se recepisset, ibi cum paucis suorum
 captus ac demum die undecima Junii
 occisus est, postquam nonnisi trigesimi-
 mum quintum ætatis suæ, regni vero vige-
 simum octavum annum expleverat. Adria-
 nus biduo post a suo in Angliam adventu
 reglæ cædis nuncjum accepit; unde ad
 sua revertendi consilium cepit: Victores
 autem Scoti, indicto protinus conventu
 declarabant, quod Jacobus Rex jure in-
 terfectus esset, proin nulla iis, aut eorum
 propinquis, qui adversus eum arma sum-
 pserunt, molestia inferretur. Postea Re-
 gni successorem proclamabant Jacobum
 IV. filium ejus natu majorem, adolescen-
 tem, ut fertur, sexdecim circiter annos
 natum, qui Parentis sui damno edoctus,
 Nobiles colere studuit, ac tanta mode-
 ratione & prudentia usus est, ut brevi
 pacem, perfectamque tranquillitatem re-
 duceret.

Sæcul. XV.
A. C. 1488.

§. LXXXVII.

Calatravensis Magisterii administratio Ferdinando a Pontifice concessa.

Marian. hist.
Hisp. l. 25.
c. 17.
Surita An-
nal. c. 81.

Anno millesimo quadringentesimo octogesimo sexto, Magno Ordinis militaris Calatravæ Magistro fati functo, Equites de novo Successore deliberabant; verum inopinato Ferdinandus atque Isabella eisdem exhibent Innocentii VIII. diploma, quo summus Pontifex ad Magisterium, quod vacabat, nominandi jus sibi reservabat, illiusque administrationem Ferdinando Regi ad dies vitæ indulgebat; cum enim idem Rex, ejusque Conjux lapsu temporis Pontifici exposuissent, quod ferme immensas fecissent expensas ob bellum adversus Mauros susceptum, supremi vero Ordinum militarium Magistri ex Regis ditionibus amplissimos proventus possiderent, & quilibet eorum plusquam centena aureorum millia perciperet, ac insuper Proceres pro aucupandis hisce dignitatibus ad illicitas artes recurrerent, indeque ingentes tumultus ac bella civilia exorirentur, hinc omnibus hisce mature perpensis summus Pontifex Regis precibus annuit, Ordinumque militarium Calatravæ, S. Jacobi, & Alcantaræ supremi Magistra-

gistratus honorem opesque perpetuo
 jure Hispaniæ Regibus contulit: Plena
 tamen eorum possessio non nisi Anno mil-
 lesimo quingentesimo adhibitis omnibus
 solemnitatibus stabilita est.

Secul. XV.
 A. C. 1488.

§. LXXXVIII.

*Bellum adversus Mauros a Ferdinando
 continuatum.*

Nec inanis erat Ferdinandi obtentus;
 quippe indefesso Religionis ardore
 bellum contra Mauros urgebat. Hoc
 etiam anno Orientis plagas longe vali-
 diori, quam hucusque fecit, exercitu in-
 vasit, ac primo Bastam, seu Bacam
 munitissimum totius Granatensis regni
 oppidum cinxit, demumque post diutur-
 nos obsidionis labores expugnavit. Hu-
 jus urbis jactura territus Juvenis Regis
 Patruus cum Ferdinando atque Isabella
 concordiam inire animo constituit, mis-
 sisque ad eos Legatis Almeriam, Guadi-
 cem, ceterasque omnes urbes imperio
 suo subjectas obtulit, unice deposcens, ut
 de annua pensione suæ dignitatis, qua a-
 pud Mauros fruebatur, eminentiæ con-
 grua sibi provisum esset. Annuit petito
 Ferdinandus: Muleyus vero omnes sibi
 proprias urbes eidem integra fide cessit.
 Hic etiam aliquo post tempore a Rege
 efflagitabat, ut sibi integrum esset, cum

Marian. ib.
 Surita An-
 nal. l. 20. c.
 65. & 66.

A a 5 omni-

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

omnibus thesauris, suisque subditis, qui eum comitari vellent, in Africam secedere; id quoque illi datum est, deprecante pro eo Isabella Regina, illud ipsum quoque suadente magno Consalvo; igitur Maurorum Rex aliquot post diebus excessit, in Hispaniam nunquam reversurus: abeuntem comitabantur tria aut quatuor ferme millia Maurorum, qui vel opulentia, vel inter Proceres nobilitate generis, ac dignitate ceteris prævalebant. Nihil igitur ultra Ferdinandi victoriis deerat, quam Granata, ac nonnullæ aliæ minoris nominis vicinæ urbes; quas tamen omnes succedentibus annis armis suis subjecit.

§. LXXXIX.

Sicilia a Turcis in cassum invasa.

Surita l. cit.
c. 79.
Bosi. part. 2.
lib. 14.
Sabellic.
Enn. 10. l. 8.

Ingens summi Pontificis gaudium ob præclaros Ferdinandi triumphos turbare videbantur hostilia Bajazethis molimina adversus Siciliam: Novum tamen lætitiæ argumentum Innocentio suppeditabat felix, faustusque nuncius, quo Sultanum re infecta ex Insula recessisse compererat; inde enim summus Pontifex anxius exirebatur curis, quibus ob formidandam Turcarum bellicum apparatus cruciabatur. Porro idem Bajazethes in Ciliciam cum exercitu centum milli-

millibus, & amplius valido irrapit, nec ^{Sæcul. XV;}
 tamen prosperum magis successum ha- A. C. 1488.
 buit; quippe eodem, quo Alexander ma-
 gus cum Dario conflixerat, loco Si-
 num Issicum inter & Amanum montem,
 qui Syriam a Cilicia separat, cruentam
 non minus ac pertinacem pugnam con-
 seruit. Nec minus infelix fortuna affli-
 xit Bajazethis classem, quæ ad de-
 vastandam Syriæ oram vela fecerat; hæc
 enim procellis, ventisque jactata, partim
 scopulis allisa, partim fluctibus submersa
 periit. De tantis adversæ fortunæ casi-
 bus Petrus Aluffonius Magnus Rhodio-
 rum Magister literis quarta Septembris
 die datis, summum Pontificem certio-
 rem fecit, simulque significavit, Bajaze-
 them Ægypti Sultano bellum nunciasse,
 eoquod hic Zizimum protegeret, postea
 subjunxit Aluffonius, Rhodum advenis-
 se non minus Bajazethis quam Sultani
 Oratores, eosque amplissima quæque pol-
 licitos esse, dummodo Equites aut hujus
 aut illius partes tuendas suscipere ve-
 lint, illis vero ab Equitibus in responsis da-
 tum, quod Ordinis Magister neutri parti
 favere decrevisset, & quidem eo fine, ut
 hoc pacto mutuæ inter hosce Barbaros
 discordiæ magis magisque auferentur.

§. XC.

Sæcul. XV.
A.C. 1488.

§. XC.

*Rex Hungariæ per suos Oratores
Zizimum sibi tradi a Rhodiis
postulans.*

*Bosio l. cit. in
hist. Rhod.*

Die decima evoluti Mensis Junii Hungariæ Rex Oratorem decrevit Petrum Rhetassium suum a secretis Ministrum, eumque amplissimis instruxit mandatis, quibus ab Albusonio peteret, ut Zizimus Matthiæ Regi traderetur, eoquod in ejus favorem Bajazethi bellum indicere, validoque exercitu illum in Europa adoriri pararet, dum interea eundem in Asia Sultanus Ægypti invaderet: hinc spem victoriæ haud dubiæ Rex faciebat, præsertim cum plures Turcarum Proceres Bajazethis imperium pertæsi sollicitè occasionem quærerent, quâ Zizimum Turcico solio restituere possent. Ea res in consilium adducebatur, & forte Rhodii Equites Matthiæ petitis annuissent, nisi summus Pontifex jam dudum ab Albusonio Ordinis Magistro instanter petiisset, ut Zizimus eidem redderetur; id tamen Papa nonnisi anno sequenti a Magistro obtinuit.

Interea Innocentius Christianos Principes ad sacrum in Turcas bellum strenue suscipiendum immoto studio accendit, atque ad alliciendos Anglos sacram militiam

militiam indixit; dedit præterea negotium Apostolico Hungariæ Internuncio, ut Bohemos, Hungaros, Polonos, & Germanos ad sacram expeditionem concitaret. Verum tam fervidæ Pontificis hortationes omni caruere effectu, nec ulatenus Principum animos affecerunt; cum illi aliunde bellis impliciti essent, quæ privatis eorum commodis magis consona fore credebant.

secul. XV.
A.C. 1488.

§. XCI.

Joannes Episcopus Varadinensis injuste de hæresi accusatus.

Cum in Hungaria Joannes Episcopus *Bonfin. dec. 4* Varadinensis, quod Huffitis in Bohe- *c. 10.* mia plurimum faveret, apud Pontificem in crimen hæresis vocatus esset, ideo Innocentius Legato suo datis literis præcepit, ut de scelere huic Præsuli imposito inquireret. Pontificis epistola data est Romæ die vigesima sexta Augusti. Legatus demandata sibi provincia functus, sedula inquisitione facta comperit, non nisi meras calumnias in Joannem ab invidis temere sparsas fuisse; unde de Præsulis innocentia Pontificem certiore reddidit, ac illius probitatem, & merita plurimum commendavit. Joannes, quamvis Matthiæ Regi apprime carus, ejusque beneficentia plurimum auctus, ac

ac

Sæcul. XV. ac præcipuis Regni dignitatibus decoratus esset, nihilominus nuncium rebus mortalibus mittere, ac solitariam vitam agere decrevit, quocirca a Romano Pontifice facultatem petiit, ut se Episcopatu abdicare posset; Assensit Episcopi votis Innocentius, concessitque, ut cuidam religiosæ familiæ sese addicere valeret. Obstitit tamen Matthias Rex, cum tanti Viri opera carere nollet: unde Episcopus a pio consilio retardatus, non nisi post Matthiæ obitum, & Uladislauum Hungarica corona redimitum sua desideria ad exitum deducere potuit, demumque Olomutii S. Francisci institutum amplexus est.

§. XCII.

Hieronymus Riarius a conjuratis trucidatus.

Sabell. Enn. Interea Hieronymus Riarius Forolivi, ac Fori Corneli Comes, cujus sub Pontificatu Sixti IV. frequens mentio occurrebat, vitiis ac crudelitatibus suis sese omnibus exosum reddere pergebat; quapropter ejus subditi illius Tyrannidem pertæsi seditione conflata in ejusdem perniciem tam implacabili odio conjurabant, ut die septima Mensis Aprilis trucidatus irati populi, cujus furorem sibimetipsi accersiverat, victima caderet. Equidem

Sæcul. XV.
A. C. 1488.

quidem ad primos seditionis rumores
 haud parum expavescebat Pontifex, bre-
 vi tamen metu liberatus, dum Foroli-
 vienses Riario vix mortuo, protinus de-
 bitam submissionem professi, ad Sedis A-
 postolicæ obsequium redibant, necnon
 Pontificis opem implorabant. Hos cer-
 te pristinæ restitisset libertati Inno-
 centius, nisi Catharina Hieronymi vidua, ac
 Galeatii Sfortiæ filia artibus suis Mari-
 ti ditiones recuperasset; cum enim spon-
 deret, quod arcem Foroliviensem, si eam
 adire permetteretur, dedere velit, simul-
 ac ipsam ingressa erat, adeo acri bello
 civili urbem vexabat, ut Mediolanen-
 sium sulca auxiliis, denuo cives ad susci-
 piendas imperii sui leges compelleret;
 demum liberos suos sibi restitui postula-
 vit, eoque rem deduxit, ut de Pontificis
 Ducibus, qui Forolivienibus auxilium
 laturi advolabant, supplicium sumeret,
 quam injuriam Pontifex dissimulavit,
 ne se cum Mediolanensibus bello impli-
 caret. Aliquo post tempore Galeottus
 Malatesta Faventiæ Gubernator pari fa-
 to ac Hieronymus involutus, in suo cu-
 biculo secunda Junii die ex insidiis oc-
 cisus est, cum vero Joannes Bentivolius
 Bononiensium Gubernator Viduæ opem
 laturus accurrisset, ipse quoque vitæ suæ
 jacturam fecisset, nisi Laurentii Medi-
 ce

cei

Sæcul. XV. cei ope a Faventinorum furore, qui e-
 A.C. 1488. jus mortem exoptabant, ereptus fuisset.

§. XCIII.

*Abusus in Anglia occasione Asylo-
 rum exorti.*

Cum ex frequentia impunitatum, quæ
 in Anglia perfugii locis concedeban-
 tur, manifesti exorirentur abusus, eos
 diutius ac dissimulanter ferre periculosum
 videbatur. Quippe promiscue omnes
 cujuscunque criminis rei dummodo ad
 sacri templi tutelam confugissent, Judi-
 cum auctoritatem eludebant: Unde sin-
 gulis ferme diebus rebelles, seditiosi, ho-
 mines ex omni scelerum colluvie nati,
 aut ære alieno plurimum gravati ad aras
 confugere conspiciebantur, qui criminum
 suorum impunitatem in hisce locis Deo
 sacratis, certumque perfugium adepti
 sunt, contra ipsas Dei leges, ac juris
 præcepta ab ipsa divina justitia primitus
 stabilita. Hæc igitur adeo expedita
 impunitatis consequendæ facilitas tan-
 dem degenerabat in maximam gravissi-
 ma etiam scelera patrandi illecebram, a-
 deo, ut nec Regum Majestas imo ne-
 quidem Religionis Sanctitas ab atrocissi-
 mis insultibus satis tuta esset. Tanto
 igitur malo, ut Henricus VII. Angliæ
 Rex opportuno obviaret remedio, nil in-
 tenta-

tentatum reliquit; Cum vero de juribus Sæcul. XV.
 Ecclesiæ Sedis Apostolicæ auctoritate A.C. 1488.
 confirmatis ageretur, Rex hanc causam
 ad ipsum Pontificem referre constituit,
 hancque in rem tempore alias non con-
 sueto Oratorem Romam ablegavit, cui
 tamen, ne Angliæ Clerus rem edoctus
 obluſtaretur, genuinam legationis suæ
 causam non aperuit, hoc duntaxat usus
 obtentu, ut summum Pontificem certio-
 rem redderet non solum de Filio recens
 nato, qui Walliæ Princeps nominatus Bacon. in
 erat, sed etiam de victoria adversus re- hist. Henric.
 belles reportata, nec non de belli appa- VII.
 ratu, quo Gallos impedire niteretur, ne
 totam sibi Britanniam subjicerent, cum
 non infimam illius partem jamjam Duci
 suo eripuissent. His instructus Orator
 ex Anglia proficiscitur, Romamque ve-
 nit, amplioris mandati ignarus; jubeba-
 tur enim literas, quibus asylorum caus-
 sa ibidem pertractanda continebatur,
 tunc primum aperire, cum Pontificem
 secreto alloquendi copia ei data fuisset.
 Quapropter dum publice audiebatur,
 summo Pontifici nonnisi tres articulos
 mox laudatos exposuit, in privato tamen
 colloquio regias obtulit literas, in quibus
 Henricus magna orationum vi Asylo-
 rum abusus descripsit: Num vero ejus-
 modi perfugii loca penitus aboleri petie-
 rit, ignoratur, id certum tamen est, sal-
Hist. Eccles. Tom. XXX. B b tem

Sæcul. XV. tem immoderata asyloꝝ privilegia,
 A C. 1488. quæ jamjam invalescebant, ad Regis
 preces fuisse revocata; exstat enim hanc
 in rem Pontificis Bulla Regi inscripta,
 quæ sequentes complectitur articulos.

§. XCIV.

*Bulla Pontificis de restringendis asyloꝝ
 privilegiis.*

I. Quicumque ex asyli loco, ad quem
 confugerunt, ad perpetranda no-
 va crimina vel ad prosequendum illud,
 propter quod ad Ecclesiæ præsidium ac-
 currerunt, inde exirent, non amplius re-
 cipiantur, ac in perpetuam poenam asyli
 beneficio priventur; eoquod indignum
 esset, ut loci sanctitas criminibus patro-
 cinium præbeat. II. Ære alieno grava-
 ti, ut suorum creditorum exactiones
 declinent, ad Templi tutelam confugien-
 tes comprehendi, ac ordinariis justitiæ
 poenis affici possunt, cum Ecclesia frau-
 des fovere, aut damni reparatione, quæ
 juste exigi potest, quemquam spoliare
 nullatenus intendat. III. Læsæ Majes-
 tatis reus, atque in asylum receptus, in-
 de extrahi non poterit, Regi tamen in-
 tegrum erit, ut talis diu noctuque vigili
 oculo custodiatur, imo poterit etiam ju-
 bere ac impedire, ne contra ejus obse-
 quium verbis vel factis peccetur; non
 enim

Sæcul. XV.
A C. 1488.

enim æquitati consonum est, quod gratiæ a Principibus concessæ in eorum præjudiciū vertantur, vel publicæ pacis turbatores, ac scelera contra Principem, aut statum commissa impunitate gaudeant. Hæc Pontificis Bulla, quæ nonnisi hosce tres articulos complectebatur, promulgata, atque integra effectui data est: quamvis vero Clerus sese eidem opponere tentaret, nihilominus tamen Henricus, cujus potentia jussis suis efficaciter suffragabatur, eo rem deduxit, ut hæc Constitutio continuato usu sensim invalesceret.

§. XCV.

Nonnulli abusus ab Universitate Parisiensi sublati.

Prava a scholaribus Parisiensis Universitatis consuetudo inducebatur, quæ festivos dies S. Martini, S. Catharinæ, & S. Nicolai, nec non Nationum & Collegiorum solemnia, sicut & SS. trium Regum festivitatem variis delitiis profanare solebant, simulque Musicos atque Histriones, qui choreas agerent, aut carmina penitus profana canerent, convocabant. Igitur Parisina Facultas ejusmodi ludos deinceps edito decreto fieri prohibuit, ac tantummodo permisit festum ac solemnitatem trium Regum, sub hac ta-

*Hist. Uni-
vers. Paris.
tom. I. p. 782.
Argentre ib.
coll. jud. to. I.
p. 323.*

Sæcul. XV.
A C. 1489.

men moderatione, ut chorearum lætitia duntaxat in Vigilia hujus festi, & post diem Epiphaniæ post Vesperas, nihil vero ante hoc tempus concedatur, ut divino Servizio plenius ac devotius intendatur. In præfato autem festo, modo prius dicto, scilicet sero in Vigilia, & in die post Vesperas unus solummodo Minus, vel ad summum duo permittantur. Denique debitæ poenæ decernebantur adversus illos Scholares, qui prædictam legem transgredi præsumerent.

§. XCVI.

Ferdinandus Neapolis Rex a Papa anathemate percussus.

*Surita Ann.
lib 20. c. 82.
Vialard. in
vit. Innoc.
VIII.
Bzov. hoc
ann. 1489.*

Cum Ferdinandus Rex Neapolitanus semper contumax, atque Apostolicæ Sedi rebellis esset, ac insuper vestigal jure beneficiario Ecclesiæ debitum pendere detrectaret, illum summus Pontifex die festo SS. Petri & Pauli post solemnia sacra in Ecclesia Vaticana publico anathemate percussit, ac Regno Neapolitano privatum declaravit, eoquod multorum criminum se reum indies exhiberet, ipsosque Principes adversus Jesu Christi Vicarium sollicitaret. (*) In prima

(*) Non modo ob denegatum vestigal anathemate

prima hac excommunicationis Bulla Sæcul. XV.
 Pontifex Regi bimestre, intra quod resi- A.C. 1489.
 pisceret, indulgit; ast cum nihilo melior
 factus esset, Papa rursus ad diem unde-
 cimam Septembris in conventu omnium
 Cardinalium, Legatorum, ipsiusque An-
 tonii Episcopi Alexandrini, qui Ferdi-
 nandi Orator erat, illum fidelium com-
 munionem exclusit, exutum Neapolis Re-
 gno pronunciavit, bellumque sacrum ad-
 versus eum indixit, & ad id gerendum
 Carolum VIII. Galliarum Regem invita-
 vit, constituto interim a Pontifice copia-
 rum suarum Ductore Nicolao ab Ursinis.
 Antonius vero nomine Ferdinandi Re-
 gis sui ab hac secunda excommunicatio-
 ne provocabat ad futurum Concilium;
 unde Rex in sua contumacia solidum
 biennium perstitit, quousque expeditio-
 nem Caroli Regis veritus, ad obsequium
 Sedis Apostolicæ reverteretur; noverat
 enim illum ab Innocentio, ut ad vindi-
 canda

*thematē notatus est Ferdinandus, sed potissi-
 mum ob immanem Romanorum Procerum cœ-
 dem, ob diras Aquilanorum vexationes, & ut
 Vialardus a Continuatore laudatus narrat, ob
 suppetias, quas clam Mauris Granatensibus tu-
 lerat, aliisque crimina, quibus pertinaciter in-
 darebat, Ecclesiasticam censuram sibi accer-
 sivit.*

Bb 3

Sæcul XV. A. C. 1489. canda sua in Regnum Neapolitanum jurâ protinus in Italiam contenderet, evocatum fuisse, prout etiam illum subsequentibus annis Neapolim venisse perspiciemus.

§. XCVII.

Sixti IV. privilegia Ferdinando & Isabellæ concessa ab Innocentio confirmata.

*Bullar.
Const. 46.
p. 39.*

Cum interea summus Pontifex rebellem Ferdinandum Neapolis Regem diris devovisset, Ferdinandum Aragoniæ Regem, ejusque conjugem Isabellam paternis cumulavit beneficiis, eo vel maxime, ut illos ad prosequendum adversus Mauros sacrum bellum accenderet. Exstat Bulla hoc anno die nona Octobris ab Innocentio ad hosce Principes data, qua Sixti IV. privilegia confirmavit, contulitque Ferdinando facultatem, ut ex Castellæ & Legionis regno subsidia colligeret, quibus belli adversus Mauros suscepti expensas sustinere posset. Præterea Pontifex amplissimas obtulit indulgentias omnibus & singulis, qui vel suis bonis, vel industria ad sacram hanc expeditionem concurrerent, quamcunque demum artem calerent; easdem gratias ad regnum quoque Navarræ extendit, ac prolixè in enarrandis victoriis

riis a Ferdinando contra Mauros, reportatis Regul. XV.
A. C. 1489.
excurrit; denique hortatur Regem, ut
idem sanctum propositum ad felicem exitum
plene perducere velit. *Ultimo Papa
ajebat, se considerare in Domino, tandem
Regem & Reginam prosperari, ac Christi
cultores de hujusmodi spurcissimis Saracenis,
prout jam optima principia indicant, trium-
phaturos.* Porro idem Pontifex nego-
tium dedit Abulensi & Legionensi Epis-
copo, ut vel ipsimet ex fidelium stipe pecu-
niam in expeditionis sumptus expenden-
dam cum maxima integritate collige-
rent, simulque constituerent quæstores,
& ab illis de acceptis rationes repe-
rent; demum vero eos, qui in alienos u-
sus collectas pecunias converterent, cen-
suris perstringere possent.

§. XCVIII.

*Validus exercitus a Ferdinando contra
Mauros conscriptus.*

Hujus Bullæ beneficio Ferdinandus u-
tiliter sancteque usus, ex receptis fi-
delium Eleemosynis validum conscripsit
exercitum; quippe delectu habito duo-
decim equitum, & quinquaginta peditum
millia signo Crucis insignita recense-
bat. Nec apparatus magnitudinem bel-
li exitus fefellit, nam plurimas urbes suo
subjugavit imperio, animumque adjecit

B b 4 ad

Sæcul. XV.

A.C. 1489.

ad Granatensem civitatem, quam per obfirmatam obsidionis violentiam tandem expugnare constituit, si juvenis Rex spontaneam illius deditioem recusaret. Hanc ob rem Ferdinandus, misso Tendilla Comite, Regi Mauro exponi fecit, quod Rex Catholicus nuperi pacti leges integra fide adimpleffet, Almeriam, Bastam, & Guidixium urbes expugnasset, necnon compulisset ejus Patruum, ut e regno Granatensi in Africam secederet, proin æquitati consonum esset, ut ipse vicissim præfati pacti promissis staret, ac Granatensem urbem Ferdinando redderet; si Regis petito annueret, subjunxit legatus, Ferdinandum ei polliceri, quod quater decies centena milia Hispanicorum nummum (*) in pensionem annuam, idem dare, ac etiam Fandaxium cum omnibus adjacentibus pagis pro sede ac domicilio donare, eorumque proventus, unde vitam sustentaret, cedere velit. Rex adolescens primo ad acceptandas Ferdinandi condiciones propensum exhibebat animum; ast suorum Procerum metu absterritus, Ferdinandum ambiguo responso distinuit; nec tamen

(*) In eorum idiomate vocatur Maravedis, quæ est Moneta cuprea, & alicujus Franci quinquagesimam quintam partem in suo valore æquatur.

tamen vanus erat Regis timor; Optima-
 tes enim juveni, si urbem, regni sui ca-
 put, Hispano traderet, libertatis, ipsius-
 que vitæ jacturam comminati sunt; in-
 terim Ferdinandus, postquam omnia in-
 cassum experiebatur, aperto bello, toto-
 que armorum apparatu Granatam obfi-
 dere decrevit.

Sæcul. XV.
 A.C. 1489.

§. XCIX.

*Reconciliatio inter Sueciæ Reginam
 & Stenonem a Pontifice
 tentata.*

Sub idem ferme tempus ingens diffi-
 dium de dominio arcis munitissimæ,
 cui nomen *Orobra*, inter Dorotheam Sue-
 ciæ ac Norvegiæ Reginam, & inter Ste-
 nonem Sture horum Regnorum Guber-
 natorem recruduit. Hæc erat vidua
 Christierni I. Sueciæ Regis, qui die vi-
 gesima secunda Maji Anno millesimo
 quadringentesimo octogesimo primo fa-
 tis functus est. Itaque summus Pontifex
 ut horum animos conciliaret, die sexta
 Julii edidit Bullam Lundensi & Upsalen-
 si Archiepiscopis, necnon Roschildensi &
 Strengenensi Præsulibus inscriptam, qui-
 bus injunxit, ut ad dirimendam hanc li-
 tem suam impenderent operam: Cum
 vero eventus horum conatibus ablusisset,
 tota causa ad Sedem Apostolicam de-

B b 5 voluta.

Sæcul. XV.
A.C. 1489

voluta, atque in favorem Reginae decisa fuit, dato insuper præfatis Episcopis negotio, ut reluctantem forte Stenonem censuris etiam perstringerent.

§. C.

Parisiensis Parlamenti appellatio ob decimas a Clero petitas.

*Jalygni hist.
Car. VIII.*

Hoc item anno adversus legem de decimis Clero Gallicano imponendis provocabat Parisiense Parlamentum. Hi, qui eas exigere moliebantur, allegabant, quod Flandriæ ac Britanniaë bello ærarium penitus exhaustum, & absque ejusmodi subsidio inglorie ab armis desistendum foret. Ea res nec Clero nec Parlamento probabatur; unde Vaquerius supremus Curiaë Præses unacum suis Consiliariis Regi exponebat; ejusmodi decimas exigendi facultatem a Pontifice haud unquam concedi, quin magna illarum portio in ejusdem emolumentum cederet, proin harum exactionem nullatenus Regno proficuum fore, præsertim cum in illis colligendis tot sumptus impendendi essent, ut hi facile collectam absorberent pecuniam, aliunde etiam in ejusmodi præstationibus plurimæ committerentur fraudes, ac denique populus a Rege tam acerbis pecuniarum exactionibus alias premeretur, ut accedente decimarum onere

nere penitus exhauriretur; præterea Clericis, cum suorum beneficiorum redditus ægre admodum, & nonnisi post longas moras perciperent, novum hoc onus nimis graviter accideret, si insuper eis decimæ imponerentur, tandem his verbis sermonem suum conclusit Præses: Senatus æquitatis legibus obstringitur, ut, si forte Clerici de ejusmodi oneribus ad illum querelas deferant, eos audiat, eisque justitiam administret. Adeo prævalere hæc rationum momenta, ut hac causa penitus neglecta, Clerus ab hisce molestiis omnino exemptus permaneret.

Sæcul. XV.
A. C. 1489.

§. Cl.

Zizimus a multis Principibus expetitus.

Affiduis juxta ac fervidis precibus Innocentius Papa supremum Rhodi Magistrum urgebat, ut Zizimum Bajazethis Turcarum Imperatoris fratrem Romam perduceret. Degebat is interim Burgonovii in ædibus Ordinis Teutonici ad fines Pictavii ac Marchiæ, ab Equitibus Rhodiis perhonorifice custoditus: Eundem quoque infelicem Principem, ut ad suas ditiones pertraherent, Hungariæ, & utriusque Siciliæ Reges nil inausum, intentatumque relinquebant. Haud segniore studio Ægypti Sultanus Zizimum sibi

Addit. ad
Cincon. in
Innoc. VIII.

sibi

Sæcul. XV.
A C. 1489
sibi concedi efflagitabat, quem copiis suis adversus Bajazethem præficere meditabatur. Verum magnus Rhodiorum Magister neutri horum Zizimum tradendum statuit, ratus, potiori nomine summi Pontificis voto cedendum esse; quapropter Carolum VIII. datis literis rogabat, ut ei Zizimum ex Galliis, ubi tum agebat, evocandi facultatem concederet. Ipse etiam Pontifex Regi, ut consensu suo accederet, legatione decreta supplicabat. Jamjam Carolus in eo erat, ut Zizimum in Italiam transferri permetteret; ast ecce! adveniebat Legatus a Bajazethe missus, qui Zizimum in Galliis retineri, nec aliis Principibus tradi petebat.

§. CII.

Bajazethis legatio ad Galliarum Regem in causa Zizimi.

*Sac. Bosius
Hist. Rhod.
tom. 2. l. 14.
Faligny
hist. Carol.
VIII.*

Bajazethis Oratorem comitabatur alius Regis Neapolitani Legatus, qui Turcarum Imperatoris nomine Carolo omnes sacras obtulit reliquias, quas Mahometes Constantinopoli, atque in aliis Europæ & Asiæ urbibus reperisset; insuper pollicebatur, redditurum se omnes civitates Christianis ereptas, necnon omnem navaturum operam, ut Terram sanctam ac Regnum Jerosolymitanum, ex Ægypti Sultani manibus, in cujus potestate

state erat, eriperet, ac denique præter hæc oblata spondebat, se ingentem pecuniam vim pro alendo Fratrem suo quatuordecim annis suppeditaturum. Postremo legatus subjunxit, Bajazethem vehementer metuere, ne Zizimus summo Pontifici, aut Matthiæ Hungariæ Regi, vel Ægypti Sultano, qui omnes eum sibi consignari impense efflagitabant, traderetur. Equidem cum Zizimus adveniente Bajazethis Legato, adhucdum in Galliis existeret, integrum fuisset Regi, illum penes se detinere, idque, ut faceret, complures Carolo auctores erant; at Rex, inquit Jalinius, utpote Christianissimus, & filius obediens satius duxit, fidem Pontifici datam exsolvere, ipsos vero Oratores Mahometanum, necnon & Neapolitanum benevolentiam signis ac muneribus auctos dimittere. Itaque Rex Zizimum Nunciis Pontificiis concessit, his tamen conditionibus, ut illum Romanam, nec in aliam quamcunque regionem deducerent, semperque illum Equites Rhodii custodirent, nec de eo ullatenus, inscio Rege, disponerent, addita multa decem millium librarum auri.

Sæcul. XV.
A.C. 1489.

§. CIII.

*Zizimus Nunciis Papalibus traditus,
Romamque delatus.*

Jam sextusolvebatur annus, quo Zizimus in Francia degens, privatæ ac obscuræ vitæ tædio absumebatur. Nunc vero per Equitem Planchefortium electum Ordinis Marefcallum, & magnum Alvernæ Priorem, cui id muneris datum erat, in Italiam delatus fuit, ac die sexta Martii Anno millesimo quadringentesimo octogesimo nono in portu Civitatis Veteris appulsus est. Hunc Leonardus Cibo, qui Pontifici sanguine junctus erat, perhonorifice excepit, ipsamque arcem & urbem, quæ Zizimo incolenda decernebatur, Blanchefortio tradidit. Paulopost Cardinalis Andegavensis, & Franciscus Cibo Princeps Innocentii jussu ad duodecimum ab urbe lapidem Zizimo obviam processere, ac recta Romam, ubi die decima tertia ejusdem mensis advenit, deduxerunt. Zizimus urbem ingenti pompa ingressus, paucis ex post diebus summo Pontifici in Senatu publico oblatus est ab Oratore Regis Francorum, & Rhodio Alvernæ Priore. Admonebatur ab eo, qui tum sacris ritibus præerat, ut reverentiam Sanctitati suæ exhibens ejusdem pedes deoscularetur; ast

ast ille, si qua fides Historicis quibusdam, ac inter eos Matthæo Boffio Veronensi, qui rei interfuit, nullo modo adduci potuit, ut ante Pontificem in throno sedentem genuflecteret, aut pedes ejus oscularetur. Nihilominus Spondanus testatur, quod quidem osculum dedisset, sed tamen cum indignatione pauca per Interpretem verba locutus esset; quamvis ceteroquin summi Pontificis Majestatem summopere admiraretur, a quo etiam perbenigne habitus, ad locum habitationis suæ, quam in Vaticano habuit, dimissus est. Ceterum Principi isti tum circiter quadraginta annos nato erat facies aspectu ferox ac truculenta, nasus aquilinus, pectus vastum & prominens, ipsiusque statura mediocrem longe excedebat.

§. CIV.

Magnus Rhodiorum Magister in Cardinalem nominatus.

Altera post hæc solemnia die decima quarta mensis Martii summus Pontifex supremum Rhodiorum Magistrum S. R. E. Cardinalem Diaconum tit. S. Adriani, atque generalem in Asia sedis Apostolicæ Legatum creavit, solis ipsius Magistri meritis incitatus; quippe non modo Zizimum Romam deduxit, sed etiam Egypti Sultanum, ut præstito Pontifici

Secul. XV.
A.C. 1489.

Matth. Boff.
epist 30.

Raynal. ad
hunc ann n. 2.
Spond. ibid.
n. 2.

Ciaron. &
Onuph. in
Innoc. VIII.

obse-

Sæcul. XV.
A.C. 1489.

Bosius tom.
2. 1. 15.

obsequio Principum Christianorum feederi accederet, permovit. Idem Cardinalitiae quidem dignitatis galero, nonnisi tamen die vigesima nona Junii in festivitate SS. Apostolorum Petri & Pauli decoratus est. Præterea Innocentius in Patrum Senatu Bullam edidit, a cunctis Cardinalibus ibidem congregatis subscriptam, qua ad quodcunque Ordinis Teutonici Beneficium, etsi in Curia Romana vacaret, nominandi jus in Magistrum devolvit, eadem Constitutione declarans, quod cuncta Ordinis beneficia antehac jure fiduciario possessa deinceps liberæ Magistri supremi dispositioni relicta haberentur, nec ullo pacto inter Beneficia Pontifici reservata, aut unquam reservanda comprehenderentur. Insuper eidem Magistro concessit potestatem, ut arbitrato suo ordinum Militarium S. Sepulchri, & S. Lazari beneficia administraret, atque proventus perciperet: dein Papa eosdem Ordines militares Religioni S. Joannis Hierosolymitani aggregavit. Hæc Bulla data est Romæ die vigesima octava Martii. Idem ipse Magister Cardinalis reddita pace nil intentatum reliquit, ut Equestrem suam Religionem pristino splendore restitueret; quapropter dirutas Ecclesias restauravit, ac complura in variis Insulæ Rhodi locis sacella erexit, dotavitque.

§. CV.

§. CV.

Sæcul. XV.
A.C. 1484

*Cardinales ab Innocentio VIII.
creati.*

Magno Rhodiorum Magistro Innocentius Papa adhuc alios septem adjunxit ejusdem Cardinalitæ dignitatis socios. Hos inter primus erat ad Caroli VIII. Regis preces nominatus Andreas Espinejus Brito, Archiepiscopus Burdegalensis, postea Lugdunensis, Abbas S. Crucis Burdegalæ, & Prior. S. Martini de Campis Parisiis, Cardinalis Presbyter tit. SS. Silvestri & Martini ad montes. Alter fuit Laurentius Cibo natione Genuensis, summi Pontificis Nepos, Archiepiscopus Beneventanus, Cardinalis Presbyter tit. S. Marci & Episcopus Albanensis, & Prænestinus. III. Ardicanus de la Porta Novarriensis, Episcopus Aleriensis Presbyter Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli. IV. Antonius Pallavicinus patria Genuensis, Auriensis Episcopus, Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasie, ac demum S. Praxedis, & Prænestinus Episcopus. V. Maphæus Gerardus Venetus, supremus totius Camaldulensium Ordinis Præpositus, Patriarcha Venetus, ac Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei & Achillei. VI. Joannes de Medicis Florentinus, Cardinalis Diaconus tit.

*Aubrey hist.
Card tom.
3. Onuphr.
in Innoc.
VIII.
Bosius l. II.*

Hist. Eccles. Tom. XXX. C c S.

Sæcul. XV. S. Mariæ in Dominica, qui postea supremum Pontificatus apicem conscendens
A.C. 1489.

Leo decimus nominatus est. Hic ex Medicæorum familia primus erat Cardinalium Collegio adscriptus, cum nonnisi decimum quartum annum ageret; ea vero ætate purpura donatus fuisse dicitur, eoquod Pater ejus filiam suam Magdalenam de Medicis in matrimonium dedisset Laurentio Cibo Pontificis filio, ante Clericalem statum suscepto. Ultimus tandem erat Fridericus Sanseverinas Mediolani natus, Viennensis Archiepiscopus Cardinalis Diaconus S. Theodori. Si Raphaeli Volaterrano fides habenda, hæc Cardinalium electio facta est contra fidem in conclavi datam, in quo Pontifex electus promisit, se in creandis Cardinalibus viginti duorum numerum (*) haud excess-

Raph. Volat. comm. lib. 22.

(*) Articulus capitulorum de numero Cardinalium ita sonat: *Nunquam excedet numerum viginti quatuor Cardinalium.* cum ergo Innocentio Anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo quarto in Papam electo nonnisi viginti quinque Cardinales essent, qui conclave ingressi sunt, ex his vero octo usque ad annum Christi millesimum quadringentesimum octogesium nonum e vivis excesserint, nimirum Philibertus Burgundus, Stephanus Nardinus, Joannes Moles Hispanus, Petrus Folca-

excessurum. Verum non eadem facilitate ea, quæ aliquis ut simplex Cardinalis liberius promittit, ad summum Pontificatum evectus exequi valet.

Sæcul XV.
A C. 1489.

§. CVI.

Res Britannicæ.

Britanniam vel armorum vi, vel con- nubio cum Ducissa illius hærede in- eundo sibi subicere, ratum fixumque perpetim habuit Carolus Francorum Rex, qui copias suas Brestiam & Con- que-

*Saligny
hist. Carol.
VIII.*

C c 2

Folcarus, Joannes Arragonius, Thomas Bou- cherius, Gabriel Rangonius, & Carolus Bor- bonius, ut testatur Ciaconius in vita Innoc. VIII. hinc Papa datam Sacramenti fidem fregisse haud videtur, præcipue quia ex illis octo, quos creavit Cardinales, duo nimirum Maphæus, & Sanseverinas secreto tantum nominati, pri- mum post mortem Innocentii a Cardinalium Collegio in Electione Alexandri VI publice declarati fuere. Dein cum Cardinales suorum paucitatem contra fas in suum commodum de- torquerent, ac amplissima bona Ecclesiastica & publica munera tam intra quam extra ur- bem, quæ inter plures distribui debuissent, sibi solis vindicarent, ut conqueritur Stephanus In- fisura, hinc merito summus Pontifex se ab ejus- modi promisso liberum credere potuit.

Sæcul. XV. A.C. 1489. questum expugnasse edoctus, ipse mense Februario hujus anni Turoniam versus exercitum suum duxit; ea res vehementer perculit Britones, eo quod Francorum potentiae resistendo impares essent; in his ergo angustiis deprehenso ultimam opem in Maximiliano quaerunt, eum rogantes, ut nova expeditione tentata, Gallorum copias distraheret; valuitque successus; Carolus enim Saveusius inter Maximiliani Duces haud infimus Audomaropolim occupat, Cordæo interea Hannoniae Comitum Flandris associandi sollicitudine distento; Britones quoque suas partes firmaturi foedus cum Anglo pangere moliantur, quem Gallis hostem maxime infestum fore noverant; a nullo enim alio Britannia potentiora sperare poterat auxilia.

§. CVII.

Legatio Gallorum ad Regem Angliae.

*Bacon. hist.
Henric.*

Hoc etiam foedus a Gallis in magni terro-
ris omen acceptum est; quo circa Bellojoviensis Comitissa, quæ nuper Ducissa Borbonii salutata est, nihil non movit lapidem, ut Henricum VII. ad Gallorum partes pertraheret; priusquam vero victricia adversus Britones Gallorum arma forte Anglo invidiam excitarent, ad eundem Legatos de-
cre-

Sæcul. XV.
A.C.1489.

crevit, quibus injunctum, ut gratularentur Regi victoriam nuperrime partam, eumque veluti Amicum ac foederatum de Franciæ statu edocerent. Iisdem quoque datum est negotium, ut quantocius de rebus Britanniae cum ipso conferrent. Igitur Lancastriam, ubi Henricus agebat, delati exponunt, Maximilianum Principem esse pecuniæ inopem, auxilio ac Subditorum fide destitutum, eumque a suis nec amatum, minus vero aestimatum; hunc igitur suis foederatis magno duntaxat oneri fore. Postea addebant, Carolum equidem Britanniam infestis armis fuisse aggressum, aut necessitate compulsam, eoquod Dux Regis adolescentia abusus, regiae stirpis Principes ab ejus obsequio avertere attentasset. His expositis Henricum officii memorem esse jubebant, enarrantes validam opem, quam eidem Francia cum proprio sui ipsius dispendio tulisset. Tandem concludunt, dicentes, minimum obsequii genus, quod Carolus sibi ab Anglorum benevolentia polliceretur, in eo fore situm, ut saltem neutri parti adhærerent: Regem vero Christianissimum, cum bellum in Britannia composuisset, ipsummet cum copiis suis in Italiam penetraturum, ut post matrimonium, cum Margarita Austriaca Romanorum Regis filia contractum, de-

Sæcul. XV. mum jura, quæ sibi in Neapolis regnum
 A.C. 1489. competere, armis vindicaret. Hisce
 Oratoribus speciatim in mandatis datum
 est, quatenus utrumque articulum de
 Regis connubio, ejusdemque in Italiam
 expeditione nominatim exponerent, eo
 consilio, ut Henrico suspicionem adime-
 rent, perinde ac si Carolus Britanniae
 Ducissæ nuptias expeteret.

§. CVIII.

*Responsum Angliæ Regis ad Orato-
res Gallos.*

Rex Angliæ, ne responsum præcipiti
 consilio daret, rem Senatoribus suis
Bacon. ibid. discutiendam proposuit, atque elapso
 aliquot dierum spacio Oratores ad allo-
 quium admisit, inquit: Maximas,
 quas possum, Regi vestro grates repen-
 do, quod ob prosperos armorum meo-
 rum successus commune gaudium testari
 voluerit. Ego pariter lætitiâ meam
 Gallis jungo propter victoriâ de Roma-
 norum Rege reportatâ. Postea sermo-
 nem convertens ad Britanniae bellum sub-
 junxit; non solum Regis vestri, sed eti-
 am Britanniae Ducis (hunc enim jam fa-
 ctis cessisse ignorabat) nunquam interitu-
 ram foveo memoriâ, eisque plusquam
 ceteris omnibus me obstrictum profiteor,
 proin grati animi legibus prohibitus, per-
 mittere

Sæcul. XV.
A. C. 1489.

mittere haud possum, ut horum uni cum alterius dispendio studia mea devoverem: grave insuper mihi accideret, si eorum diffidiis compulsus alterutrius partes tueri adstringerer, id ne eveniat, Conciliatorem pacis me exhibeo, hancque in rem protinus Oratores meos in Franciam & Britanniam ablegabo. Promisso sua constitit fides; quippe Henricus Christophorum Urswicensem Sacellanum suum in Gallias misit, dato negotio, ut penitus exploraret Francorum consilia, suamque operam ad conciliandam pacem offerret, si propensos ad concordiam animos experiretur, eademque obsequia deferret Britanniae Duci, demum pacis articulos instrueret, ac quantocius in Angliam reverteretur, legationis suae rationem redditurus. Ast ubi ad Henricum fama pervenit de victoria a Gallis Albini reportata, nec non de obitu Britanniae Ducis, & clandestinis Borboniae Ducissae consiliis, Rex Gallis arma inferre decrevit; quare hunc in finem convocato Senatu Carolo Francorum Regi bellum esse denunciandum sancitum est, moxque octo armatorum millia conscribuntur, ac Ductore Brookio Nobili Anglo in Britanniam deducuntur.

Sæcul. XV.
A.C. 1489.

§. CIX.

*Fœdus Anglorum cum Britonibus, &
bellum contra Gallos.*

Eodem quoque temporis articulo Henricus ad repellendos Gallos cum Britonibus armorum societatem inibat, ea lege, ut Ducissa Britanniae Hæres, nec Regum, nec Principum ulli absque Angliæ Regis assensu nuberet, nec arma sua cum quocunque alio, exceptis Hispaniæ aut Romanorum Regibus, sociaret. Fœdere firmato Angli conscensibus navibus Guerandam perveniunt: Carolus vero horum appulsu comperto, quanto citius suis copiis iussa dedit, ut præcipuas Britanniae urbes, quas tum subegerant, ceteris relictis ingrederentur, ac munimentis firmarent: hoc pacto Anglos ab amplioris cujuscunque urbis expugnatione præpedire, eisque apertos campos cedere sategit, eo consilio, ut Governatores urbium undique validis agminibus excurrentes, Anglos continenti prælio lacefferent; nec eventus abluit. Accessit etiam Borboniæ Ducissæ solertia, quæ sub idem tempus præcipuos Provinciæ optimates artibus suis sibi devinciebat; reliquos vero tanta dexteritate disjungebat, ut quovis eorum supremum sibi imperium arrogante, Britonum au-

la

la crebris tumultibus jactaretur; qua-
 propter Angli comperta rerum confusio-
 re ignari, cujus esset jussa dare, aut a
 quonam munitiones aut belli tor-
 menta petere deberent, mare tra-
 jicere, ac Britanniam relinquere coacti
 sunt, cum tamen haud majoris molimi-
 nis rem confecissent, quam quod ultimum
 hujus regionis excidium compleverint.

Sæcul. XV.
 A.C. 1489.

§. CX.

*Connubium Britannicæ Ducissæ cum
 Romanorum Rege.*

Britonum dissidia haud parum creverant
 illorum, qui nuptias Britannicæ Du-
 cissæ ambiebant, æmulatione; quivis
 enim eorum in aula suos numerabat fau-
 tores. Inter illos, qui Ducissæ connu-
 bium efflagitabant, Britannicæ hæredi-
 tatis spe allecti, præcipui erant, Caro-
 lus VIII. Galliarum Rex, Maximilianus
 Rex Romanorum, Aurelianensis Dux,
 & Albretus; hos inter Romanorum Rex,
 cum esset viduus, atque ex primo con-
 nubio filium suscepisset, a nuptiarum spe
 remotior credebatur; verum cum esset
 nonnisi triginta annos natus, atque exi-
 mia corporis specie præditus, nec non
 forma plane regia inter omnes ævi sui
 Principes longe emineret; cumque Ar-
 chiduci ejus filio molior ac delicatior
 esset

Sæcul. XV. A.C. 1489. esset corporis habitudo, nec ejusmodi
 connubium ac foedus Angli suspectum
 haberent, hinc potissima Procerum pars
 Maximilianum aliis præferendum cense-
 bat. Quapropter Rivenarum Marescal-
 lus Maximiliano addictissimus ad eum vi-
 ros omni fide dignissimos ablegabat, qui
 asseverarent, Maximiliano integrum esse,
 ad nuptias cum Ducissa Hærede ineun-
 das in Britanniam contendere, nec aliud
 ab eo exigi, quam ut apparatu tanti
 Principis digno instructus compareret:
 ergo Nuptiarum pacta cum Ducissa eri-
 guntur. Verum Imperator avaritia cap-
 tus filio suo omne pecuniarum subsidi-
 um denegavit, ac insuper, ne ullis sum-
 ptibus succumberet, haud concessit, ut
 Maximilianus mox ipse in Britanniam
 pergeret, sed duntaxat cum aliis Lega-
 tis Oratorem misit Wolfgangum de Bol-
 heim, qui Regis Romanorum nomine
 cum Britanniae Ducissa nuptias contra-
 xit. Tota res tam religioso agebatur si-
 lentio, ut ne ipsa quidem Borbonii Du-
 cissa ejus notitiam acceperit.

§. CXI.

*Papæ conatus in conciliandis Franco-
 rum & Romanorum Regibus.*

*Vialard. in
 vita Innoc.
 VIII.*

Sub idem ferme tempus, conciliatore
 Innocentio Papa, Maximilianus pa-
 cem

cem cum Galliarum Rege sanxit; cum ^{Sæcul. XV.} enim summus Pontifex probe intellige- A.C. 1489. ret, quod ingens ille armorum apparatus nonnisi apertum inter utrumque Regem bellum præfagiret, totaque belli moles, calamitasque Flandris demum impenderet, omnem adhibuit prudentiam in delectu mediorum, quibus tam grave malum ab eorum cervicibus averteret. Quapropter Nuntios suos vehementer stimulabat, ut pacis atque unionis consilia suggererent cunctis Principibus, qui foederum necessitate compulsi horum alterutri arma inferre parabant. Piis Papæ conatibus eventus omni expectatione major adspirabat; quippe S. R. I. Electores Francofordiæ in Comitibus congregati cum Nuntiis Pontificis communi consilio rem aggrediuntur, & Comes Nassovius, ceterique Principum Legati præsentem Maximiliano post crebras consultationes tandem pacis conventa erigunt, quatuor maximi momenti articulis concepta. I. Reddatur Romanorum Regi Burgundiæ Ducatus unacum Carolesii Comitatu. II. Eidem Flandri tanquam subditi obsequium præstent. III. Restituantur Britanniæ Ducissæ hactenus ablata. IV. Libertati asseratur Aureliæ Dux apud Biturices captivus.

§. CXII.

Sæcul. XV.
A. C. 1489.

§. CXII.

Pacis articuli inter utrumque Regem.

Totum pacis negotium multis ultro citroque propositis tandem die vigesima secunda Julii absolutum est sequentibus articulis. I. Pax firmetur inter Carolum VIII. & Romanorum Regem. II. Hac pace comprehendantur Flandri, & Britanniae Ducissa, cui omnia, quæ Dux obitus sui tempore possederat, bona restituantur. III. Decernatur locus, ubi uterque Rex conveniant, & mutuo colloquio agant de reddendis Burgundiæ Ducatu, Carolesii Comitatu, & urbe Audomaropolitana, quam Galliarum Rex repetebat. IV. Romanorum Rex Philippum Clivium in gratiam recipiat, eique ablata bona restituat, & Flandri Brugis capti in libertatem asserantur. V. Rex Francorum omnem navet operam, ut Flandri in obsequium Romanorum Regis revocentur. VI. Utriusque Regis Subditi in bonorum suorum, quæ ærario adjudicata fuere, possessionem redeant. VII. Sequestro dentur urbes, Maclovium, Dinantium, Feliceriæ, & oppidum S. Albin, usquedum Britanniae Ducissa Anglos omnes e ditione sua dimisisset, & lis, quæ de hisce urbibus Carolum inter & Ducissam intercedit, vel arbitrorum judicio, vel judicium sententia

tentia dirempta esset. VIII. Denique in Sæcul. XV.
 mutuo amborum Regum congressu de li- A. C. 1489.
 bertate Aurelianensis Ducis agatur.

§. CXIII.

*Articulus de Britannia reddenda a
 Gallis violatus.*

Hæc pactio, quam vix pacis fœdus
 appellare audemus, sed potiori no-
 mine odii, & mutuæ inter utrumque Re-
 gem indignationis inducias (*) vocari
 meretur, nihilominus religiose observa-
 ta fuit, unicum si excipias Articulum de
 Britannia; Hujus pacti violatam fidem
 Galli hoc fucō honestare nitebantur,
 caussati, quod Ducissa quosdam Anglos
 in præsidiis urbium, quæ ipsius imperio
 parebant, retinuisset. Quapropter illa
 ad Regem, qui tum Ambasiæ agebat,
 Lega-

(*) Hanc pactioem vix nomen & omen
 firmissimi pacis fœderis, sed duntaxat mutui
 odii suspensionem mereri, quis credat? acces-
 sit libera utriusque partis voluntas, commune
 Principum consilium, ac matura deliberatio,
 absuit dolus, pax utrinque firmata, & ab ipso
 Carolo Rege Montii apud Turones octavo die
 Octobris edito diplomate promulgata, ubi præ-
 terea additum legimus, quod si alicui harum
 conditionum interpretatio necessaria foret, ea a
 Rom. Rege, ejusque Filio Philippo petatur.

Sæcul. XV. Legationem decrevit, cujus princeps erat
 A.C. 1489. Dunensis Comes unacum Motalbano
 Britanniae Cancellario, in cujus dexteri-
 tate Ducissa totam spem suam repositam
 habebat. Nihilominus tamen anno po-
 steriori utrinque bellum recrudit.

Mantambon.

§. CXIV.

Tartarorum clades a Polonis.

Cromer hist. Polon. l. 29. Interea Tartari crebris excursionibus Po-
 loniam ferro, flammaque devastabant; quapropter Casimirus Poloniarum Rex Sub-
 ditorum lacrimis ac precibus excitatus, Joannem Albertum Filium suum validis
 cinctum copiis immisit, ut hosce infide-
 les a Ruffiæ ac Podoliæ populatione pro-
 hiberet, Ferunt Tartaros ad ejusmodi
 hostiles incurfus a Bajazethe fuisse sollici-
 tatos, qui Valachiam cum exercitu in-
 gressus, non ita pridem eandem subjugab-
 at, quamvis Vaivoda Polonorum suppetiis auctus, omnem movisset lapidem, ut hostem repelleret. Jam vero Tartari in Polonia exercitum suum in duas acies partiti sunt, quarum una quindecim millibus potissimum Equitum, altera vero decem millibus peditum constabat: primam Joannes Albertus aggreditur, cædit, fugatque, partoque hoc triumpho ad alteram Tartarorum aciem provolat, eandemque pari clade fundit, deletque, equi-
 tibus

tibus ad unum omnibus trucidatis; ipse vero insigni geminæ hujus victoriæ gloria nobilitatus inclaruit.

Sæcul. XV.
A.C. 1489.

§. CXV.

Bellum inter Hungaros & Bohemos.

Hoc anno inter Matthiam Hungariæ, *Bonfin. dec. & Wladislaum Bohemiæ Reges no-4. lib. 8.*

vum, haud tamen diutinum accendebatur bellum, cujus causa sequens extitisse memoratur. Matthias adversa valetudine pressus, cum Hungariæ Regnum repugnante Beatrice conjuge sua, Joanni filio suo Notho relinquere non posset, decrevit, eundem saltem Bohemiæ, cujus titulum cum magna illius regni parte possidebat, Regem constituere; præsertim cum Mediolanensium Dux sororem suam Joanni in sponsam dare recusasset, nisi ille regnum esset adeptus. Ea ergo de causa Matthias in Silesia nonnullos Gubernatores, ut ei constituto pretio urbes suas venderent, sollicitabat, nonnullos vero recusantes armis compellebat: Hinc Wladislaus indignatus, bellum parat, copiasque educit, sed paulo post opera Varadinensis Episcopi placatus est: unde Matthias plurimas urbes, quas coemerat, nemine obluctante quietus possedit, nec ad felicitatis suæ cumulum quicquam defuisse videbatur, quam firmior

Sæcul. XV. mior valetudo ; ita enim accedente po-
 A. C. 1489. dagra, aliisque morbis laborare cæpit,
 ut nunquam pedibus ultra consistere pos-
 set. Nihilominus publicis rei negotiis, ut
 ante intentus, plurimas undique legatio-
 nes suscepit, Oratores Principum ad al-
 loquium admisit, resque diversas cum
 illis pertractavit: præcipue vero Innocen-
 tii summi Pontificis Legatos audivit, qui
 liberationem Petri Archiepiscopi Colo-
 zensis quatuor jam annos in carcere ta-
 bescentis deprecabantur, nec tamen id
 impetrare poterant. Bajazethes quoque
 ad Matthiam Oratores destinabat, qui
 pacem postularent, ut compositis cum
 Hungaro rebus, tanto potentius Ægy-
 pti ac Syriæ Sultanis bellum inferre, &
 acceptam ab eis injuriam ulcisci posset:
 cum vero Syriæ Sultanus Jerosolymita-
 num Patriarcham ad Matthiam ablegas-
 set, non modo pax cum Bajazethe inita
 non est, sed insuper eidem Patriarchæ
 in mandatis datum, ut Romam demum
 contenderet, ad ineundam in Turcas so-
 cietatem Papam induciurus.

§. CXVI.

*Bourcherii, Piccolominæi, & Wes-
 selii Cardinalium obitus.*

Polyd. Virg. Hist. Ang. lib. 24. Hoc anno sacrum Purpuratorum Colle-
 gium planxit Thomam Burscherum
 seu

seu Bourcherium, qui die trigesima Mar-
 tii mortalitatem exiit. Is erat natione Sæcul. XV. A.C. 1489.
 Anglus Archiepiscopus Cantuariensis, Aubery hist. Card. vol. 3.
 Henrici Esesexiæ Comitis frater, qui
 idem insigni adversus Wiclesistas fidei
 Zelo clarus, in variis diœcesibus quin-
 quaginta & unum annos Episcopalibus
 dignitatibus præfuit, primum nomina-
 tus Vigorniensis, postea Heliensis Epi-
 scopus, ac demum Archipræsul Cantua-
 riensis: anno autem post Christum natum
 millesimo quadringentesimo sexagesimo
 septimo non minus meritorum suffragio,
 quam pietatis præmio a summo Ponti-
 fice Paulo II. Cardinalium Collegio ad-
 scriptus est, eo defuncto in Anglia in-
 gens fervebat de Cantuariensi Ecclesia
 contententium ambitio; cum vero Can-
 tuarienses Archiepiscopi ex avita hujus
 Ecclesiæ prærogativa Anglici Primatus
 dignitate insigniti essent, atque omnibus,
 qui e Regio sanguine orti non erant,
 Principibus in confessu publico præcede-
 rent, Rex hanc dignitatem contulit Jo-
 anni Mortono Heliensi Episcopo, quem
 mox Angliæ Cancellarium creavit, cum
 præter eum certe nullum alium explora-
 tæ magis fidei virum ad tanti honoris fa-
 stigium evehi posse existimaret.

Eodem anno die quarta Octo-
 bris fati functus est Joannes Wes- Freher theat. illustr. Vir.
 selius, seu de Westaliis Theologiæ Hist. Eccles. Tom. XXX. D d Do-

Sæcul. XV. Doctor, Groningæ anno circiter mil-
 A.C. 1489. lesimo quadringentesimo decimo nono
 natus. Hic adhuc puer utroque parente
Vita Profess. *Groning.* *Dupin. Bibl. Script. Sæcl.* *XV.* *pistore orbatus, a pia quadam nobili Ma-*
trona educatus, unacum unico ejusdem
filio studiorum, curriculum emensus est:
 cum autem illa utrumque Zwollam, seu
 Suvollam, ubi ea ætate nobilius, quam
 Groningæ, erat Gymnasium, mississet; Wes-
 selius tantum in scientiis fecit progressum,
 ut etiam postea literas publice traderet,
 inde vero sua studia profecuturus, Colo-
 niam contendit, ubi tamen a veræ Re-
 ligionis doctrina vix non aberrasse crede-
 batur. Præterea cum Laicus esset, nec
 Clericali militiæ adscribi pateretur, ad
 Heidelbergensem Theologiæ Cathedram,
 quam sibi concedi postulabat, minime ad-
 mittebatur; hanc ob rem Coloniam re-
 versus, primo Lovanium, inde vero Lu-
 tetiam Parisiorum venit. Postea a Fran-
 cisco Rouverio supremo FF. Minorum
 Ministro generali Concilii tempore Basi-
 leam deductus, præclara scientiæ suæ
 specimina non sine literatorum applausu
 edidit, ac demum Sixto IV. in Pontif-
 cem electo, Romam profectus, tandem
 relicta Italia Groningam reversus est, in
 natali solo ultimum diem clausurus. Ne-
 mini dubium est, hunc virum in pluribus
 ab avita Religione ad noxios errores de-
 scivisse; quapropter eo fatis functo non
 pauca

pauca ipsius manu exarrata igne combu-
sta fuere, quæ vero rogam effugerant, Sæcul. XV.
A.C. 148.9
Groningæ Anno millesimo sexcentesimo
decimo quarto, & Amstellodami tertio
ex post anno typis excusa prodierunt.
Propositiones ejus nimium temerarias,
quas docuerat, Anno millesimo quadrin-
gentesimo septuagesimo nono ab Inquisi-
toribus Germaniæ damnatas fuisse, jam
alibi meminimus.

Die undecima Septembris ejusdem Vid. supr.
lib. CXV.
§. 1V.
Anni (*) obiit etiam Jacobus Piccolo-
minæus Cardinalis, Calixto III, & Pio II.
ab epistolis, a quo etiam purpura deco-
ratus est. Posteritati reliquit septem li-
bros *Commentariorum*, quibus complecti-
tur gesta in Europa a Pii II. profectio-
ne Anconam usque ad obitum Carvajali
Cardinalis, id est ab anno millesimo qua-
dringentesimo sexagesimo quarto usque
ad Annum millesimum quadringentesi-
mum sexagesimum nonum. Sub idem tem-
pus Donatus Bossius Mediolanensis ejus-
dem

(*) *Manifeste hallucinatur Continuator obi-
tum Cardinalis Papiensis ad hunc annum refe-
rens, quem tamen ipse in libro CXV. §. VI.
jam anno 1479. fati functum memoravit, &
Cicoconius, Panvinius, & alii die 10. Septem-
bris 1475. vel ut aliis placet, anno 1479. obiisse
testantur.*

Sæcul. XV. dem urbis Archiepiscoporum Chronicon
A. C. 1490. absolvit, aliudque de gestis, dictisque
memorabilibus usque ad suam ætatem
conscripsit. Quo anno obierit, igno-
ratur.

§. CXVII.

*Principes ad bellum Turcicum a Pon-
tifice excitati.*

Vid. supr.
Ann. 1484.
§. 141.
Bzov. ad
ann. 1490.
Vialard. in
vit. Innoc.
VIII.

Meminimus, a Nobili Virgine Lusita-
na nomine Beatrice a Silva Toleti
in Hispania Ordinem Monialium in ho-
norem Conceptionis B. V. Mariæ institu-
tum fuisse, quem Innocentius VIII. ad
preces Isabellæ Castellæ Reginæ exeun-
te Anno priori confirmavit, concessitque,
ut sub regula Ordinis Cisterciensis Deo
servirent. Nunc vero summus Pontifex
omnem impendit operam, ut Zizimi,
quem in sua potestate tenebat, auxilio
usus bellum in Turcas moveret: Hunc
in finem ineunte Anno millesimo qua-
dringentesimo nonagesimo missis undi-
que Apostolicis Oratoribus, Imperato-
rem, Reges, Principes, ac Respublicas
eo adduxit, ut hi denuo Legatos Ro-
mam ad vigesimam quintam Martii diem
B. Virgini annuntiatæ sacram ablega-
rent, quibuscum de ratione hujus belli
decerneretur: Cum ergo Principes
summi Pontificis hortationibus animati
ad

ad præstitutam diem suos misissent Le- Sæcul. XV.
 gatos, Innocentius cum illis statuit, ut A C. 1490.
 in sacra militiæ expensas unusquisque
 Princeps decretam pro viribus suis pecu-
 niam numeraret, & arma vel milites sup-
 peditaret, sancitumque, quod plenam
 haberet libertatem Pontifex Annatas,
 Decimas, vel alias præstationes exigendi,
 tum indulgentias, gratias ac privilegia
 promulgandi, ac denique cruce signa-
 tos ad vexilla vocandi. Ipse quoque
 Pontifex vicissim pollicitus est, quod ip-
 semet bello interesse velit, si quis ex
 tribus hisce Franciæ, Hispaniæ vel An-
 gliæ Regibus copias in Turcas duceret:
 si vero Regum nullus exercitus Christia-
 ni imperium in se susciperet, nihilomi-
 nus Papa duos Legatos se nominaturum
 promisit, quorum unus maritimis, alter
 vero terrestribus copiis imperet, ita ta-
 men, ut Itali, Galli, Hispani & Angli rem
 mari gererent, Germani vero, Bohemi,
 Hungari & Poloni terra hostem aggre-
 derentur. Hanc in rem Oratores, ac
 Nuncii ad omnes Provincias destina-
 ti sunt; ast cuncta hæc præclare
 proposita effectum penitus caruerunt:
 Principes enim privati sui commodi
 potiore quam communis boni curam
 habebant; ipse quoque summus Pontifex
 (si tamen quorundam Scriptorum asser-
 tis fides habenda) tam ardenti, quod
 præ-

Sæcul. XV. præferebat, sacrae militiæ studio ferme
 A C. 1490. neglecto, in eandem cum Principibus
 sententiam ibat.

§. CXVIII.

*Legationes Bajazethis & Ægypti
Sultani ad Papam.*

Raynald.
 hoc ann.
 num. 2. & 3.

Bajazethes, ubi tam potentem, reapse
 tamen inutilem armorum apparatus
 compererat, summam indignationem in
 supremum Rhodiorum Magistrum con-
 cepit, eoquod Zizimum ejus fratrem e
 custodia Equitum dimisisset; quapropter
 missis ad Pontificem Oratoribus cum eo
 foedus pangere decrevit, pollicitus, quod
 centum & viginti aursorum millia pen-
 dere velit, dummodo Papa Zizimum in
 custodia detineret. Sub idem tempus
 missus ab Ægypti Sultano Orator Romam
 venit, qui Pontificem, ut ei Zizimum
 ad Turcas certius opprimendos traderet,
 plurimum incitabat. Ceterum Bajaze-
 this Legatus omni obsequiorum genere
 excipitur, cunctis Cardinalibus ac Papæ
 Ministris obviam effusis; hic jamjam præ-
 ter ingentem gemmarum alioraque
 munerum thesaurum, in promptu habe-
 bat promissam pecuniarum summam,
 quæ in triennalem Zizimi pensionem ex-
 penderetur. Præterea quadraginta au-
 reorum millia in singulos annos nume-
 randa

randa promittebantur. Ergo ad publi-^{sacul. XV.}
 cum Purpuratorum Senatū Orator præ-^{A.C. 1490.}
 sentibus cunctis Cardinalibus admitti-
 tur, in quo a Pontifice suscepta fuisse Ba-
 jazethis munera videntur, eumque quot-
 annis pecuniarum summam, quæ pro
 alendo Zizimo spondebatur, recepisse cre-
 dimus: Eumvero hæc agendi ratio mi-
 nime demonstrabat in summo Pontifice
 Turcis bellum inferendi voluntatem, pro
 qua tamen expeditione decimas exigere
 non cessabat. (*)

Cete-

(*) Continuator jam §. priori summum
 Pontificem insimulat, quod Turcicum bellum
 urgere neglexerit, nunc vero crescente ejus
 audacia omnino eundem muneribus corruptum
 nonnisi bellum Turcis inferendi voluntatem
 simulasse, eoque falso obtentu decimas ex-
 tortisse accusat. Verum quales demum hujus
 calumniæ testes adducit Continuator? in §.
 præcedenti inquit: *Si quibusdam Scriptoribus*
fides adhibenda, nullum autem eorum allegat:
 in hoc autem §. ait: *Videtur, credimus &c.* er-
 gone in supremos Principes probra con-
 jicere licet, dummodo cuidam Scriptori ita *videtur*,
 dummodo ipse talia ab illis patrata fuisse *cre-*
dit. Toto hoc paragrafo præter Raynaldum
 Odoricum Continuator nullum omnino testem
 allegat, cum hic tamen ne verbum quidem

Sæcul. XV.
A. C. 1495.

Raynald. ib.
num. 4.

Ceterum quem Sultanus Ægypti Legatum Romam decernebat, erat Antonius Millanus Ordinis S. Francisci conventus Jerosolymitani Guardianus; huic datum est negotium, ut in Hispaniam quoque delatus, Regibus Catholicis Ferdinando atque Isabellæ nomine Sultani minas intentaret, eisque significaret, nisi a cæpto Mauros opprimendi consilio desisterent, tunc Sultanium vim Mauris illatam omnium

de munerum acceptatione, aut ficta Pontificis voluntate referat; si Continuator ea, quæ Historicum decet, sinceritate rem narrare voluisset, ex eodem Raynaldo, Natali Alexandro, Palatio, Onuphrio, Bzovio, Spondano, Ciacconio, aliisque Scriptoribus, etiam A catholicis discere potuisset, quod Bajazethes Romano Pontifici præter Hierosolymæ restitutionem prorsus regia obtulerit munera, ea lege, ut eisdem Zizimum traderet quantocius jugulandum, Papa vero nunquam eundem Bajazethi reddere voluerit, proin ejusmodi munera respuerit, quocirca Turcarum Imperator, ne saltem ejus frater libertati redditus, nova in eum moliretur, ultro ad ejus sustentationem quadraginta aureorum millia annuatim transmiserit. Hæc passim in omnibus Scriptoribus Ecclesiasticis referuntur, quæ an sinceræ voluntati Turcis bellum inferendi repugnent, Lectoris judicio relinquimus. Vide Hist. contin. Lib. CXVIII. §. 6.

omnium, quicumque in Ægypto ac Syria Sæcul. XV.
A.C. 1490.
reliqui forent, Christianorum cæde ul-
timum, eosque se acerbissimis tormentis
confecturum. Verum Franciscanus apud
Hispanos demandata sibi provincia haud
functus est, sed duntaxat Ferdinandum
Neapolis Regem de mandati sui ratione
certiorem reddidit; hic ergo cum Mau-
ris plus æquo faveret, Ferdinandum Ar-
ragonis Regem, ut a bello cessaret, ad-
monuit: ast Ferdinandus nec Sulta-
ni minis territus, nec Neapolitani mo-
nitis permotus, eidem per literas susce-
pti in Mauros belli æquitatem exposuit.
Franciscanus Romam perveniens, atque
ad Pontificis alloquium admissus, Zizi-
mum sibi tradi postulabat, ut Sultanus
eum copiis suis præficere valeret, Pon-
tifici pollicitus, se in ejus locum quadrin-
genta aureorum millia numeraturum, u-
nacum urbe Jerosolymitana deinceps
Christianorum imperio tradenda: præ-
terea obtulit, se omnibus Christi cultoribus
liberam terram sanctam absque
omni tributo invisendi facultatem con-
cessurum, ac omnes, ne quidem ipsa
Constantinopoli excepta urbes, quas
Turcis eriperet, summo Pontifici reddi-
rurum. Super hisce promissis frequens
erat consultatio præsentibus semper Car-
dinalibus, nihil tamen hac in re con-
clusum est.

Secl. XV.
A. C. 1490.

§. CXIX.

*Bajazethis consilium Zizimum veneno
necandi.*

*Rayn. ib.
num. 5.*

Tanta promissorum amplitudo, ac munerum largitas, quæ Bajazethes offerebat, eo vel solo nomine suspecta habebantur, quod paucis antea mensibus Zizimum fratrem suum veneno e medio tollere molitus esset, ministerio usus cujusdam Christophori Macrini, cognomento Picentis; hic ira furens, quod a Pontificio Administro officio suo privatus imo & expulsus esset, Constantinopolim se contulit, pollicitusque est Bajazethi, se Pontifice ac Zizimo necatis brevi belli timorem a Turcarum imperio amoturum. Hic opitulante supremo Turcicæ superstitionis Ministro, quem Muphti vocant, sæpius ad colloquium Bajazethis admissus, auro, gemmisque pretiosis, ac ampliorum munerum pollicitatione ad audendum facinus impellebatur; promittebat enim illi Bajazethes Chalcydis Insulæ præfecturam unacum ducentarum triremium classe, dummodo fontem, ex quo Papa, & Zizimus aquam biberent, veneno inficeret, quam in rem eidem lagenam toxico admodum violento repletam suppeditavit. Christophorus accepto negotio omnem, quam pos-

set,

set, pollicetur operam; ast ob alia de-
 lista carceri datus, ac quæstionibus sub-
 jectus, pessima, quæ Romæ executurus
 esset, consilia confessus est; quapropter
 Mense Majo capite damnatus, ac per ur-
 bis compita raptatus, ardentibus forci-
 pibus discerpebatur, demum corpus ejus
 in partes dissectum, in diversis urbis por-
 tis expositum est, ad ceterorum compli-
 cum terrorem, quorum haud pauci Ro-
 mæ numerabantur, eorumque nonnulli
 attentati facinoris poenas dederunt.

§. CXX.

*Pontificis studium in uniendis Prin-
cipibus contra Turcas.*

Summus Pontifex, insuperhabitis Baja-
 zethis muneribus, ac pactis, assiduo
 studio Principes Christianos hortabatur,
 ut junctis viribus bellum in Turcas mo-
 verent. Sollicitabat ad id Romanorum
 Regem, qui & auxilia pollicitus est, ea
 lege, ut ante omnia inter Fridericum Pa-
 trem ejus, & Matthiam Hungariæ Re-
 gem concordia redderetur, atque inter
 utrumque Principem pax conciliaretur.
 Hanc in rem Bernardus Stich a summo
 Pontifice Neapolim Orator decretus est,
 ut Friderici Imperatoris, ejusque Filii
 Maximiliani, necnon Alberti Saxonizæ
 Ducis literas ad Ferdinandum Regem
 per-

Sæcul. XV.
A.C. 1490.

Sæcul. XV.
A.C. 1490.

perferret, eumque induceret, ut pro-
tuenda Religione arma contra Turcas
pararet: Is vero Papæ votis adeo non
concessit, ut etiam illum laceffere, at-
que affligere non desineret, atque hoc ip-
so anno Beneventi imperium, pulsus, quos
Innocentius constituerat, Magistratibus
Ecclesiæ adimeret. Facta fuerunt in-
terea ad revocandam pacem crebra inter
Imperatorem & Hungariæ Regem collo-
quia, ac demum inter eos convenit,
ut decima tertia Septembris die ad diri-
mendas lites solemnia haberentur comi-
tia, sed cum Matthias adversa valetudi-
ne afficeretur, ea ad aliud tempus pro-
tracta fuere.

§. CXXI.

*Matthiæ Hungariæ Regis
obitus.*

*Raph. Volat-
ter. Geog.
lib. 8.
Bonfin. dec. 4
lib. 8.
Tueros in reb.
Hung.
Cromer.
Krantz. &
alii.
Paul. Jov. in
elog.*

Hæc dum interea agebantur, Matthias
die sexta Aprilis, quæ erat feria ter-
tia, Anno millesimo quadringentesimo
nonagesimo Apoplexia tactus Viennæ in
Austria rebus humanis valedixit. Re-
ferunt Scriptorum nonnulli, Beatricem
ejus Conjugem de Regis morte suspi-
ctam fuisse, eo quod fucus veneno infectas,
antequam ei frigidæ potum concessisset,
vehementer sitienti præbuisset: Verum
id omnino falsum esse, non dubitamus.

Lauda-

Laudavit defunctum oratione funebri Sæcul. XV.
 Petrus Ransanus natione Siculus Luce- A. C. 1490.
 riæ Episcopus, qui tum Ferdinandi Re-
 gis Neapolitani Legatus morienti adsti-
 tit, & Matthiam ob ardentissimum Reli-
 gionis Christianæ studium merito ad sy-
 dera extollendum deprædicavit: nec
 parcus in ejus laudes excurrit Bonfi-
 nius, atque, hunc Heroem literarum,
 quas Regem omnibus numeris absolu-
 tum scire oporteret, nullatenus ignarum,
 eumque bello ac pace summum fuisse
 testatur. Ferunt illum, excepta Turcica
 & Græca lingua, omnium Europæ idio-
 matum peritiam habuisse; salibus, nec-
 non ingeniosis facetiis admodum oble-
 ctatum, literas etiam, Virosque doctos
 summopere coluisse, necnon arte pictoria
 præstantissimos undique disquisivisse, ma-
 gnisque sumptibus ex tota Europa in
 quibuslibet scientiis eminentissimos ad
 aulam suam accersivisse. Idem Rex Bi-
 bliothecam in arce Budensi construxit,
 ornatu, librorum selectu, ac Codicum ma-
 nu scriptorum pretio locupletissimam.
 Corpus ejus Albam regalem delatum in
 sepulchro Hungariæ Regum conditum
 est; necdum expleto quinquagesimo
 ætatis suæ anno, solidos triginta duos
 annos Regni sceptrum rotabat; conju-
 gem accepit Anno millesimo quadringen-
 tesimo quinquagesimo secundo Cathari-
 nam

Sæcul. XV. nam Georgii Podiebracii Bohemorum
A.C. 1490. Regis Filiam, qua Anno supra millesi-
 mum quadringentesimo sexagesimo quar-
 to sine liberis decedente, duodecimo ex
 post anno nuptiis secundis sibi copulavit
 Beatricem Ferdinandi I. Neapolitani Re-
 gis filiam.

§. CXXII.

*Wladislaus Bohemorum Rex in
 Hungariæ Regem salu-
 tatus.*

Istuanff. l. 1. Cum Hungariæ regnum eo tempore
Es 2. liberæ electionis esset, complures e-
Bonfin. dec. 4. rant Principes, qui illud ambiebant, cum
l. 9. Es 10. Etis id sibi jure deberi contendentibus.
Crom. l. 29. Hos inter Maximilianus Romanorum
Michov. l. 4. Rex avitam proferebat pactionem, quam
c. 83. cum Rege defuncto sanxerat eo tem-
 pore, quo Fridericus Imperator ejus Pa-
 ter Hungariæ coronam restituerat: Wla-
 dislaus vero Bohemiæ Rex id petebat
 jure quodam hæreditario ex linea Ma-
 tris suæ, cui etiam Beatrix Regina fave-
 bat. Joannes Albertus quoque ejus fra-
 ter, eoquod non parvum ex nupera
 Tartarorum cæde nomen ac nonnullo-
 rum Hungarorum suffragia adeptus esset,
 haud in finem inter Competitores locum
 sibi deberi existimabat. Pari quoque
 ardore ad hanc coronam adspirabat
 Ferdi-

Ferdinandus Neapolitanorum Rex; tandem Joannes Corvinus Matthiæ filius nothus animum ad spem successionis erexit ob partam nominis sui gloriam, primasque dignitates, quibus regnante Patre suo præfulgebat, nec minus eundem commendabant maxima suæ fortitudinis, atque insignium gestorum merita, quibus eum certo certius natalium obscuritatem illustraturum spem faciebat. Horum nulli deerant sui Fautores; Prævalere tamen, qui favebant Wladislao, præcipue postquam ipsa quoque Beatrix eidem suffragata esset, quæ ejus specie in Conventu Olomucensi capta cum illo, quam primum ad solium eveheretur, Matrimonium contrahendi spem concipiebat.

Sæcul. XV.
A.C 1400.

Ergo Wladislaus die decima quinta Julii Hungariæ Rex proclamatus, vigesima prima Septembris in Albæ regalis urbe solemniter coronatur: Ast compluribus ejus electioni oblectantibus, brevi ad vim & arma descendebatur. Joannes Albertus præ ceteris primus Neoelecto Regi fratri suo arma intulit, sed inito prælio plane decretorio, quo ipse valde de vita periclitabatur, pactis conditionibus pacem petere compulsus est. Pari quoque fato Maximilianus & Joannes Corvinus spe sua dejecti fuere: Igitur Wladislaus æmulis suis undique repressis, & pace cum Bajazethe sancita, regnum

Bonfin. dec. 4
l. 10.

Nicol.
Istuanff. l. 1.
c. 2.

Sæcul. XV. regnum quiete tenuit, ob merum probi-
 A.C. 1490. tatem, & animi magnitudinem ab omni-
 bus magni habitus.

§. CXXIII.

*Hungari nuptiis Regis sui cum Beatrice
 oblutati.*

Isuan. ib.

Grati animi memoria expetere vide-
 batur, ut Wladislaus Beatricem, cu-
 jus potissimum favore solium conscende-
 rat, thori sociam sibi eligeret, nec alle-
 num ab ea animum præsefererat Wla-
 dislaus; Verum repugnantibus Hunga-
 ris, eoquod sterilis esset, ipsa Regem in
 jus Romam vocavit; cum autem Inno-
 centius hujus causæ patrociniū in se
 suscipere, litemque decidere renueret,
 Beatrix spe delusa in Insulam Ænariam
 secessit, ubi mærore confecta obiit.

§. CXXIV.

*Episcopus Varadinensis, aula resi-
 ãta, vitam Monasticam pro-
 fessus.*

*Bonfin. dec. 4.
 l. 7.*

Joanni Varadinensi Episcopo firmum fir-
 mumque hærebat propositum, abdi-
 cato Episcopatu, in quodam monasterio
 totum se Deo tradendi: Cum autem a
 Matthia, apud quem plurimum gratia
 valebat, veniam impetrare desperasset, eo
 mortuo

mortuo, novoque Rege ad solium eveſto Sæcul. XV.
 nil antiquius habuit, quam ut pium ſan- A.C. 1490.
 ctumque conſilium exequeretur. Ergo
 relictis pro proſpera Regni adminiſtra-
 tione monitiſ oppido neceſſariis, omni-
 no aulicis curis nuntiam miſit, nequi-
 dem petito Regiſ conſenſu, quem ab eo
 nunquam obtinendum probe noverat.
 Tantum Hungaricæ Nationi reliquit ſui
 deſiderium, ut pientiſſimo quiſque pa-
 rente ſe orbatum reputaret: Ipſe vero
 poſt aliquot tempus habitum S. Franciſ-
 ci ſuſcepit, ac ſolemni votorum ſponſio-
 ne ſe Deo conſecravit, cujuſ tamen con-
 ſilia frequenter in publicis Regni ne-
 gotiis exquirebantur. Varadinenſis hu-
 juſ Episcopii exemplum Joanna Regiſ
 Luſitani ſoror imitata, die quarta Maji,
 Ordiniſ S. Dominici inſtitutum profeſſa
 eſt, ejuſque vitæ hitoriam Antoniuſ
 Vaſconcelluſ Societatiſ Jeſu Olyſſipo-
 nenſiſ Theologuſ deſcripſit.

§. CXXV.

*Societas Misericordiæ a Pontifice
 confirmata.*

Hoc item anno Innocentiuſ Papa die Bull. Innoc.
 vigefima tertia Auguſti, vel ſecun- VIII. tom. I.
 dum Raynaldum, (*) prima Septembris Conſtit. 16.
 appro-

(*) Quo errore abreptuſ Continuatoſ Ray-
 niſt. Eccleſ. Tom. XXX. E e nat

Sæcul. XV. approbavit Societatem seu Confraternitatem, quæ nuper Romæ erecta de *Misericordia* nomen acceperat; instituta est ad pie consolandum noxios ultimo supplicio addictos, curandamque horum corporum sepulturam, ejusque Sodales summus Pontifex multis privilegiis atque indulgentiis auxit.

§. CXXVI.

Papa apoplexia tactus.

*Onuphr in
vit. Innoc.
VIII. sub
fin.*

Paulo post idem Innocentius Papa, ex apoplexia in lethargum incidit, horisque fere viginti quatuor sine sensu, sine arteriarum motu, ac sine rationis usu immobilis perstitit, cumque fama jam mortis ejus quaquaversum perlata esset, Cardinales de ordinandis circa Successorem convenerant: Ast cum aliunde firma corporis affectione polleret, & nonnulla accederent medicamenta, spiritum resumpsit, non tamen ita convaluit, quin semper deinceps minus aptus esset negotiis.

valdum ad primam Septembris diem hanc approbationem rejecisse asserat, haud capimus; ipse enim ad hunc annum num. 23. disertis verbis inquit: Confirmata hoc anno est ab Innocentio X. Kal. Septembris &c. quis autem ignorat hanc diem esse vigesimam tertiam Augusti.

tiis. Hujus morbi caussam adscribebant nonnulli subito terrori, quem conceperat ex fulmine, quod æris campani turrim concusserat, & in cubiculum Archiepiscopi Cosentini tum Romæ agentis delapsum est. Dum interea Cardinales summum Pontificem fati functum crediderant, provide pecunias, ne prædæ paterent, in securitatis locum deferri curabant; reperta enim fuere decies centena millia nummum aureorum qui de decimis in usus belli Turcici, & Neapolitani adversus Ferdinandum collecti fuere.

Sæcul XV.
A.C. 1490.

§. CXXVII.

Viri Apostolici in Regnum Congi a Lusitano Rege missi.

Cum Anno salutis millesimo quadringentesimo octogesimo quarto Jacobus Canus patria Lusitanus regnum Congi detexisset, Joannes Lusitaniæ Rex paulo post Consalvum Sofam cum quibusdam navibus eo decrevit, ut novas indentidem terras inveniret. Ubi is Azorium appulsus est, hujus ditionis Princeps sacrum Baptisma cupidissime suscepit, Emanuelis nomen adeptus; utque se religiosissimum mox susceptæ fidei cultorem profiteretur, in sua Metropoli Ecclesiam sub titulo S. Crucis erigi curavit. Rex Lusitanus, ut faustas hæc religionis

Spond. ad an. 1484. n. 11.
Et ad an. 1491. num. 7.

Sæcul. XV.

A. C. 1490.

gionis primitias ad uberiores fructum excolleret, in Lusitaniæ portu tres triremes instrui jussit, ac Viros Apostolicos ad sacram expeditionem misit, adjunxitque Ductorem navium Consalvum. Ast pia hæc consilia eventus sefellit; cum enim quilibet officialium hujus classis imperium sibi arrogaret, ingens exorta est dissensio: accessit etiam ad turbarum cumulum pestis violentia, aliorumque morborum injuria, quibus complures depasti perierunt. Christi Sacerdotes, qui mortem effugerant, nil intentatum reliquerant, ut fidem in regno Congi recens plantatam stabilirent; ast Rex sese legi de unica uxore servanda subicere recusans, ad sua idola reversus est; Alphonsus vero filius ejus natu major Christi fidem, quam & ipse amplexus est, mira constantia profitebatur.

§. CXXVIII.

*Victoriarum progressus Ferdinandi
Arragonum Regis contra
Mauros.*

*Marian. de
rebus Hisp.
lib. 25.*

Juvenis Granatensium Rex, postquam Ferdinando & Isabellæ Metropolitim dedere recusabat, haud temere urbis suæ obsidionem augurabatur; igitur hostium impetus præstolari summe periculo-

culosum ratus, primus ipse bellicum
 canere decrevit. Ergo El-Pucherren-
 ses, montium ac Lucrinæ vallis popu-
 los ad seditionem concitat, nec impro-
 spero victoriæ auspicio; mox enim Al-
 hendinum & Marcheunam munitissimas
 arces occupabat. Ast Ferdinandus vix
 copias suas in aciem eduxit, cum jam-
 jam omnibus repressis rebellibus, cun-
 ctas nuper a Mauro expugnatas urbes
 recuperaret, Regemque adolescentem,
 ut Granatam sese referret, compelleret.
 Tota, quæ gloriosam hanc expeditio-
 nem interceptit, hieme ingentes armo-
 rum apparatus fiebant ad futuram Gra-
 natensis urbis obsidionem, cui nonnisi
 Anno sequenti datum est initium: In-
 terea vero Innocentius crebras Romæ
 decrevit supplicationes pro impetrando
 Regibus Catholicis felici armorum suc-
 cessu, ipse quoque Pontifex cum in-
 structo supplicantium agmine ad Eccle-
 siam S. Mariæ de populo processit, ibi-
 demque solemniter rem divinam pere-
 git. Burchardus formulam precum, quæ
 hanc in rem concinnabantur, recenset,
 habitaque est in eadem Ecclesia Ora-
 tio panegyrica, ubi Orator in meritis
 Ferdinandi & Isabellæ laudes copiose
 excurrit. Sub idem tempus summus
 Pontifex edita Bulla Abulensi Episcopo
 E e 3 provin-

Sæcul. XV.
 A.C. 1490.

*Burch in
 MS. arch.
 Vatic. p. 938.
 lib. Bullar.
 50. p. 271.*

Sæcul. XV. provinciam demandabat, ut in subactis
 A.C. 1491. regni Granatensis urbibus Episcopos de-
 signaret, litesque componeret de limiti-
 bus dioecesium, in quibus olim sedes E-
 piscopales institutæ fuerant.

§. CXXIX.

*Gallorum conatus ad impediendas
 nuptias Maximiliani cum Britan-
 niæ Hærede.*

*Naucler. ge-
 ner 50. vol. 2.
 Chron. p. 503* Ergo Maximilianus Romanorum Rex
 cum Anna Britanniae Ducissa, quæ
 Sorore sua etiam fatis functa unica Pa-
 tris sui hæres vita superstes extitit, nu-
 ptias contraxit, quibus compertis Caro-
 lus VIII. Francorum Rex quantocius
 bellum restauravit, suisque copiis præce-
 pit, ut Rhedones, ad quam urbem Du-
 cissa confugerat, obsidione cingerent,
 mox tamen mandatum revocavit; forte
 enim tum Borbonii Ducissa secum animo
 constituebat, inter ipsum Regem & Bri-
 tanniam Hæredem nuptias conciliare,
 hocque pacto, destinatam Maximiliano Bri-
 tanniam simul & Sponsam adimere, licet
 jamjam Matrimonium per Procuratorem
 rite contractum esset. Ad disturban-
 das hæc nuptias Gallos incitaverat
 summa, quam inde speraverant, utilitas;
 huic

huic eorum consilio etiam opitulabatur Romanorum Regis socordia, ob quam adeo expedita videbatur propositi executio, ut Rex si ipse Ducissæ nuptias expeteret, repulsam passurus haud timeretur, eo potissimum nomine, quod bellum finiendi medium adeo suave, tamque justum non minus Britannis quam Gallis summe exoptandum foret; unde mirabantur Galli, quod Borboniæ Ducissæ sagacitas haud citius rem tantopere proficuum excogitasset.

æcul. XV.
A.C. 1491.

§. CXXX.

*Consilia de desponsanda Britannicæ
Ducissa cum Rege Fran-
corum.*

Nesciebantur equidem rationum momenta, ob quæ Borbonii Ducissa, hanc occasionem neglexerit, id tamen certum est, quod nunc nil inausum intentatumque esse relinquendum arbitrata sit, ut Romanorum Regi Sponsa sua Britannicæ Ducissa eriperetur; cum vero hoc fieri posse desperaret, nisi eadem Carolo VIII. Galliarum Regi nuberet, ad id unum curas suas omnes intendit: utque propositum exequeretur, mandata dedit, in Britannia ab armis cessarent

Gaguyn. in
Carol. VIII.
& Jaligny.
Polyd. Vir-
gil. l. 27.
Duchef. hist.
Angl. lib. 19.

Sæcul. XV. A.C. 1491. rent Galli, licet eis Albretus jamjam Nannetensem urbem & arcem tradidisset; postea ad pristinas suas artes rediit, misitque in Angliam Franciscum de Lucemburgo, Carolum de Marignan, & Robertum Gaguiam, Ordinis SS. Trinitatis Generalem, qui Henricum VII. inducerent, ut cæpto proposito, quo de Britanniae Ducissa cum Carolo Regis fratre jungenda agebatur, consensu suo accederet: his tamen Legatis injunctum, ne de hoc connubio cum Rege disertis verbis tractarent, sed duntaxat Henrico exponerent, æquitatem postulare, ut Galliarum Rex omni studio impediret, ne Britanna Gallorum hosti, ipsam modo Franciam infestis armis invadenti desponsaretur, proin Henricus nullatenus sese opponeret, quominus Galliarum Rex cum Britanna Hærede, salva statuum suorum incolumitate, libere disponere posset. Ast Angliæ Rex, cum ad conciliandas Romanorum Regis nuptias sedulam contulisset operam, ejusmodi responso excepit Oratores, quo Regem Carolo bellum denunciare probe intelligerent, illudque Anglus re ipsa in Gallos movit, prout proxime perspiciemus.

§. CXXXI.

Sæcul. XV.

A. C. 1491.

Aureliæ Dux ad abjiciendam nuptiarum spem sollicitatus.

Præterea Borboniæ Ducissæ consiliis ob-
stare videbatur Aureliæ Dux, quem
Ducissa Britanniæ tanto ardentiori amo-
re prosequabatur, quanto remissius stu-
dium in Carolum Franciæ Regem præ-
ferebat; ipse etiam Aureliæ Dux spe sua
hanc sibi Sponsam certo futuram tene-
bat. Hunc ergo, ut ad abjiciendam con-
nubii spem induceret, Dunensis Comes
suam operam obtulit, id unicum e custo-
dia Ducem liberandi medium superesse
ratus. Quapropter primo Rivenarum
Marescallum convenit, qui etiam Comi-
tis voto cessit, ea tamen lege, ut Aure-
liæ Dux libertati redderetur; cum vero
Borbonii Ducissa conditionem acceptare
renueret, id unice ab ea impetrari pote-
rat, ut Dunensi Comiti cum Duce ver-
sari, eumque frequenti alloquio in suo
carcere solari integrum esset, quin ta-
men ullam perderet operam, ut Aurelia-
nensem a prætensis nuptiis abstraheret.
Comes liberioris colloquii facultate op-
portune usus, Aurelianensi Duci expo-
posuit, in hac funesta rerum suarum vi-
cissitudine nil consultius esse, quam ut

*Falignus &
Bellef. in hist.
Carol. VII.*

Secl. XV.
A.C. 1491.

postulatis annueret, & Carolum Regem ad conciliandam Britanniae Ducissam iuraret: si cedere cunctaretur, fore, ut certius tam ipse quam Rex petita sponsa frustrarentur, Maximiliano interea eam utrique eripiente. (*)

(*) Haud timendum fuisset, quod Maximilianus Sponsam hanc aliis eriperet, cum jam legitimo connubio eidem junctus esset; ast tam iniquis artibus dolisque, necnon ob solam ditiones protendendi cupiditatem alteri Sponsam eripere, quod inter Christianos licent, vix haereticus affirmare audebit.

HISTO.